

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

[Svanje, F. H. P. R.]

Statsråd
A. C.

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR

LANDSFÖRENINGEN OCH LOKALFÖRENINGARNA

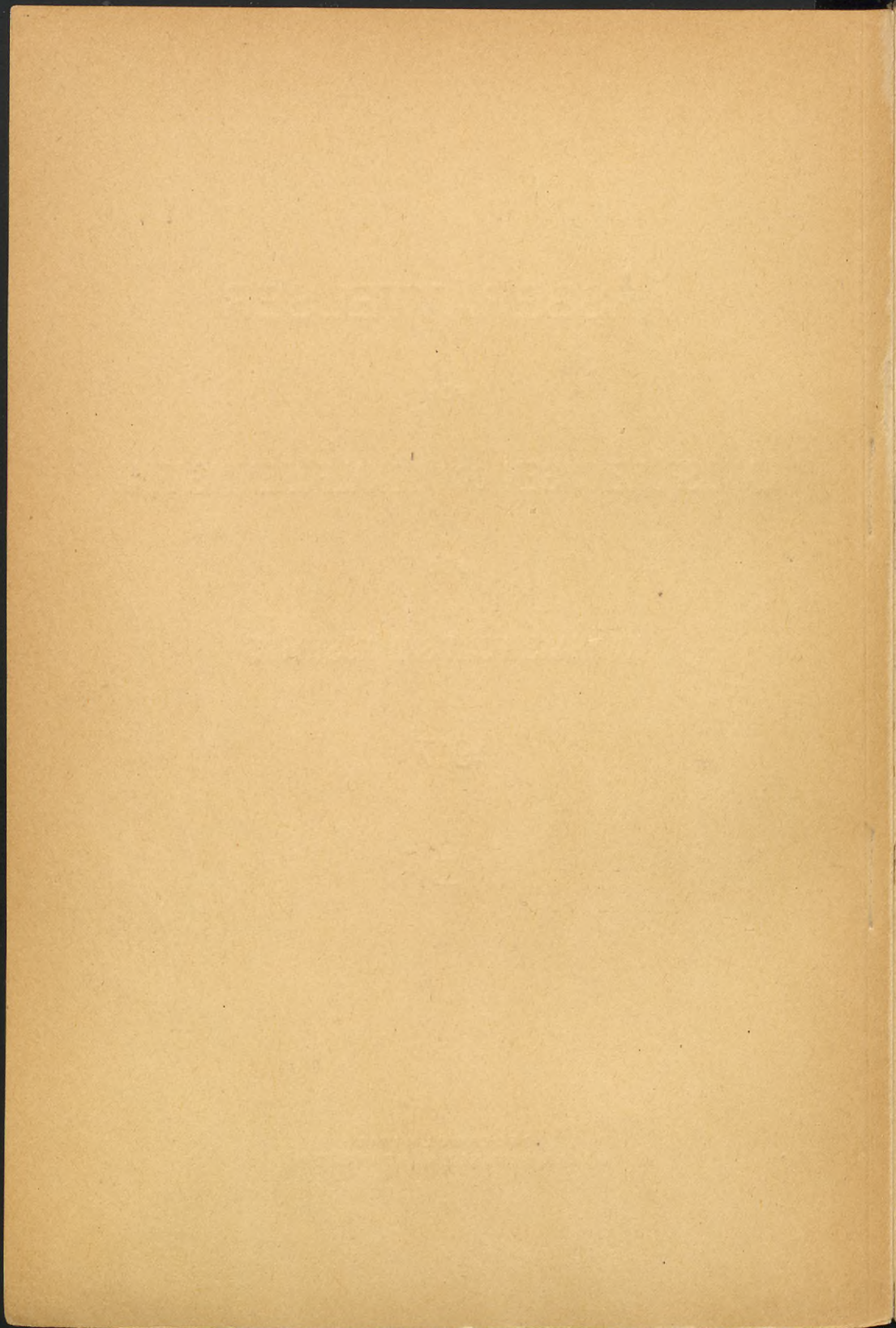
FÖR

KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT

1917.

STOCKHOLM 1918
OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI.

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR

LANDSFÖRENINGEN

OCH

LOKALFÖRENINGARNA

FÖR

KVINNANS POLITISKA RÖSTRÄTT

1917.

STOCKHOLM 1918
OSKAR EKLUNDS BOKTRYCKERI

FRSBERATTESER

1878

LANDSFÖRENINGEN

1878

LOKALFÖRENINGARNA

1878

KVINGÅS POLITISKA RÖSTRÄTT

1878

Utgitt af Kungävs kommunala tryckeri

Centralstyrelsens

för

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt

årsberättelse 1917.

År 1917 har för kvinnans politiska rösträtt varit ett betydelsefullt år. Ute i världen har det ena landet efter det andra förlänat kvinnorna politiskt medborgarskap. I Amerika har rösträtten genomförts i staten New-York, och i Canada har federal lag antagits, varigenom kvinnor i alla provinserna erhållit rösträtt. I Holland har det grundlagsenliga hindret för politisk rösträtt för kvinnor borttagits, och kvinnorna erhållit valbarhet till riksdagens båda kamrar. I England har frågan under året hunnit så långt att lagförslaget om rösträtt för kvinnor gått igenom i andra läsningen i överhuset,¹ och slutligen har i Ungern framlagts regeringsproposition om politisk rösträtt för kvinnor.

I vårt land åter har frågan ånyo fallit, även denna gång på Första kammarhögerns motstånd. Men uppenbarligen har den fallit framåt. Bland de förra motståndarne finnas numera de som hålla före att kvinnornas delaktighet i det politiska livet icke med fog helt kan undanskjutas. Högerns valprogram för året innehåller icke heller något uttalande mot kvinnorösträtten. Resultaten av valen och den liberala regeringens bildande äro ju ock omständigheter, som äro ägnade att inge ljusa förhoppningar.

Centralstyrelsens 14:de årsmöte ägde rum i Stockholm den 8—9 januari, och i detsamma deltog 95 representanter för 73 föreningar. Dessa voro:

Ständiga medlemmar: fru Ann Margret Holmgren och fröken Anna Whitlock.

*Central-
styrelsens
årsmöte.*

¹ Den 10 januari 1918 antogs lagförslaget i tredje läsningen i överhuset med 134 ja mot 69 nej, och den 6 februari sanktionerades lagen.

Verkställande Utskottet: fröken Signe Bergman, doktor Karolina Widerström, friherrinnan Ebba Palmstierna, fru Ester Brisman och doktor Gulli Petrini samt L. K. P. R:s sekreterare fröken Signe Jacobsson.

Alingsås: fröken Elisabet Petersson; Arvika: fröken Brita Crona; Askersund: fröken Noline Blidberg; Avesta—Krylbo: fru Erica Falkman, fröken Hildegard Örtendal, c. s.; Boden: fru Mina Jons-son, c. s.; Bollnäs: fröken Hilma Blomstrand; Bomhus: fröken Karin Boman; Borlänge—Stora Tuna: fröken Signe Fridholm; Borås: fröken Signe Dahlin, c. s.; Biunskog: fröken Anna Johansson; Bräcke: fru Elin Wallskog; Eksjö: fröken Maria Löfth; Eskilstuna: fröken Ingrid Hallman, fru Nanny Grenander, c. s.; Falun: fröken Valborg Olander, fröken Gerda Martin, c. s.; Filipstad: fröken Ottilia Marin; Flen: fru Marie Pegelow; Grängesberg: fröken Louise Schenström, c. s.; Göteborg: fru Frigga Carlberg; Gävle: fru Sigrid Hofrén, c. s.; Hallsberg: fru Karin Gustafsson; Halmstad: fröken Anna Ljungberg; Hedemora: fru Fredrika Collin; Huskvarna: fröken Gerda Planting-Gyllenbåga, c. s.; Hälsingborg: fröken Signe Wennberg, c. s.; Jönköping: fröken Emma Aulin, fröken Emma Wigh, c. s.; Karlshamn: fru Lisa Fjällbäck-Velander; Karlkoga: fröken Hulda Forsgren; Karl-krona: fröken Sigrid Kruse; Karlstad: fru Gerda Hellberg, fru Greta Gullström, c. s.; Katrineholm: fröken Anna Friek; Kopparberg: fröken Maja Forslund; Kristianstad: fröken Anna Hasselgren; Köping: fröken Gerda Stenberg, c. s.; Luleå: fröken Märta Bucht; Lund: docenten Hilma Borelius, fru Anna Wicksell, c. s.; Malmö: fröken Elisabeth Nilsson, fröken Naemi Uddenberg, c. s.; Motala: fru Margit Holmgren-Ekman; Munkfors: fröken Hildur Karlsson, c. s.; Mölnlycke: fru Helga Severinsson, c. s.; Norrköping: doktor Anna-Clara Romanus-Alfvén; Orsa: fröken Sigrid Ranke; Oskars-hamn: fröken Sigrid Granér, c. s.; Ronneby: fru Augusta Tønning, fröken Adèle Rosensvärd, c. s.; Rönninge: fru Maria Bolin, fröken Anna Lundgren, c. s.; Sala: fröken Hanna Mogren, fröken Ingrid Nilsson, c. s.; Skara: fru Jenny Velandér; Skutskär: fröken Adol-fina Eriksson; Sköldinge: fru Anna Möller; Stockholm: fru Karin Fjällbäck-Holmgren, fröken Anna Lindhagen, c. s.; Strängnäs: fru Augusta Widebeck; Sundsvall: fröken Elin Wahlquist; Svartvik: fru Hilda Eriksson. Söderköping: fru Malla Grönlund; Södertälje: fru Maria Dehn; Sölvesborg: fröken Anna Jönsson, c. s.; Tomelilla: fröken Hulda Lundh; Torshälla: fru Frida Grönberg; Trollhättan: fröken Augusta Björkqvist; Trälleborg: fröken Anna Montelius, fröken Linéa Ericsson, c. s.; Umeå: fröken Anna Grönfeldt, c. s.; Uppsala: fru Ellen Hagen; Vadstena: fröken Maria Lybeck; Valdemarsvik: fru Maria Andersson; Vaxholm: fru Alma Lénström; Vänersborg: fröken Ingrid Bergius, fröken Ada Rosengren, c. s.; Västkinde: fru Caroline Benedicks-Bruce; Västerås: fru Helga Silverstolpe, fru Nina Andersson, c. s.; Växjö: fru Judit Olsson, c. s.; Ystad: fru Maja Strandberg; Ätvidaberg: fröken Ester Röhl; Örebro: fru Elsa Perselli, fru Hanna Béen, c. s.; Östersund: fru Birgit Hedström; Östhammar: fröken Signe Jacobsson. Dessutom var fru Gerda Modén, Gävle, närvarande i egenskap av redaktör för L. K. P. R:s artikelserie.

Mötet öppnades av ordf., fröken Signe Bergman, som er-inrade om att detta möte var det tredje under pågående

världskrig. Under det sist förflutna året hade kvinnorösträtten införts i fyra av Canadas stater samt i den mexikanska provinsen Yucatan, dessutom hade i Holland Andra kammaren tagit ett första steg genom att giva kvinnorna valbarhet till alla politiska och kommunala uppdrag och borttaga de konstitutionella hindren för ett framtida genomförande av rösträtten; överallt där det finns en organiserad rösträttsrörelse är frågan aktuell. Ordföranden redogjorde därefter för uppvaktningen hos statsminister Hammarskjöld den 25 nov. 1916. Vidare betonades att vi måste göra allt för att det ej längre skall heta, att Sveriges kvinnor äro de efterblivna i Norden. Till sist erinrade ordf. om att 1916 ur rösträttssynpunkt varit ett gott år, och nämnde särskilt såsom bevis härpå det vaknande intresset inom männens F. K. P. R., sommarmötet i Strängnäs och Birgittadagen. Nu gäller det att ej sjunka tillbaka i dödvattnet igen. Vi måste sätta vårt mål högt och hålla vår fana ren: det mål, som skall vägleda oss, måste vara att åstadkomma bättre förhållanden i världen.

Till medlemmar i V. U. omvaldes fröken Signe Bergman, doktor Karolina Widerström och friherrinnan Ebba Palmstierna samt nyvaldes doktor Gulli Petrini efter fru Ezaline Boheman, som av sagt sig, varjämte till suppleanter omvaldes fru Ester Brisman och nyvaldes fru Anna Wicksell.

Till Landsföreningens ordf. omvaldes med acklamation fröken Signe Bergman.

Vid senare inom V. U. förrättat val återvaldes till vice ordförande doktor Karolina Widerström, till sekreterare fröken Signe Jacobsson och till kassaförvaltare fröken Thorborg Widebeck.

Sedan en del föreningsangelägenheter behandlats, uppläste ordföranden den skrivelse, som i november överlämnats till statsministern. På grund av regeringens svar att den icke ämnade upptaga frågan vid årets riksdag beslöt mötet att göra följande uttalande:

Det viktigaste principiella skäl, som i vårt land anförts mot politisk rösträtt för kvinnor, har varit att deras tjänster ej äro för *staten* nödvändiga i samma grad, som fallet är med männens. Vi ha alltid ansett detta argument ohållbart på den grund, att enligt vår mening kvinnornas verksamhet i hus och hem, i jordbruk och yrken, praktiska såväl som intellektuella, är för staten lika omistlig som männens arbete. Men nu ha erfarenheterna under det ohyggliga krig, som alltjämt rasar, lätit argumentets ohållbarhet framstå i skarp belysning för var och en, som vill se — kvinnornas tjänster ha visat sig vara för staten oumbärliga, då staten är i nöd och det gäller att spänna dess krafter till det yttersta. Det klaraste uttryck

har denna erfarenhet fått av den kvinnliga rösträttens mångårige motståndare i England, förre premiärminister Asquith, i hans förklaring, att om politisk rösträtt skall grundas på tjänster, visade staten, då äro kvinnornas krav oavvisliga.

Jämväl i vårt land har under denna svåra tid kvinnornas hjälp visat sig behöflig för stat och kommun vid organiserandet av nödhjälps och reglerande av livsmedelsfördelning m. m. Ur djupet av vårt hjärta hoppas vi, att Sverige måtte bli förskonat från krigets olycka; men skulle denna olycka komma över oss, veta vi, att även på oss kommer att ställas samma krav som på kvinnorna i de nu krigförande länderna, och vi äro också beredda att liksom de göra vårt yttersta för vårt land. Därpå tvivlar säkert ingen.

Under dessa omständigheter är det med djupt beklagande vi erfar, att vårt lands regering vägrat göra vad på den ankommer för att en lösning av vår rösträttsfråga omsider måtte kunna vinnas. I förlitande på att hos riksdagen vinna gehör för vårt krav uppdrager centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt åt sitt verkställande utskott att anhålla hos samtliga tre politiska partier inom riksdagen, att de ville genom partimotioner bringa frågan om politisk rösträtt och valbarhet för sven-k kvinnå på samma villkor som för svensk man under 1917 års riksdags prövning.

Fru Anna Möller, Sköldinge, ägnade därefter några minnesord åt en avliden föreningsmedlem fröken Hilda Andersson, Valla, och meddelade att fröken Andersson i sitt testamente donerat 5,000 kr. till L. K. P. R:s resetalarefond och 500 kr. till Sköldinge F. K. P. R. Centralstyrelsen uttryckte sin tacksamhet och beslöt att sända en krans till fröken Anderssons grav.

Fröken Gertrud af Klintberg lämnade en redogörelse för det organisationsarbete, som under hösten utförts av Stockholms F. K. P. R., som uppdelats i flera distrikt, och uppläste Några anvisningar och råd för rösträttsarbetet inom distrikten.

Fru Malla Grönlund lämnade några statistiska uppgifter angående F. K. P. R:s medlemsantal i en del städer, jämfört med resp. städers invånarantal.

Efter de båda inledningsanförandena vidtog en ytterst livlig diskussion, varvid åtskilliga förslag till åstadkommande av samarbete med andra kvinnoföreningar framfördes.

Under andra dagens förhandlingar redogjorde v. ordf. d:r Karolina Widerström för Nordiska kvinnosaksföreningars samorganisation, som bildats på konferensen i Stockholm 10—11 november 1916. Centralstyrelsen beslöt att L. K. P. R. skulle ansluta sig till nämnda organisation.

Därefter behandlade centralstyrelsemötet frågan om till-

kallandet av kvinnliga sakkunniga i den kommitté, som fått i uppdrag att biträda vid utredningen av frågan om ungdomens fortsatta utbildning efter skoltiden. Mötet uttalade sig om frågans vikt och beslöt insända följande skrivelse till Kungl. Maj:t:

I anledning av nu förestående behandling inom departementet av frågor rörande ungdomens utbildning efter skoltidens slut vågar centralstyrelsen för Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt härmed vända sig till Eders Kungl. Maj:t med följande framställning:

Erkänt torde vara att det uppväxande släktet för att kunna dans till arbetsamma och dugliga människor och goda medborgare behöver uppfostran och ledning åtskilligt utöver den obligatoriska skoltiden. Erkänt torde ock vara, att denna ledning främst bör inrikta sig på att ge den unge en så god utbildning, teoretiskt och praktiskt, uti ett arbete, att detta arbete blir för honom en verklig livsuppgift, som höjer hans människovärde och ger honom så att säga en andlig ryggrad. Detta gäller *såväl* den kvinnliga som den manliga ungdomen. För den kvinnliga ungdomen behövs nu dels beredas tillfälle att vinna de insikter och förvärva de färdigheter, som krävas för ett hems skötande. Men då på grund av en mängd arbetens förflyttning utom hemmet, samt produktionens industrialisering, kvinnlig arbetskraft finns att tillgå också för arbeten utom hemmet, och då sund samhällsekonomi fordrar att denna arbetskraft blir på bästa sätt tillgodogjord, bör dels yttermera den kvinnliga ungdomen beredas tillfälle att för även de andra arbeten, vilka håg och förmåga göra dem skickade att utföra, erhålla den teoretiska undervisning och praktiska utbildning, som gör arbetet till en glädje och låter dem utföra det som tänkande människor och icke som maskiner.

Man synes på sina håll lägga ganska ringa vikt vid den kvinnliga ungdomens utbildning för arbete utom hemmet. Men utom det att en försummelse av den kvinnliga ungdomens yrkesutbildning utgör en orättvisa gentemot kvinnorna, som ju även de böra kunna påräkna samhällets hjälp i utrustningen i kampen för tillvaron och för tillkämpandet av drägliga existensförhållanden, så skall en sådan försummelse säkerligen hämna sig även på hemmen. Ty om det å ena sidan är visst att arbetsduglighet och arbetskärlek, förvärvad på ett område, kommer varje arbete till godo, som av samma person utföres, så hotar å andra sidan den arbetsolust och arbetsvilighet, som åsamkas vid utförandet av ett planlöst eller maskinmässigt arbete att släpas med till varje arbete, som samma person sedermera utför och att inverka försämrande på detta.

Vi vilja påstå att ordnandet av den kvinnliga ungdomens utbildning efter skoltiden utgör ett så stort samhällsintresse att det icke utan våda nu kan lämnas åsido. Men självfallet är det nödvändigt att ta kvinnors omdöme och kvinnors sakkunskap i bruk för en sådan uppgift.

Vi våga därför i underdånighet anhålla att Eders K. M:t ville uti den krets av sakkunniga, som på Eders K. M:ts uppdrag av chefen för ecklesiastikdepartementet efter samråd med chefen för finansdepartementet tillkallats för att inom nämnda departement biträda vid den fortsatta utredningen av frågorna om den lägre tek-

niska undervisningen, fortsättningsskolan och den lägre handelsundervisningen samt det inbördes förhållandet mellan dessa olika arbetsområden, och där tillsvidare endast män tillkallats, låta inträda även för uppgiften kvalificerade kvinnor.

Dr Widerström redogjorde även för den skrivelse angående skydd åt ensligt boende lärarinnor, som underskrivits av representanter för Fredrika Bremer-Förbundet, Förbundet av Sveriges Kristliga föreningar av unga kvinnor, Soc.-dem. kvinnornas centralstyrelse, Föreningen Frisinnade kvinnor, Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt, Föreningen Vita Bandet, Föreningen Vaksamhet, Svenska kvinnornas nationalförbund och Moderata kvinnoförbundet och den 30 dec. 1916 tillställts Kungl. Maj:t. I den diskussion, som följde, betonades kraftigt att effektiva åtgärder måste vidtagas för kvinnofrid, och mötet beslöt att cirkulär skulle sändas till föreningarna över hela landet, så att en kraftig opinion komme till stånd.

Friherrinnan Ebba Palmstierna lämnade en redogörelse för de Bergman-Österbergska samhällskurserna, som under året fortgått med ökad omfattning och anslutning. Två kurser hade hållits under vårterminen under fröken Valborg Bergströms ledning, den första i Uppsala och den andra i Stockholms län. I Malmöhus län hölls under hösten föreläsningar av fröken Bergström, hovrättsnotarien Elisabeth Nilsson och jur. kand. fru Ester Hofvander-Sandberg. Fröken Emma Aulin hade åtagit sig det dubbla värvet att verka som kursledare och rösträttskonsulent och hade arbetat i Medelpad och Ångermanland.

Till kommitterade för kurserna återvaldes därefter för år 1917: Götaland: fruarna Anna Wicksell, Frigga Carlberg och fröken Gerda Planting-Gyllenbåga med fru Maja Strandberg som suppleant; Svealand: fru Gerda Hellberg, dr Gulli Petrini och fru Ellen Hagen med fru Ella Billing som suppleant; Norrland: fröknarna Anna Grönfeldt och Märta Bucht samt fru Gerda Modén med fröken Hilma Blomstrand som suppleant.

Redaktören för Rösträtt för Kvinnor, fru Gurli Hertzman-Ericson redogjorde för tidningen under 1916, varav framgick att den utkommit med 24 nummer. Tidningen hade i stor utsträckning sänts gratis till tidningar, korporationer och enskilda. Vikten av att kvinnorna visa sig solidariska i att stödja tidningen och arbeta för en höjning av prenumerantalet framhölls.

I egenskap av redaktör för L. K. P. R:s artikelserie meddelade fru Gerda Modén att densamma under 1916 in-

flutit i 21 tidningar. Samtliga dessa tidningar hade tillhört det liberala partiet, och deras sammanlagda upplaga torde kunna uppskattas till c:a 268,000 ex. Antalet privata abonnenter hade utgjort 82. De utsända artiklarna hade varit 12 till antalet. Centralstyrelsen uppdrog åt fru Modén att även under 1917 vara artikelseriens redaktör.

Sedan en redogörelse lämnats för Jus Suffragii, uppdrog mötet åt V. U. att ombestyrta meddelanden från Sverige även för innevarande år.

Ordf. framhöll Internationella rösträttsalliansens stora betydelse och svåra ställning under kriget och meddelade, att tillfälle finnes att stödja densamma genom att ingå som understödjande medlem (Honorary Associate Member) för en summa av £ 1 årligen, då Jus Suffragii och kongressrapporterna erhållas gratis, och man har rätt att närvara vid kongresserna med yttrande-, fast utan röst- och motionsrätt. Prenumerationspriset å Jus Suffragii är annars 3 kr. 60 öre, och uppmanades de närvarande att göra vad de kunde även för denna tidnings spridning.¹

På förslag av ordf. beslöt centralstyrelsen avsända följande telegram till presidenten Wilson:

President Wilson, Washington.

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt samlad till centralstyrelsemöte uttrycker till Förenta Staternas regering sin djupa tacksamhet för varje bemödande att åstadkomma en varaktig fred.

Signe Bergman,
Ordf.

Därefter upplästes ett uttalande rörande lagberedningens förslag till lag om barn utom äktenskap, som utarbetats med ledning av de åsikter, som gjort sig gällande under det föregående afton hållna halvenskilda mötet. Centralstyrelsemötet beslöt att göra ett uttalande och uppdrog åt V. U. att tillsammans med fyra adjungerade, fru Ellen Hagen, doktor Anna-Clara Romanus-Alfvén, advokaten Eva Andén och fröken Anna Lindhagen slutredigera detsamma. Uttalandet skulle sedan spridas inom rösträttsföreningarna landet runt.

Ordf. meddelade, att V. U. på grund av den ändrade situationen i brev till Internationella kvinnorösträttsalliansens ordförande, mrs Chapman Catt, tagit tillbaka sitt ursprungliga

¹ Båda avgifterna kunna insändas till Alliansens huvudkvarter, adr.: 11 Adam Street, Adelphi, London W. C.

förslag att hålla en kongress på den plats, där fredsunderhandlingarna skulle komma att äga rum, och i stället föreslagit hallande av en enkel arbetskongress. eventuellt i Sverige. Något svar på denna framställning hade ej ingått, men ordf. hade erfarit, att mrs Catt ej ansåg det nödvändigt att hålla den ordinarie 4-årskongressen 1917 utan att den kunde uppskjutas till efter kriget. Det internationella högkvarteret i London hade föreslagit kongressens utökande till en allmän kvinnokongress, vid vilken ombud från olika kvinnoföreningar skulle behandla olika frågor. Men då detta förslag stött på starkt motstånd i en del av de krigförande länderna, särskilt i Frankrike, kunde det ej realiseras.

Efter nordiska kvinnosakskonferensen i Stockholm 10—11 nov. hade ordf. sammankallat representanter för till Internationella kvinnorösträttsalliansen anslutna föreningar till ett möte, varvid åt fröknarna Signe Bergman och Annie Furu-hjelm uppdragits att till ordf. i I. W. S. A. framlägga följande förslag 1) att upphäva beslutet om en kongress på den plats, där fredsunderhandlingarna komma att äga rum, 2) att ej hålla någon sammankomst av I. W. S. A. under kriget, 3) att i ett neutralt land hålla ett sammanträde med I. W. S. A:s styrelse, utökad med en delegerad från vart och ett av de till alliansen anslutna länderna, så snart omständigheterna tillåta efter kriget, 4) att som lämpligaste platsen för detta möte föreslå Stockholm.

Fru Augusta Tønning hälsade å Blekinge länsförbunds vägnar centralstyrelsens medlemmar välkomna till sommar-möte i Ronneby under senare hälften av augusti, varpå ordf. frambar centralstyrelsens tack för inbjudningen.

Dr Gulli Petrini inledde diskussionen om samarbet emellan kvinnliga stadsfullmäktige och framhöll betydelsen av att kvinnorna slöte sig tillsammans i en egen organisation. Denna kunde lämpligen sammanträda i samband med centralstyrelsemötena, då många stadsfullmäktige även äro centralstyrelsemedlemmar. Arbetet går efter ungefär samma linjer, och kvinnorna kunna ha mycket att lära av varandras erfarenheter. Mötet anslöt sig till förslaget, och framställning gjordes att även de kvinnliga medlemmarna i kommunal- och municipalnämnder skulle kunna ansluta sig till organisationen, som redan samma dag konstituerades och kallades *L. K. P. R:s kommunalstyrelsegrupp*.

Nästa fråga på programmet var: *Vore det önskvärt att en avdelning liknande Kristelig Valgretsforening i Danmark*

och *Church League for Women's Suffrage i England* bildades inom den svenska rösträttsrörelsen? Inledare var fröken Anna Montelius, som framhöll dessa gruppers betydelse för sina resp. länders religiösa kvinnor. Många, som inse rösträttens fosterländska gärning, men känna sig främmande inom föreningarna, skulle strömma till, om de där funne religiöst likatänkande. I diskussionen framställdes farhågor för att den allmänna opinionen lätt skulle kunna dra ett streck mellan kristna och i ke-kristna kvinnor, om en sektion av ifrågasvarande slag komme till stånd, och att det skulle kunna vålla söndring inom kvinnornas led. Emellertid ansåg man till fullo att fröken Montelius' förslag hade ett visst fog för sig, men ansåg inte att det för närvarande vore önskvärt att bilda någon särskild sektion. Dock uttalade sig mötet för önskvärdheten av att träda i närmare förbindelse med de kristliga föreningarna.

Fru Ellen Hagen erinrade om det goda uppslaget med kvinnornas gemensamma rösträttsdag, som firats med möten och fester över hela landet och visat sig vara en enande punkt. Hon önskade, att man skulle hålla fast vid en tradition i firandet av Birgittadagen och föreslog att den dagen alltjämt borde ägnas åt minnet av någon betydelsefull kvinnogärning. I diskussionen anslöt man sig till fru Hagens tanke och föreslog att ägna nästa rösträttsdag åt drottning Margareta. Emellertid förbehöllo sig föreningarna full frihet, och den synpunkten framfördes även, att just rösträtten och dess ställning till världshändelserna borde vara ämne för föredrag på Birgittadagen, som framför allt just är en rösträttsdag.

Den 8 jan. på aftonen var ett halvskilt möte anordnat, varvid två för kvinnorna synnerligen viktiga frågor avhandlades. Fröken Anna Kleman redogjorde för förslaget om *Internationell aktion för lika lön för lika arbete*, vilket utgått från m:me G. Duchêne och uppmärksammats av kvinnor i alla länder. Fröken Anna Lindhagen, första inledare i diskussionen om *Lagberedningens förslag till lag om barn utom äktenskap*, uppehöll sig särskilt vid förslaget om införsel samt om barnavårdsmannainstitutionen. Advokat Eva Andén upptog till kritik några av lagberedningens förslag, varefter följde en intressant diskussion.

I samband med centralstyrelsemötet ägde även ett offentligt möte rum, den 9 januari på aftonen. Över ämnet *Varför kvinnornas rösträttsfråga bör lösas vid 1917 års riksdag* höllos medryckande anföranden av en talare från vart och ett

av de tre politiska partierna, fru Karin Fjällbäck-Holmgren, fru Julia Ström-Olsson och doktor Lydia Wahlström. Följande resolution antogs enhälligt:

I neutrala såväl som i krigförande länder har det nu pågående världskriget i skarp belysning visat ousbärligheten för staten av kvinnornas tjänster. Som en logisk konsekvens härav begära vi, svenska kvinnor, samlade till möte i Stockholm den 9 januari 1917, att politisk rösträtt och valbarhet för svensk kvinna på samma villkor som för svensk man må vid innevarande års riksdag beslutas.

Mötet, som var fulltaligt besökt — bland publiken hade man glädjen att observera en regeringsmedlem, justitieminister Hasselrot — gav ett starkt och samlat uttryck åt kvinnornas önskemål.

Barnlagarna.

Det av Centralstyrelsen gjorda uttalandet med anledning av den väntade kungl. propositionen angående lag om barn utom äktenskap erhöll efter slutredigeringen följande formulering:

I övertygelse om, att, när det gäller lagstiftning angående barn, kvinnorna kunna grunda sina åsikter på lika ingående erfarenheter som männen och med beklagande av, att de trots detta äro utestängda från medbestämmanderätt vid dylika viktiga frågor avgörande i riksdagen, vill centralstyrelsen för Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt angående lagberedningens förslag till lag om barn utom äktenskap och därmed sammanhängande författningar göra följande uttalande:

Målet för en dylik lagstiftning bör vara att i så stor utsträckning som möjligt mildra barnens oförskylda lidande. Vi erkänna till fullo, att lagberedningens förslag i detta avseende innebär betydande framsteg. Möjligheterna att utfä ådömt bidrag åt barn ha blivit större genom den föreslagna lagen om införsel, och bättre framtidsutsikter ha öppnats för barnet därigenom, att bidraget skall bestämmas efter båda föräldrarnas villkor och icke såsom enligt nu gällande lag barnet kunna tilldömas endast ett nödortfigt underhåll; likaledes ha utomäktenskapligt barns allmänna rättigheter blivit i avsevärd grad tillvaratagna genom förslaget om införande av barnavårdsmannainstitutionen. I det vi sålunda uttrycka vår tillfredsställelse och tacksamhet för de förbättringar lagberedningen föreslagit, få vi dock såsom vår mening uttala, att förslaget icke helt fyller de krav, som böra ställas på en lagstiftning i detta ämne. Vi anse att här följande synpunkter böra vinna beaktande:

1. Barns underhåll bör betryggas genom ännu säkrare åtgärder än de i lagberedningens förslag framlagda. Det är icke nog, att lagen skapar möjlighet att till sist tvinga fadern att betala; moder och barn bli ända ofta nödställda under längre eller kortare tid, och det enda sättet att avhjälpa detta är, såvitt vi kunnat finna, att det allmänna åtager sig att förskottera underhållet utan fattigvårds verkan för den som har vårdnaden om barnet. Den riktiga

ståndpunkten anse vi härvidlag hava intagits av den danska lagstiftningen, enligt vilken sådant förskott kan utfås ända tills barnet uppnått vuxen ålder. Skulle förordning om förskott i denna utsträckning icke anses kunna införas hos oss samtidigt med nu föreliggande lagförslags antagande, emedan förslag till reformerad lagstiftning på denna punkt tyvärr för närvarande icke föreligger beträffande barn inom äktenskap, där föräldrarna äro skilda eller hustrun övergiven, så bör förskott likväl kunna bestämmas för barn utom äktenskap för tiden närmast före nedkomsten och under amningstiden, enär den ogifta modern med sitt barn då ofta befinner sig i ett för henne speciellt nödläge. Därmed skulle en början till de nödändiga bestämmelserna om rättighet till bidrag från allmänna medel för ensamstående mödrar införas i svensk lagstiftning.

2. Vi ansluta oss till reservanten i lagberedningen, hovrättsrådet Tiselius, och anse att arvsrätt efter fader lika väl som efter moder för barn utom äktenskap bör införas, enär detta är ett av de främsta medlen att få den rättsliga olikheten mellan utomäktenskapliga och inom äktenskap födda barn upphävd. Vi anse dessutom, att denna arvsrätt bör gälla även fädernefränder, och vi påpeka såsom särskilt oegentligt, att trolovningsbarns i nu gällande lag stadgade rätt till arv även efter fädernefränder i lagförslaget icke bibehållits oförkränt.

3. Vi anse att barn utom äktenskap bör kunna erhålla fars eller mors namn och att vid bestämmandet härav hänsyn bör i främsta rummet tagas till barnets bästa. Vi styrka också att trolovningsbarns i nu gällande lag stadgade rätt till faders namn och börd bibehålles.

4. Bestämmelsen att, därest till barns underhåll visst belopp en gång för alla fastställt, talan ej får föras angående utsträckande av underhållsskyldigheten på grund av väsentlig ändring i de förhållanden, som vid avtalets ingående voro avgörande, anse vi böra utgå ur lagen, emedan vi ej kunna finna något skäl varför ett barn, för vilket underhållsskyldigheten på sådant sätt reglerat, skall i framtiden vara sämre ställt än barn, vars underhåll bestämts att periodiskt utgå.

5. Enligt vår åsikt bör det i den instruktion för barnavårdsnämnd och barnavårdsman, som enligt förslaget skall av Kungl. Maj:t utarbetas, ingå bestämmelse att barnavårdsman icke bör göra sin myndighet gällande, om föräldrarna erkänna barnet som sitt och så länge de tillsammans bereda det ett hem hos sig. Vidare uttala vi såsom ett önskemål att i denna instruktion också må inskräpas vikten av att på samma gång barnets rätt om-örigsfullt bevakas den barnets och moderns särställning, genom vilken förordnandet av barnavårdsman nödvändigtvis icke blir för barnet framhävd. Dessutom bör, med anledning av upphävande av kungl. brevet om moders rätt att vara okänd för barnavårdsnämnd och barnavårdsman i ifrågasvarande instruktion påpekas vikten av att i möjligaste mån modern skyddas mot de olägenheter en allmännare kunskap om hennes moderskap kan medföra för hennes förvärvsarbete.

6. På det att ett likställande av fadern med modern i avseende å föräldraskap i möjligaste mån måtte genomföras bör i kyrkobokförings-förordningen uttryckligen stadgas, att vid barnets kyrkobokföring antecknas icke blott moderns namn utan även faderns.

Kan icke genom erkännande eller domstols utslag visas vilken är barnets fader, skall så-om fader antecknas den person modern uppger, tills annorlunda visas. Föräldrar böra även i övrigt i kyrkobokföringshänseende jämn-ställas, så att där barnet vid sin födelse antecknas på modern, sådan anteckning bör verkställas även för faderns del.

Uttalandet jämte en förklarande kommentar utskickades till landets alla rösträttsföreningar. Formulär till instämmande i skrivelsen bifogades, och föreningarna uppmanades att taga del av skrivelsen samt att arbeta för anslutning till uttalandet. Instämmanden inkommo från 140 föreningar. Uttalandet tillställdes lagutskottet omedelbart efter lagförslagets remittering till utskottet. Jämte kommentar och redogörelse för lokalföreningarnas instämmanden utdelades det vidare i riksdagen samma dag som lagutskottets betänkande kom på kamrarnas bord. Redan dessförinnan hade Andra kammaren dokumenterat sin villighet att inhämta kvinnornas mening i denna viktiga fråga genom att anmoda advokaten Eva Andén att frambära denna mening. Detta skedde i Andra kammarens plenisal, där även ett stort antal medlemmar från Första kammaren åhörde anförandet, och var detta första gången en kvinna tillåtits tala från Andra kammarens talarstol.

*Skydd af
ensligt
boende
lärarynnor.*

På uppdrag av Centralstyrelsen utskickade V. U. ytterligare till föreningarna den med anledning av det s. k. Nöbbeledadet till Kungl. Maj:t inlämnade, av 10 kvinnoföreningar undertecknade skrivelsen om skydd för ensligt boende lärarynnor. Föreningarna uppmanades att genom resolutioner instämma i opinionsyttringen. På 83 olika platser inom landet höllos möten, och med anledning av de där gjorda uttalandena överlämnades i juni till Kungl. Maj:t en ny skrivelse, undertecknad av samma kvinnoföreningar. Skrivelsen var av följande innehåll:

Den 30 december 1916 överlämnades till Eders Kungl. Maj:t av undertecknade kvinnoföreningar en underdånig skrivelse med begäran om skydd för ensamt boende lärarynnor och innehållande förslag i detta syfte dels till en del ändringar i folkskolestadsan, dels till vissa ändringar och tillägg till nu gällande lagar och förordningar, närmast avseende bestämmelser i strafflagen.

Med en skyndsamt, för vilken vi icke kunna annat än uttala vår djupa tacksamhet, ha såväl genom utfärdade cirkulär till skolstyrelser och folkskoleinspektörer som genom åtskilliga ändringar av folkskolestadsan åtgärder vidtagits i riktning mot de önskemål, som vår ovannämnda skrivelse uttryckte.

Till Eders Kungl. Maj:ts nädiga prövning lära dock icke ännu ha kunnat upptagas de förslag, som av oss väcktes om vissa ändringar och tillägg i gällande strafflag och av vilka ett yrkande bi-

trädde folkskoleöverstyrelsens underdåniga anhållan den 24 mars 1916 rörande skolråds bemyndigande att i vissa fall beivra mot lärarinnor (lärare) begånget hemfridsbrott.

Emellertid ha nu å 83 olika orter i Sverige på möten, anordnade av lokalavdelningar av Föreningen för kvinnans politiska rösträtt, Vita Bandet, Kristliga Föreningen av Unga Kvinnor, Sveriges Folkskollärarinneförbund, Fredrika-Bremer-Förbundet, Moderata Kvinnoförbundet samt Socialdemokratiska kvinnoklubbar gjorts uttalanden, innehållande instämmanden uti den 30 dec. 1916 till Eders Kungl. Maj:t gjorda framställningen.

Vi äro visserligen fullt medvetna därom att ändringar eller tillägg till strafflagen förutsätta av Eders Kungl. Maj:t vidtagna ingående undersökningar och utredningar. Men vi kunna heller icke annat än vidhålla vår övertygelse att de av oss föreslagna och biträdda bestämmelserna, ifall de genomfördes, skulle lyckligt komplettera de redan vidtagna skyddsåtgärderna för ensamt boende lärarinnor samt effektivt stödja folkskoleinspektörernas framställningar till kommuner och skolstyrelser. Vi våga därför hoppas, att de instämmanden i våra yrkanden, som nu gjorts av tusentals kvinnor över hela landet och som vi här tillåta oss bifoga, skola inför Eders Kungl. Maj:t utgöra ett vittnesbörd därom att Sveriges kvinnor djupt känna nödvändigheten av ingripande åtgärder till de ensamma lärarinnornas skydd. Dessa uttalanden vilja därjämte till Eders Kungl. Maj:t framföra de ovan skrivna kvinnornas enträgna anhållan att Eders Kungl. Maj:t vid en blivande eller möjlig redan pågående utredning i och för eventuella lagbestämmelser ville taga i betraktande de önskemål, som i skrivelsen av den 30 december 1916 framlagts.

I ännu en fråga rörande lagstiftning för kvinnor och barn har L. K. P. R. uttalat sig. V. U. utsände nämligen den 24 oktober följande skrivelse till Kungl. Maj:t:

Fattigvårdslagstiftningen.

Till Konungen.

I anledning av nu pågående behandling inom departementet av förslag till lag om fattigvården, vågar Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt härmed vända sig till Eders Kungl. Maj:t med följande framställning.

Av samhällets understödstagare utgöres ju det övervägande antalet av kvinnor och barn. Det är därför uppenbarligen nödvändigt, att kraftiga ansträngningar göras för att tillförsäkra fattigvårdsstyrelserna tillskott av lämpliga kvinnliga krafter. Nu innehåller visserligen föreliggande av fattigvårdslagstiftningskommittén avgivna förslag till lag om fattigvården bestämmelsen, att såväl kvinnor som män kunna inväljas i fattigvårdsstyrelse. Men i betraktande av den fördom eller slentrian, som behöver övervinnas, innan man kommer sig för att invälja kvinnor, är det säkerligen nödigt att särskilt betona kvinnornas behövlighet.

Vi anhålla därför i huvudsaklig anslutning till fröken Paulis reservation,

att i par. 11 mom. 1 göres tillägget »och bör minst en av ledamöterna vara kvinna» samt till mom. 2 tillägget »och bör minst en av suppleanterna vara kvinna».

Vi bedja dessutom

att få instämma med de reservanter, som anhållit att minderårighetsgränsen måtte sättas till fyllda sexton år.

*Skrivelser
i parti-
ledare.*

I slutet av januari uppvaktade enligt Centralstyrelsens beslut ett par av V. U:s medlemmar ordföranden i Första kammarens nationella parti, justitierådet Trygger, med en skrivelse utmynnande i en anhållan, att partiet vid innevarande års riksdag ville väcka motion om rösträtt och valbarhet för Sveriges kvinnor på samma villkor som för män. Samma skrivelse med samma begäran tillställdes även ordföranden för Andra kammarens lantmanna- och borgareparti, amiral Lindman. Något resultat av dessa åtgärder förspordes icke. Från de båda vänsterpartierna meddelades, att de hade för avsikt att framlägga motioner i frågan.

*Uppvaktning hos
statsministern.
Opinions-
yttring för
rösträtten
från andra
kvinnoföreningar.*

Med anledning av den Hammarskjöldska ministärens avgång i slutet av mars och den Swartzska ministärens bildande överlämnades till den nya regeringen den 24 april en skrivelse med anhållan om kungl. proposition till årets riksdag. Skrivelsen var undertecknad, förutom av Landsföreningen, av 18 andra kvinnoföreningar, vilka ock sände var sin representant att deltaga i den uppvaktning för statsministern, vid vilken V. U. överlämnade skrivelsen.

Statsministern mottog densamma och förklarade, att den skulle i grundlagsenlig ordning prövas och svar framdeles lämnas.

Skrivelsen var av följande lydelse:

Till Konungen.

I november månad förra året vände sig Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt till Sveriges dåvarande statsminister med en skrivelse, utmynnande i en anhållan, att Kungl. Maj:ts regering till 1917 års riksdag ville framlägga en kungl. proposition om rösträtt och valbarhet för Sveriges kvinnor på samma villkor som för män. Denna anhållan led te tyvärr icke till något resultat.

Sedan november 1916 har emellertid den kvinnliga rösträttsfrågan gjort nya stora landvinningar ute i världen, vilka måste komma att öva genomgripande inflytande på denna frågas framtida öde, och då vi nu sedan en ny regering blivit tillsatt vända oss till Eders Kungl. Maj:ts med samma anhållan, tillåta vi oss att till den framställning vi då ingåvo, och vilken här bifogas, lämna en kort redogörelse jämväl för dessa.

I Canada har till de fyra stater, som under förra året gävo kvinnorna deras fulla medborgarrätt, slutit sig ännu en femte stat, Ontario, varefter av de n:era tätbefolkade staterna numera endast staten Quebec återstår att vinna.

I Förenta staterna har rösträtt för kvinnor i dess mest »politiska» form, nämligen som rätt att rösta vid presidentvalen och därigenom deltaga i bestämmandet av den allmänna riktningen av landets politik för fyra år framåt, införts i North Dakota, Indiana och Ohio; med de två senare vinsterna sträcker sig kvinnorösträtten nu långt in i de gamla östra staterna.

Valbarheten, vilken tidigare endast tagit sig uttryck genom inval av kvinnor i de enskilda legislaturerna, har nu tillämpats även inom Förenta staternas kongress, i det staten Montana utsett en kvinna, miss Jeannette Rankin, till medlem av representanternas hus.

Även till Mexiko har den kvinnliga rösträtten nått, i det staten Yucatan i slutet av 1916 givit kvinnorna den fulla medborgar-rätten.

I Holland har deputeradekammaren antagit den kungl. proposition, genom vilken det grundlagsenliga hindret för införandet av politisk rösträtt för kvinnor undanröjes, och senaten antages komma att snart följa efter.

Men även i de krigförande länderna förefaller det, som om kriget självt skulle komma att framtvinga, vad statsmakterna under fredstid icke vågat eller icke velat. I England torde det mänskligt att döma kunna betraktas som säkert, att politisk rösträtt för kvinnor kommer att genomföras under innevarande parlamentssession. Visserligen är den rösträtt, som nu föreslagits av en parlamentarisk kommission, vars medlemmar tillhöra alla politiska partier, icke alldeles densamma som den för män gällande eller föreslagna, i det ett ganska högt åldersstreck tänkes infört för kvinnorna; men såväl vänsterpartierna som de kvinnliga rösträttsorganisationerna, vilka alla principiellt hålla på rösträtt för kvinnor på samma villkor som för män, hava funnit sig böra acceptera denna inskränkning för att därigenom uppnå vinsten att få reformen antagen under medverkan av alla partier. Till denna villighet att jämka på den principiella ståndpunkten har naturligtvis bidragit medvetandet, att den föreslagna inskränkningen icke verkar som ett klass-streck, utan reducerar antalet kvinnliga väljare till underhuset likformigt inom alla partier.

Medan kvinnorösträttens genomförande i detta gamla kultur-land förnimmes som en stor seger just därför att den här har bakom sig en kvinnornas trägna och målmedvetna strävan sedan mer än femtio år, verkar det som en uppenbarelse, då öster om oss det stora nyvaknande ryska riket företagit sig att bygga hela sitt konstitutionella statsskick på ny grund, och det antages, att till den konstituerade församling, i vilkens händer Rysslands framtida öde skall läggas, de ryska kvinnorna likaväl som deras fäder, män och bröder skola givas tillfälle att rösta, så att ingen skall sättas utanför, där allt skall skapas nytt.

I Frankrike har deputeradekammarens rösträttsutskott uttalat sig för utsträckande till kvinnorna av den kommunala rösträtten. I Tyskland mognar frågan från vecka till vecka, såsom framgår av debatter under detta år såväl i preussiska Abgeordnetenhaus som i tyska riksdagen, och det finnes starka skäl att tro, att även i detta land frågan om kommunal och politisk rösträtt för kvinnor ganska snart kommer att ta ett stort steg framåt.

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt består i Sverige som över allt anorstädes av kvinnor ur alla politiska partier. Under

arbetet för den sak, som ligger oss alla om hjärtat, ha vi lärt oss känna oss solidariska för ett mål utom och över partierna; vi ha lärt oss att förstå och akta varandra. Oberoende av partiståndpunkt, skulle det för oss alla kännas som en stor och djup tillfredsställelse, om den politiska rösträtten för kvinnor även i vårt land kunde genomföras under medverkan av alla partier, såsom skett i övriga skandinaviska länder och som tyckes komma att ske jämväl i Holland, England och Ryssland. Om detta kunde åvägabringas, skulle det säkerligen verksamt bidra att utjämna den nuvarande starka bitterheten mellan de politiska partierna och minska spänningen mellan höger och vänster. Förvisso vore detta, särskilt i denna mörka tid, en verkligt fosterländsk gärning.

Genomträngda av känslan, att en alla partiernas samling kring denna stora fråga, som gäller halva folkets medborgerliga ställning, just nu skulle verka enande och lyftande mer än något annat, och djupt övertygade, att för kvinnor som för män ansvaret är det enda, som fostrar och utvecklar, anhålla vi därför underdånigst,

att Eders Kungl. Majt ville till denna riksdag, den sista i riksdagsperioden, framlägga en kungl. proposition om rösträtt och valbarhet för Sveriges kvinnor på samma villkor som för män.

Underdånigst

För Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt,

Dess verkställande utskott:

Signe Bergman,

kassör i Sveriges allmänna hypoteksbank, ordf.

Karolina Widerström,

med. lic., v. ordf.

Ebba Palmstierna, f. Carlheim Gyllenskiöld.

Gulli Petrini, f. Rossander, fil. d:r.

Ester Brisman,, f. Carlberg, fil. kand.

Anna Wicksell, f. Bugge, jur. kand.

Signe Jacobsson.

I ovanstående skrivelses syfte instämma:

För Fredrika-Bremer-Förbundet,

Agda Montelius, f. Reuterskiöld, ordf.

För Svenska kvinnornas nationalförbund,

Eva Upmark, f. Kindstrand, ordf.

För Vita Bandet,

Nina Andersson, f. Åhlander, ordf.

För Akademiskt bildade kvinnors förening,

Karolina Widerström, med. lic., ordf.

För Stockholms allmänna kvinnoklubb,
Anna Carlsson, f. Lindskog, ordf.

För Soc.-dem. kvinnornas centralstyrelse,
Anna Sterky, ordf.

För Sveriges folkskolläraryrkesförbund,
Maria Jönsson, ordf.

För Soc.-dem. kvinnornas samorganisation
Amanda Frösell, f. Lindman, ordf.

För Södra Kristliga föreningen av unga kvinnor,
Agnes Ingelman, f. Palmstierna, ordf.

För Kvinnliga telefontjänstemannaföreningen i Stockholm,
Henny Wifstrand, ordf.

För Stockholms kvinnliga studentförening,
Gertie Söderberg, fil. kand., ordf.

För Stockholms södra soc.-dem. kvinnoklubb,
Signe Bengtson, sekr.

För Kvinnliga tandläkareklubben,
Sigrid de Verdier, f. Holmström, tandläkare, ordf.

För Föreningen G. C. I.,
Louise von Bahr, gymn. direktör, ordf.

För Föreningen Frisinnade kvinnors styrelse,
Ada Nilsson, prakt. läkare, ordf.

För Kvinnoklubben,
Louise Lombard, f. Lundberg, v. ordf.

För Lunds kvinnliga studentförening,
Olga Gjörlöf, jur. stud., ordf.

För Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen.
Mathilda Lindgren, kontorist, ordf.

Före frågans behandling i riksdagen hölls ett offentligt opinionsmöte söndagen den 13 maj å Auditorium i Stockholm. Utom Landsföreningen och Stockholms F. K. P. R. stodo följande föreningars styrelser som inbjudare:

Fredrika-Bremer-Förbundet, Vita Bandet, Akademiskt bildade kvinnors förening, Sveriges folkskolläraryrkesförbund, Föreningen Frisinnade kvinnor, Södra K. F. U. K., Föreningen G. C. I., Soc.-dem. kvinnornas samorganisation, Soc.-dem. kvinnornas centralstyrelse, Stockholms allmänna kvinnoklubb, Stockholms södra soc.-dem. kvinnoklubb, Kvinnliga kontorist- och expeditföreningen, Kvinnliga tandläkareklubben och Kvinnliga telefontjänstemannaföreningen.

*Opinions-
mötel i Au-
ditorium.*

Mötet rönt en storartad anslutning; alla biljetter voro slutsålda flera dagar i förväg, och hundratals personer måste vända om vid ingången. Bland de närvarande märktes flera medlemmar av den Swartzska regeringen och åtskilliga riksdagsmän. Mötet, som präglades av en festlig och förhoppningsfull stämning, blev en imponerande demonstration för kvinnorösträttens lösning vid årets riksdag. 21 rösträttsföreningar i landsorten hade sänt representanter, och 12 rösträttsstandar jämte standar från Vita Bandet och de socialdemokratiska kvinnoföreningarna bildade fanborg på estraden. Sedan Landsföreningens ordförande fröken Signe Bergman hälsat de närvarande välkomna, uppläste fru Ann Margret Holmgren ett anförande, som Selma Lagerlöf sänt till mötet. Aftonens talare voro: grevinnan Louise Stenbock, fru Agnes Ingelman, fru Agda Östlund och fru Anna Wicksell, representerande samtliga politiska partiriktningar samt det kristligt sociala arbetet. De medryckande och synnerligen intressanta föredragen kompletterade varandra och mottogos av publiken med entusiasm.¹ Följande resolution upplästes och antogs enhälligt:

Det politiska bestämmandet betyder för kvinnorna en rätt och en plikt. Vi fordra rätten för att själva kunna bevaka våra och våra barns intressen. Vi fordra plikten för att under medborgerligt ansvar kunna tjäna vårt land.

Vi begära att regering och riksdag i år besluta att tillerkänna svenska kvinnor fullt politisk medborgarskap på samma villkor, som äro gällande för svenska män.

Till sist upplästes namnen på de 145 platser, där F. K. P. R. och andra kvinnoorganisationer antagit resolutionen, samt de hälsningstelegram, som ingått från såväl stora kvinnoföreningar som en del enskilda bemärkta kvinnor i de nordiska länderna, från lokalavdelningar av Männens förbund för kvinnans rösträtt samt från Liberala samlingspartiets förtroenderåd.

Den högtidliga festen avslutades med att fröken Gerda Frisell sjöng Stenhammars Sverige.

Den på mötet i Auditorium antagna resolutionen tillställdes regeringen och samtliga partiledare i riksdagen.

¹ Föredragen ha samlade i en broschyr utgivits av Landsföreningen och kunna rekvireras från Rösträttsbyrån till ett pris av 40 öre.

För att giva de moderata kvinnorna inom F. K. P. R. tillfälle att på ett mer effektivt sätt verka inom sitt parti för rösträttsfrågans lösning beslöts på våren att bilda en de moderata kvinnornas sammanslutning. Den 15 maj konstituerades *Moderata Kvinnors Rösträttsförening* efter föredrag av fru Lilly Hellström.

*Moderata
Kvinnors
rösträtts-
förening.*

Föreningens syfte anges i första paragrafen i de på mötet antagna stadgarna, som lyder:

Föreningen har till syftemål att vid sidan av Föreningen för kvinnans politiska rösträtt, men oberoende av denna, verka för att svensk kvinna må erhålla politisk rösträtt och valbarhet på samma villkor som svensk man dock med ett för kvinnan högre åldersstreck, som för varje valperiod automatiskt faller, tills den för mannens politiska rösträtt och valbarhet stadgade åldersgränsen uppnåtts.

Vad rösträttsfrågans behandling inom riksdagen angår, så påpekades redan vid remissdebatten från såväl det liberala som det socialdemokratiska partiets sida, att statsminister Hammarskjölds nej till kvinnorna ingalunda var ägnat att befördra den enighet inom samhället, som regeringen sade sig eftersträva.

*Rösträtts-
frågans
behandling
i riksdagen.*

Sedermera inlämnades motioner om politisk rösträtt och valbarhet för kvinnor av Liberala samlingspartiet, av hr Lindhagen och av Socialdemokratiska partiet, den sistnämnda i samband med förslag och ändringar även av en del andra rösträttsbestämmelser. I sammanhang med motioner om ändrade kommunala valbestämmelser föreslogs också att kvinnor skulle bli valbara till landstingen.

På våren kom underrättelsen om den ryska revolutionen, och en viss oro började göra sig gällande både inom och utom riksdagen. Herr Branting framställde en interpellation till statsministern, däri han frågade om regeringen ville sätta in all sin kraft och sitt inflytande på att medverka till att skapa förutsättningarna för en författningsrevision, som i främsta rummet gick ut på den 40-gradiga röstskalans avskaffande samt införande av lika och direkt rösträtt vid valen till Andra kammaren för alla oförvitliga män och kvinnor.

Frågan om revision av den 40-gradiga skalan hade dock fallit redan förut i Första kammaren, där kvinnornas valbarhet till landsting ävenledes avslagits, men motionerna om valrätten till Andra kammaren hade ännu icke varit före i riksdagen.

Vissa tecken tydde på att en omsvängning till förmån för frågans lösning vid årets riksdag inträtt. Förhoppningarna

att åtminstone någon lösning skulle stå att vinna voro i stigande, men så kom bakslaget.

Den 5 juni besvarade statsministern herr Brantings interpellation. Av svaret framgick att regeringen var tillsatt för att upprätthålla en obrottslig neutralitetspolitik och att lösa de på grund av världskriget ständigt försvårade folkhushållningsproblemen; dess medlemmar hade väsentligt skilda meningar i andra politiska frågor, varför den icke ville ta upp sådana frågor, beträffande vilka vitt skilda uppfattningar rådde inom landet.

Under den debatt, som följde, påpekade herr Branting kvinnorösträttens framsteg i den övriga världen, och herr Edén beklagade särskilt att regeringen icke ville taga position till frågan om kvinnans rösträtt, som ju snart skulle föreligga till behandling i riksdagen.

Kort före regeringens undvikande svar hade försports- att högerhalvan i konstitutionsutskottet avstyrkt motionerna om kvinnans rösträtt. Med lottens tillhjälp blev detta konstitutionsutskottets beslut, medan de liberala och socialdemokratiska ledamöterna reserverade sig. Därmed var också frågans öde avgjort, och det var med alla förhoppningar redan grusade, som man den 9 juni gick att åhöra riksdagsdebatten.

Visserligen tydde konstitutionsutskottets utlåtande på att även högern haft känslan av att motståndet mot kvinnorösträtten i längden skulle bli hopplöst. Det meddelades nämligen att medan en del av majoritetens medlemmar voro principiella motståndare till frågan, voro en del av den åsikten att frågan om kvinnans delaktighet i det politiska livet icke med fog kunde helt undanskjutas, utan borde upptagas till lösning sedan spørsmålet i hela dess vidd omsorgsfullt prövats. Men som det icke ansågs, att kvinnorna borde ha rösträtt i samma utsträckning som männen, utan att en högre valbarhetsålder borde fastställas för kvinnorna borde en utredning om denna sak göras. Något yrkande om utredning framställde utskottet emellertid icke.

Vid debatten i Första kammaren karakteriserades också detta som de obotfärdigas förhinder och det beklagades, att en stor reform skulle falla på dylika skäl. Försvaret för utskottets ståndpunkt var ganska matt. Herr Clason vidhöll sitt principiella motstånd, medan herr Kjellén förklarade sig omvänd, icke därför att han trodde att kvinnans indragande i politiken gagnade staten och kvinnan, men därför att han sade sig, att

motståndet däremot såsom landet ligger ännu mindre gagnar staten och kvinnan. Trots denna nya insikt ville han ha något »rådrum», och röstade således icke för reformen.

För att göra ett yttersta försök att nå en lösning begärde herr K. G. Karlsson återremiss till konstitutionsutskottet för att få ett nytt förslag, som överensstämde med reservanternas med den skillnad, att den ålder, då kvinnorna erhålla politisk rösträtt och valbarhet, höjes.

Förslaget om återremiss föll med 66 röster mot 43, var- efter samtliga motioner avslogos.

I Andra kammaren var tiden redan långt framskriden, när författningsfrågan äntligen togs upp bland glesnande leder.

Herrar Edén, Branting, Lindhagen m. fl. talade för kvin- nans rösträtt, medan herrar Hallendorff och Räf försvarade utskottet. Kammaren antog såväl den socialdemokratiska re- servationen (med 57 röster mot 45) som den liberala med en liten ändring (med 47 röster mot 38). Därmed var frågan fallen för denna riksdagsperiod.

Landsföreningens ordförande, fröken Signe Bergman, hade upprepade gånger uttalat önskan att avgå från sin förtroende- post, men kvarstannat på V. U:s böner och nu senast även i förhoppning att rösträttfrågan kanske detta år skulle bli löst. Då denna förhoppning grusades, satte fröken Bergman sin avsikt i verket, och lämnade ordförandeskapet och V. U. den 30 juni 1917.

L. K. P. R:s
ordföran-
des avgång.

Fröken Bergman har tillhört V. U. sedan jan. 1907, då hon blev L. K. P. R:s sekreterare. I jan. 1909 blev hon vice ordf. och i jan. 1914 ordf.

För L. K. P. R:s verksamhet var fröken Bergmans av- gång en mycket svår förlust. Med sin grundliga och vid- sträckta sakkunskap, sin städse vakande, allt omfattande om- sorg, sin energi och hängivenhet för saken var hon en av vår rörelses främsta stödjepelare. Då segern en gång blir vår, blir den det till stor del tack vare den insats hon gjort.

På inbjudan av Blekinge länsförbund ägde de svenska kvinnornas 5:te allmänna rösträttsmöte rum i Ronneby den 11 och 12 augusti. Ett för tidsförhållandena stort antal, om- kring 200 medlemmar, hade hörsammat kallelsen. De in- tressanta förhandlingarna och icke minst samvaron under de vackra sommarkdagarna i den leende Blekingebygden gåvo en rik behållning av det lyckade och väl ordnade mötet.

Sommar-
mötet i
Ronneby.

Ur det rikhaltiga programmet bör särskilt nämnas diskus- sionen *Vad situationen kräver*, som inleddes av d:r Karolina

Widerström och utmynnade i följande enhälligt antagna resolution:

Medlemmar av L. K. P. R., samlade till möte i Ronneby 11 aug. 1917, uttala sin djupa harm över Första kammarens vägran vid innevarande års riksdag att godkänna ens en begränsad lösning av kvinnornas rösträttsfråga. Riksdagen har tidigare begärt bevis på, att kvinnorna verkligen önskade medbestämmanderätt i landets angelägenheter; kvinnorna svarade med massopinionsyttringen 1914. Riksdagen begärde en allsidig utredning; K. m:t skaffade en sådan utredning 1911. Samtliga andra nordiska länder ha givit sina kvinnor rösträtt och valbarhet; under krigsåren ha i Förenta staterna kvinnor i 7 nya stater erhållit rösträtt vid presidentvalen; 6 stater i Canada ha givit kvinnorna full politisk rösträtt; i Österrike och Ungern förberedes reformens upptagande på resp. regeringars författningsprogram; i England, Ryssland och Holland står frågan inför sin omedelbara lösning.

I Sverige är denna fråga minst lika mogen för sin lösning som i dessa länder; vi begära att den antages såsom vilande redan vid nästa riksdag, så att Sveriges kvinnor icke längre behöva vänta på denna gård av rättvisa.

Från redaktör G. H. von Koch hade sänts ett föredrag rörande kvinnorna och de sociala frågorna, vilket upplästes och uppväckte livlig diskussion.

De bägge kvällarna ägnades åt offentliga friluftsmöten, varvid höllos kortare anföranden.

Måndagen den 13 augusti ägde ett enskilt sammanträde rum, varvid fru Anna Wicksell inledde de båda diskussionsfrågorna: *Riktlinjer för vinterns arbete* samt *Landsföreningens ekonomi*. De väckande och intressanta föredragen följdes av en livlig diskussion, rik på nya uppslag till fortsatt arbete.

Senare samma dag sammanträdde L. K. P. R:s kommunalstyrelsegrupp. Fröken Sigrid Kruse valdes därvid till gruppens ordförande efter d:r Gulli Petrini, som av sagt sig uppdraget.

I höstens Andra-kammarval ha kvinnorna tagit livlig del. Kvinnliga talare från alla de politiska partierna ha genomrest landet och bedrivit agitation. Talarna ha därvid framlagt sin syn på den kvinnliga rösträttsfrågan, som i allmänhet mottagits med största intresse. Flygblad och broschyrer ha också utdelats.

Omedelbart efter den Swartzska ministärens avskedsansökan på hösten och då samtliga partichefer anmodats att framlägga sina resp. program för överenskommelse partierna emellan, avsände V. U. en skrivelse till de bägge vänsterpartiernas chefer, prof. N. Edén och red. Hj. Branting, med anhållan om att de utan att sammankoppla den med andra författningsfrågor ville arbeta för framförandet av kvinnornas rösträttsfråga. Ett sammankopplande skulle för övrigt vara en illojalitet mot kvinnorna.

Häncändelse till particheferna.

»Då vi», heter det i skrivelsen, »på sin tid vände oss till de båda vänsterpartierna med anhållan att politisk rösträtt för kvinnor måtte upptagas på partiernas program och från partiernas sida göras till föremål för motioner inom riksdagen, svarades från båda, att sålänge männens rösträttsfråga ännu ej vore löst, denna nya fråga ej kunde få försena och försvära genomförandet av ett gammalt och sedan länge aktuellt önskemål; så snart allmän rösträtt för män genomförts, skulle emellertid även vår fråga av vänstern upptagas, emedan den vore en direkt konsekvens av vänsterns allmänna principer. Vi accepterade då denna tankegång och kunna nu ej finna annat än att samma resonemang fortfarande bör gälla, då vår fråga in casu skulle försenas och försväras genom att sammanföras med andra författningsfrågor av nyare datum. Samma hänsyn, som vi voro fullt villiga att taga till det äldre kravet på allmän rösträtt för män, anse vi oss nu kunna fordra, då vår fråga blivit den äldre, och ett mått av arbete nedlagts på den, som säkert kan mäta sig med det, som nedlagts på männens rösträttsfråga vid tiden för dess lösning.»

Sedan den nya ministären bildats, uppvaktades enligt beslut av V. U. statsminister Edén och justitieminister Löfgren den 25 oktober med en skrivelse av följande lydelse:

Uppvaktning hos regeringen.

Det är med djup tacksamhet som L. K. P. R. genom den nuvarande regeringens programuttalande erfarit, att den ämnar ofördröjligen upptaga arbetet på att förbereda förslag om den kommunala rösträttens omläggning enligt principen om lika rösträtt åt alla, som betala skatt till kommunen, samt om den politiska rösträttens utsträckning till kvinnorna efter samma grunder som för männen, i syfte att sådana förslag må kunna av Kungl. Maj:t snarast möjligt framläggas för riksdagen. L. K. P. R. ser i detta tillkännagivande ett klart hävdande av kvinnors och mäns likställighet inför den stat, som vilar på deras gemensamma arbete och omsorg. Det är samma princip, som ligger under allt Landsföreningens arbete, och till vilken en mycket stor del av Sveriges kvinnor uttryckligen anslutit sig.

Vi anhålla emellertid att med anledning av uttrycket snarast möjligt få göra några erinringar. Vi förstå fullkomligt, att frågan om personlighetsprincipens genomförande vid den kommunala rösträtten med dess vittgående konsekvenser för såväl stat som kommun kan komma att kräva en förberedelse, som kanske kan nödvändiggöra denna frågas uppskjutande till 1919 års riksdag, men som

säkert medför att, om den kan göras färdig till nu instundande riksdag, dess framläggande först kan äga rum under riksdagens senare del. Med frågan om den politiska rösträttens och valbarhetens utsträckning till kvinnorna förhåller det sig på annat sätt. Denna fråga behöver ingen sådan utredning; den är i alla sina detaljer så genomtänkt och så känd för såväl regeringen som riksdagens medlemmar, att det ur denna synpunkt icke bör möta något hinder, att kungl. prop. om dess lösning väckes redan nästa riksdag och redan under riksdagens första tid.

För alla oss, som nu under årtal givit våra bästa krafter åt arbetet för denna frågas lösning, betyder varje dröjsmål, som hade kunnat undvikas, missbrukat tid och missbrukat kraft. Den period vi nu genomleva reser så väldiga krav på deras samhällsintresse och arbetskraft, som besitta sinne för och förmåga att lägga hand vid allmänna angelägenheter; de nya uppgifter som uppstått inom såväl kommun som stat och även mellan staterna, synas oss så viktiga, att varje vecka, varje dag vi tvingas att ännu driva propaganda för en sak, vilken redan är tillräckligt klarlagd, för oss kännes som olidlig och mera förstörande för vår arbetsförmåga än som motsvarar arbetets mått och arbetets resultat.

Det finnes även en annan omständighet, som gör det önskvärt att frågan om kvinnans rösträtt av riksdagen behandlas så tidigt som möjligt under riksdagssessionen. Den 25 mars äga nya lands- ting-val rum, till vilka kvinnorna äro röstberättigade. Vi föreställa oss att ifall frågan kunde behandlas av kamrarna under tiden närmast före dessa val, högern i Första kammaren skulle känna sig böjd för ett något större tillmötesgående i frågan än som till äventyrs eljest kunde vara att påräkna. Det förefaller ändå i viss mån vanskligt för högerpartiet att vädja till Sveriges kvinnor att med sina röster stödja den Första kammarens höger, som just veckan förut vägrat dem rösträtten till Andra kammaren. Orimligheten och bristen på sammanhang i högerns hela ståndpunkt till frågan faller här så pass skriande i ögonen, att även högern kan väntas taga intryck därav.

Vi våga därför vårdsam anhänga, att, även om förslag till ändring av grunderna för den kommunala rösträtten icke kan hinna framläggas för nu instundande riksdag eller först under dess sista veckor hinner bli färdigt, kungl. proposition om politisk rösträtt och valbarhet åt Sveriges kvinnor på samma villkor som för män måtte till 1918 års riksdag avlämnas så snart som möjligt efter dess sammanträdande.

Statsministern förklarade därvid, att det vore regeringens avsikt att framföra den kvinnliga rösträtten särskilt, och att detta skulle ske så snart som möjligt; frågan förelåg, ansåg statsministern, i fullt utrett skick.

Rösträtts-
dagen.

De svenska kvinnornas rösträttsdag, Birgittadagen den 7 oktober, firades liksom föregående år med möten och fester av föreningarna över hela landet. För dagen hade av V. U. utgivits föredragen »Drottning Margareta» av Lydia Wahlström och »Medan vi vänta» av Elin Wägner, vilka upplästes

på de flesta ställen. Den vid mötet i Ronneby antagna resolutionen antogs även vid dessa möten.

De Bergman-Österbergiska samhällskurserna ha fortgått under året för ett ständigt ökat åhörareantal. Vårterminen inleddes av en kort kurs i Kristianstads län med fröken Emma Aulin som ledare, varvid å 4 platser höllos 7 föredrag för 825 åhörare. Senare fortsattes kursarbetet i Västernorrlands län, där fröken Aulin höll 50 föreläsningar på 15 platser för icke mindre än 5,685 åhörare. I Gävleborgs län måste kursen avbrytas på grund av smittkoppsepidemien, men i Örebro län höllos 68 föredrag för 7,191 personer. Hötterminens kursledare har varit fröken Tilly Borg, som besökt Hallands län samt Göteborgs och Bohus län. I Hallands län pågick kursen under 6 veckor och samlade 1,855 åhörare på 60 föreläsningar på 15 olika platser. I Bohuslän hade hållits 49 föreläsningar på 10 platser för 1,480 åhörare. Samtidigt hade under fröken Aulins ledning anordnats en kurs i Älvsborgs län, där på 10 platser hållits 48 föredrag för 5,060 åhörare. Sammanlagt ha under året hållits 260 föreläsningar på 80 platser för 22,131 åhörare.

De Bergman-Österbergiska samhällskurserna.

Dessutom har föredrags- och upplysningsverksamheten tack vare den under året skänkta stora donationen å 5,000 kr. till resetalarefonden kunnat bedrivas i stor utsträckning. Flera turnéer ha anordnats i norra Sverige. I Härjedalen har fru Erica Falkman rest omkring och talat i fjällbyarna. Överallt var mottagandet entusiastiskt, och 6 nya föreningar var det synliga resultatet därav. I Jämtland har fru Gurli Hertzman-Ericson hållit föredrag på 8 ställen och bildat 5 nya föreningar. Fru Ericson har även gjort en turné i Dalarne och där bildat 3 nya föreningar. I Lappland har fru Elisabeth Wærn-Bugge talat på 9 olika platser med början i Kiruna och så vidare nedåt landet. Som ledare för de Bergman-Österbergiska samhällskurserna har fröken Emma Aulin även hållit rösträttsföredrag och tagit initiativ till flera nya föreningar både i Norrland och i andra delar av landet. Fröken Tilly Borg har likaledes i samband med de Bergman-Österbergiska samhällskurserna i Göteborgs och Bohus län bildat nya F. K. P. R. Fröken Ester Röhl har bearbetat Östergötland. Dessutom ha enstaka föredrag hållits i olika delar av landet.

*Rösträtt för
Kvinnor.*

Tidningen Rösträtt för Kvinnor¹ har under 1917 utkommit med 24 nummer, därav 2 dubbelnummer. Av dessa ha 7 nummer varit 4-sidiga, 14 6-sidiga och 1 8-sidigt. Den sammanlagda upplagan har varit 117,500 ex.

Rösträtt för Kvinnor fyller en stor uppgift som rösträttsrörelsens organ. Den framlägger i sina spalter de stora och krävande uppgifter, som vänta kvinnorna i deras egenskap av samhällsmedlemmar. Tidningen försöker även i den mån den förmår uppfostra kvinnorna till att begagna sin rösträtt på ett sådant sätt, att det länder det allmänna till nytta. Vidare uppehåller den förbindelsen mellan rösträttsföreningarna och meddelar vad som händer i rösträttsvärlden såväl i Sverige som i andra länder.

I sociala frågor ha under årets lopp värdefulla bidrag lämnats av många framstående pennor, bland vilka vi nämna Maria Almén, Anna Lenah Elgström, Maja Forsslund, Ellen Hagen, Gertrud af Klintberg, Anna Lindbagen, Hélène Philipson, Ester Röhl och Naima Sahlbom.

Bland dem som företrädesvis behandlat rösträttsfrågans vikt och betydelse äro sådana kända krafter på området som Emma Aulin, Signe Bergman, Hilma Borelius, Ester Brisman, August Bruhn, Frigga Carlberg, Ingrid Hallman, Ann Margret Holmgren, Karin Fjällbäck-Holmgren, Sigrid Kruse, Gulli Petrini, Jenny Richter-Velander, Hilda Sachs, Elin Wahlquist, Anna Wicksell, Augusta Widebeck, Elin Wägner och Hildur Öijer.

Skönlitterära bidrag ha influtit av bland andra Elsa Alkman, Fanny Alving, Anna Björkman, Elisabeth Krey-Lange, Elisabeth Kuylenstierna-Wenster, Ragnhild Prim, Marika Stjernstedt och Gustava Svanström.

Artikelserien.

Dessutom ha många andra artiklar i olika frågor influtit. Artikelserien för 1917 har influtit i 24 tidningar, varav en moderat och de andra liberala. Den sammanlagda upplagan torde uppgå till över 250,000. Antalet privata abonnenter har utgjort 64. Som artikelseriens redaktör har fru Gerda Modén, Gävle, tjänstgjort.

¹Rösträtt för Kvinnor 1918. VII årg. Utkommer den 1 och 15 i varje månad. Prenumeration genom posten. Kr. 2:50 för helt år. Lösnummer 15 öre.

Redaktion och expedition 6 Karduanmakaregatan, Stockholm. Tel. Riks 86 00. Sthlms tel. 147 29.

De utgivna artiklarna ha varit:

Intryck från L. K. P. R:s 14:de centralstyrelsemöte. Av *Frigga Carlberg*. Skola Englands kvinnor snart få rösträtt?. Av *Hilda Sachs*. Gemensamma intressen. Av *Gurli Hertzman-Ericson*. Kvinnornas rösträttsrörelse under 1916. Av *Ann Margret Holmgren*. Kvinnorösträttens läge just nu. Av *Ester Brisman*. Nu gäller det. Av *Elin Wahlquist*. När riksdagshögern satte betyg för Sveriges kvinnor. Av *Frigga Carlberg*. Sommarrösträttsmötet i Ronneby. Av *Maja Strandberg*. Kvinnorna och samhällsarbetet. Av *G. H. von Koch*. Kvinnorösträtten och ministärförändringen. Av *Elsa Alkman*. Politisk upplysningsverksamhet. Av *Anna Wicksell*. Om det preussiska rösträttsförslaget. Av *Ann Margret Holmgren*.

Förlagsverksamheten under året har till följd av de höga papperspriserna måst inskränkas. Omkring 40,300 ex. trycksaker ha dock utgivits för en sammanlagd kostnad av 3,386 kr. 40 öre, därav 1,828 kr. för årsberättelsen (4,500 ex.). Övriga publikationer äro: Om sammanslutningens betydelse av *Ann Margret Holmgren* (1,000 ex.); Drottning Margareta av *Lydia Wahlström* (500 ex.); Medan vi vänta av *Elin Wägner* (1,000 ex.); Föredrag hållna å mötet i Auditorium (1,000 ex.); Centralstyrelsens uttalande angående lag om barn utom äktenskap (1,000 ex.); Skrivelse till konungen angående skydd åt ensligt boende lärarinnor (600 ex.); Nya upplagor av äldre broschyrer: Kristid, nykterhet och kvinnorösträtt (1,000 ex.) samt Nykterhetsfrågan och kvinnornas rösträtt (2,000 ex.), bägge av *Sigrid Kruse*; Varför vi måste arbeta för rösträtten av *Karin Fjällbäck-Holmgren* (1,000 ex.); Huru kvinnorösträtten vinner terräng av *Gulli Petrini* (1,000 ex.). Dessutom protokollsutdrag, cirkulär, resolutioner, program, affischer, formulär m. m.

Förlags-
verksam-
heten.

För att möjliggöra en av V. U. planerad politisk upplysningsverksamhet inom landet ha under hösten frivilliga bidrag insänts från föreningarna till ett belopp av 5,563 kr. 57 öre. Övriga bidrag till föreningens verksamhet ha uppgått till 1,739 kr. 63 öre.

Insamlin-
gen.

Under året har ett avsevärt antal nya föreningar tillkommit, särskilt i norra Sverige. Antalet lokalföreningar uppgick den 31 december 1917 till 237, därav 22 filialer med ett sammanlagt medlemsantal av 16,159. Länsförbunden voro 16.

Antal lokal-
föreningar
och med-
lemmar.

Även inom Männens förbund för kvinnans rösträtt har antalet lokalföreningar ökats. Nya föreningar ha under året

M. F. K. R.

bildats i Hälsingborg, Jönköping, Motala och Skara efter föredrag av kyrkoherde A. Bruhn.

*L. K. P. R:s
revisorer.*

Till revisorer av L. K. P. R:s räkenskaper ha återvalts fröken Alida Jacobsson och fröken Agda Hedvall, och till revisorssuppleanter fru Emilia Broomé och fru Alma Faustman.

*Verkstäl-
lande ut-
skottet.*

V. U. har under året haft 21 sammanträden och utsänt 11 cirkulär till Centralstyrelsens medlemmar och till de för- enings- och länsförbundsordförande, vilka icke tillhöra Central- styrelsen samt till filialernas representanter.

*Expediti-
onen.*

L. K. P. R:s byrå är sedan hösten inrymd i ny lokal, Karduansmakaregatan 6, II. Rikstelefon 86 00, Stockholms- telefon 147 29. Expeditionen är öppen alla vardagar kl. 12.30 —4.30 e. m. och förestås av fru E. Arcini, som därjämte sköter L. K. P. R:s in- och utbetalningar, för vilka varje vecka redovisning lämnas till L. K. P. R:s skattmästare. L. K. P. R:s sekreterare träffas även några timmar dagligen å Röst- rättsbyrån.

Stockholm i mars 1918.

Karolina Widerström,

ordförande.

Anna Wicksell,

vice ordförande.

Ebba Palmstierna.

Gulli Petrini.

Signe Jacobsson,
sekreterare.

Kassaförvaltarens rapport.

Räkenskaperna utvisa följande ställning:

Behållning från 1916 ..... 507: 39

Inkomster 1917:

Landsföreningsavgifter	4,473: 96	
Direkt anslutna medlemmars avgifter	34: —	
Insamling och gåvor	7,156: 20	
Bidrag till Rösträttsbyrån	147: —	
Abonnemangsavgifter för artikelserien	558: —	
Prenumerationsavgifter m. m. för tidningen Röst- rätt för Kvinnor	5,310: 56	
Räntor	162: 96	17,842: 68

Summa kr. 18,350: 07

Utgifter 1917:

Spridande av broschyrer	395: 85	
Årsavgift till Int. Woman Suffrage Alliance.....	32: —	
Centralstyrelsemöte	503: 35	
Resekostnadsersättning	54: 06	
Offentligt möte den 13 maj	378: 64	
Sekreterarens arvode	1,000: —	
Avlöningar till byråpersonal	3,365: —	
Årsberättelse	710: 15	
Tryckning av cirkulär m. m.....	595: —	
Postavgifter	871: 43	
Telefonavgifter	244: 85	
Skrivmaterialier.....	356: 38	
Allmänna omkostnader	919: 85	
Tryckningskostnader för tidningen	4,343: 25	
Annonser, provisioner m. m. för d:o.....	93: 10	
Författarearvoden för d:o	125: 80	
Tidningsbyrån Argus för d:o	98: 72	
Hyra för Rösträttsbyrån	675: —	
Ved och belysning för d:o	387: 23	
Flyttningskostnader för d:o	151: 75	
Arvoden för artikelserien	442: 26	
Avskrivning å inventarier	75: —	15,818: 67

Transport kr. 15,818: 67

Transport kr. 15,818: 67

Behållning till 1918:

Kontant i kassan	132: 98	
Rösträttsbyråns kassa	33: 65	
Tidningens kassa	285: 10	
Artikelseriens kassa	187: 93	
Insatt i Stockholms Ensk. Bank	5,325: 97	
» » Stockholms Inteckn. Gar. A.-B.	138: 09	
Lager av broschyrer	700: —	
Inventarier	726: 15	
Utestående fordran	25: —	
d:o för årsberättelsen	151: —	
d:o av Bergman-Österbergska kurserna ...	1,205: 65	
		8,911: 52

Häriifrån avgår:

Resetalarefonden	4,633: 87	
Skuld till I. Hægströms Boktryckeri- aktiebolag	1,144: 50	
d:o till O. Eklunds Boktryckeri	601: 75	
		6,380: 12
		2,531: 40
		<u>Summa kr. 18,350: 07</u>

Resetalarefonden:

Behållning från 1916	716: 44	
Testamente av fröken Hilda Andersson, Valla	5,000: —	
Övriga bidrag	225: —	5,941: 44
Utsända talare	1,307: 57	
Behållning till 1918	4,633: 87	5,941: 44

Stockholm den 12 mars 1918.

Thorborg Widebeck,
skattmästare.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt utsedda revisorer, hava behörigen genomgått och granskat kassaförvaltarens räkenskaper för år 1917.

Räkenskaperna äro noggrant förda och utgifterna behörigen verifierade, varför vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för 1917 års förvaltning.

Stockholm den 20 mars 1918.

Alma Faustman.

Agda Hedvall.

Lokalföreningarnas

för

kvinnans politiska rösträtt årsberättelser 1917.

1. Alby.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten, av vilka det ena åtföljts av samkväm, samt 2 offentliga möten.

2 föreningsmedlemmar äro ledamöter i pensionsnämnden, och 2 tillhöra fattigvårdsstyrelsen, därav en tillika är fosterbarnsinspektris inom Alby municipalsamhälle.

2. Alingsås.

Under året har styrelsen haft 5 sammanträden och föreningen 7 möten. Föredrag ha hållits av professor O. E. Lindberg öfver »Antigone», av advokaten Eva Andén om »Lagberedningens förslag till lag om barn utom äktenskap», av fröken Gertrud Nelson öfver »Sveriges statsskick», och av fröken Mathilda Widegren öfver »Kvinnorna och fredsarbetet». Dessutom har fröken Emma Aulin hållit fyra föredrag tillhörande de Bergman-Österbergska kurserna. Efter fem av föredragen ha samkväm följt.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot i pensionsnämnden.

3. Alnö.

Under året ha hållits 3 ordinarie möten, 2 styrelsesammanträden och 1 samkväm. 1 medlem är suppleant i fattigvårdsstyrelsen.

4. Alsen.

5. Alvesta.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten.

6. Anundsjö—Bredbyn.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten.

7. Arboga.

Föreningen har under året hållit 2 styrelse- och 2 föreningsmöten samt 1 offentligt möte, med föredrag av d:r Gulli Petrini över ämnet: »Kvinnorösträtten och tidsläget».

Föreningens medlemmar inneha följande förtroendeuppdrag: 1 är medlem i stadsfullmäktige, 1 ledamot i folkskolestyrelsen och barnavårdsnämnden samt 1 medlem i fosterbarnsnämnden.

8. Arvidsjaur.

Föreningen har under året hållit 8 möten, 2 styrelsesammanträden och 2 fester med föredrag, sång och teaterföreställning. Inkomsten för den senare festen användes till beklädning av fattiga barn inom samhället.

Av föreningens medlemmar är 1 ordinarie ledamot och 1 suppleant i pensionsstyrelsen, 1 ordinarie i folkskolestyrelsen samt 1 ordinarie och 1 suppleant i socialdemokratiska partiets styrelse.

9. Arvika.

Föreningen har under året haft 6 styrelsemöten, 2 föreningsmöten, 1 opinionsmöte och 2 samkväm. I mars hölls av fru Gerda Hellberg ett rösträttsföredrag, till vilket ett antal män inbjudits. Årets Birgittadag ägnades åt minnet av Heliga Birgitta och Drottning Margareta.

Av föreningens medlemmar äro 2 stadsfullmäktige, 2 ledamöter av fattigvårdsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i barnavårdsnämnden, 1 suppleant i livsmedelsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i folkskolestyrelsen, och 8 inneha andra kommunala uppdrag.

10. Askersund.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten med samkväm.

Den 5 februari höll fru Elisabeth Wærn-Bugge ett fredsföredrag, och den 19 april höll fröken Emma Aulin ett föredrag, bekostat av den Bergman-Österbergska fonden.

Ordföranden är ledamot i fattigvårdsnämnden och livsmedelsnämnden, vice ordföranden är medlem i pensionsnämnden.

11. Avesta-Krylbo.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden och 5 föreningsmöten. Den 14 oktober firades Birgittadagen med offentligt möte varvid fru Ella Billing talade. Föreningen, har dessutom anordnat en vårfest, som inbragte 1,000 kr. netto.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot av municipalnämnden, 1 suppleant i byggnadsnämnden, 1 ledamot i pensionsnämnden, 2 ledamöter och 1 suppleant i barnavårdsnämnden, 1 ledamot i livsmedelsnämnden, 1 suppleant i skol- och kyrkorådet samt 1 ledamot i styrelsen för frisinnade partiet. Dessutom är en av föreningens medlemmar ledamot i styrelsen för föreläsningsföreningen och 1 föreståndarinna för kommunbiblioteket.

12. Boden.

Föreningen har under året haft 5 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten och 2 samkväm.

Offentliga föredrag ha hållits under året av fröken Märta Bucht och fru Elisabeth Wærn-Bugge i aktuella ämnen.

Till L. K. P. R:s agitationsfond har föreningen anslagit 50 kr.

Vid julsamkvämet, vartill en större allmänhet inbjudits, ingingo 18 nya medlemmar i föreningen.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ordförande i Vita Bandet och 1 styrelseledamot i föreläsningsföreningen och suppleant i frisinnade landsföreningens lokalstyrelse i Boden.

13. Bollnäs.

Under året ha 4 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 3 offentliga möten hållits. Vid de sistnämnda höllos föredrag av friherrinnan Ebba Palmstierna i Bollnäs och Växbo samt av fru Wærn-Bugge i Vallsta. Föreningen har under året delat ut åtskilliga småkläder från »Späda barns linne-förråd».

1 medlem är i kommunalnämnden och 2 i pensionsnämnden.

14. Bomhus.

15. Borlänge-Stora Tuna.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten. Den 20 mars höll fru Elisabeth Wærn-Bugge föredrag om »Krigets lärdomar för freden». Mötet var talrikt besökt. Birgittadagen firades med en enkel fest varvid förekom uppläsning, deklamation och sång. Arbetsaftnar ha anordnats 2 gånger i månaden för Stora Tuna barnhem.

Av föreningens medlemmar är 2 ordinarie medlemmar och 2 suppleanter i pensionsnämnden, 1 medlem i fattigvårdsnämnd, 2 i föreläsningföreningens styrelse, 1 i barnhemsstyrelse, 1 i diakonistyrelse och 1 föreståndarinna för kommunbiblioteket.

16. Borås.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten och 1 samkväm.

I oktober höllos Bergman-Österbergska kurser med föredrag av fröken Emma Aulin.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, 1 ledamot av styrelsen för Bergengrenska bospisningsfonden, kommunala hjälpkommittén och en pensionsnämnd, 1 är barnavårdsinspektis samt ledamot av fattigvårdsstyrelsen och en pensionsnämnd, 2 äro suppleanter i pensionsnämnden.

17. Broby.

Under året ha hållits 8 styrelsemöten, 2 föreningsmöten åtföljda av samkväm samt 4 offentliga fester. Utomstående

föredragshållare ha varit fröken Emma Aulin och d:r Gulli Petrini. Birgittafesten hölls i Glimåkra i avsikt att där få bildad en lokalförening, vilket också lyckades.

1 av föreningens kvinnliga medlemmar är ordinarie ledamot i pensionsnämnden och i barnavårdsnämnden.

18. Brunskog.

Föreningen har under året hållit 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 2 samkväm. Vid de senare ha förekommit uppläsning, sång och musik.

För ökande av medlemsantalet har personlig agitation förekommit, och för spridande av Rösträtt för Kvinnor har särskild prenumerantsamlare varit tillsatt.

För den på våren 1918 tillämnade Bergman-Österbergska samhällskursen härstädes ha förberedande åtgärder vidtagits.

19. Bräcke.

Föreningen har under året haft 5 möten och 1 samkväm.

20. Charlottenberg.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten med samkväm. Medlemsantalet har ökats med 12 personer.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot av fattigvårdsnämnden och 1 av pensionsnämnden.

21. Degerfors.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten och 2 styrelsesammanträden samt 2 offentliga möten med föredrag, det ena ett fredsföredrag, det andra över ämnet: »Kvinnorna och kristendomen».

22. Edane.

Under året ha hållits 4 föreningsmöten.

23. Edsvalla.

24. Eksjö.

Utom 5 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten har föreningen haft 2 samkväm för medlemmar, därav det ena på Birgittadagen, som firades med uppläsning och sång. Namngissning på en docka inbragte 43 kr. Reklamaffischer, föredrag om drottning Margareta, artikelserien och Rösträtt för Kvinnor ha använts i agitationssyfte.

På höstmötet beslöt föreningen att tillsammans med Vita Bandet ingå till barnavårdsnämnden med påpekande av lämpligheten att även kvinnor utses till barnavårdsmän. Förteckning på 15 kvinnor, som förklarar sig villiga åtaga sig uppdraget, medföljde.

1 medlem är ledamot av fosterbarnsnämnden, 1 av nykterhetsnämnden och 1 suppleant i fattigvårds- och fosterbarnsnämnderna.

25. Eringsboda.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 1 föreningsmöte och 1 offentligt möte.

Av föreningens medlemmar är 1 ordinarie ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden och 1 ledamot i livsmedelsnämnden.

26. Eskilstuna.

Under året har styrelsen sammanträtt 10 gånger och föreningen 6 gånger. Birgittadagen högtidlighölls med föredrag av fru Karin Fjällback-Holmgren över ämnet »Vad vi alltjämt måste upprepa».

Under årets första del pågick en serie samhällskurser omfattande 12 föreläsningar: »Vår tids sedliga problem», av pastor C. Andeer; »Äktenskapslagstiftningen», av jur. kand. Eva Andén, 2 föreläsningar; »Samhället och barnen», av red. E. Böhmer; »Fattigvårdslagstiftningen», av förvaltare E. Laurén, 2 föreläsningar; »Varför vi sjunga», föredrag med sång, av rektor och fru Nylund; »Den kommunala lagstiftningen», av doktor Gulli Petrini; »Svenska riksdagen», av doktor Lydia Wahlström; »Kommunal hälsovård», av doktor Karolina Widerström; »Födning, giftermål och dö, i statistisk belysning», av red. E. Wikmark. Dessa föreläsningar besöktes av omkring 200 personer.

Föreningen har dessutom anordnat offentliga möten med doktor Lydia Wahlström och fru Anna Wicksell som talarinnor. Varannan måndag ha medlemmarna samlats till gemensam läs- och arbetsafton.

Genom personlig agitation och utsändande av flygblad har föreningen sökt vinna nya medlemmar, och har medlemsantalet ökats från 110 till 153. 5 ha avflyttat från orten.

Prenumerantsamling å Rösträtt för Kvinnor har gjorts genom personlig påstötning och ha vunnits prenumeranter även utom föreningen.

Till V. U. har överlämnats 900 kr. och till länsförbundet 50 kr.

Av föreningens medlemmar är en stadsfullmäktigeledamot, 1 ledamot av livsmedelsnämnden och 1 suppleant i fattigvårdsstyrelsen.

27. Eslöv.

Föreningen har under året haft 2 styrelsesammanträden och 1 föreningsmöte samt dessutom 1 offentligt möte med samkväm. Vid årsmötet talade rektor J. Bökelund över ämnet »Kvinnogestalter i Goethes diktning». Den 8 november anordnades Margareta-afton med fröken Walborg Bergström som föredragshållare. Föreningen har haft tillfredsställelsen att se sin verksamhet med soppkokning och barnbespisning åt mindre bemedlade inom samhället mötas med stort förtroende såväl från myndigheternas som allmänhetens sida. Verksamheten uppgick under senare hälften av året i ett kommunalt centralkök.

Av medlemmarna är 1 stadsfullmäktig, 1 ledamot av fattigvårdsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ledamot av livsmedelsnämnden, 1 av folkskolestyrelsen, 2 äro i nödhjälpskommittén och 1 i styrelsen för frisinnade partiet.

28. Falkenberg.

Föreningen har under året haft 9 styrelsesammanträden samt 3 föreningsmöten med samkväm, alla talrikt besökta. En serie föredrag ha hållits av fru Anna Holm, Näs, i Falkenberg och trakten däromkring. Kyrkoherde Bruhn höll den 20 juli ett föredrag över ämnet »Varför böra kvinnorna ha politisk rösträtt?» Bergman-Österbergska samhällskurser ha

hållits under hösten, och har i samband både med föredragen och kurserna rösträttslitteratur spritts.

Av medlemmarna har 1 varit ledamot av pensionsnämnden, 1 av barnavårdsnämnden samt 1 ordinarie och 1 suppleant i livsmedelsnämnden.

29. Falköping.

Under året ha hållits 2 styrelsemöten och 4 föreningsmöten.

Av föreningens medlemmar är 1 ordinarie ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden, och 3 inneha andra kommunala uppdrag.

30. Falun.

I sammanhang med marsmötet hade F. K. P. R. och Vita Bandet tillsammans inbjudit fröken Emma Aulin att hålla ett kombinerat rösträtts- och Vitabandsföredrag, varefter båda föreningarna hade ett gemensamt samkväm. Vid det samkväm, som följde efter novembermötet, hade medlemmarna den stora förmånen höra Selma Lagerlöf uppläsa den av henne företagna omarbetningen av G. Hauptmanns Vinterballad. Föreningens arbetsaftnar, som i brist på materiel måst inställas under hösten, pågingo däremot under hela våren, och hade föreningen därvid en gång besök av doktorinnan A. Hallström, som berättade om sina erfarenheter från en Svenska Röda Korsets expedition till europeiska och asiatiska Ryssland.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig och suppleant i beredningsutskottet, 1 medlem och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 medlem av fattigvårds- och 1 av folkskolestyrelsen, 9 medlemmar av andra kommunala styrelser och kommittéer samt 1 medlem av frisinnaade föreningens styrelse

31. Filipstad.

Under året ha hållits 3 styrelse- och 2 föreningsmöten samt 2 samkväm. Vid föreningens årsmöte föredrogs den s. k. Nöbbelepetitionen, och anslöt sig föreningen enhälligt till dess syfte.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, 1 medlem av pensionsnämnden, 2 av barnavårdsnämnden, 1 av livsmedelsnämnden, 1 suppleant i folkskolestyrelsen samt 7 medlemmar av andra lokala kommittéer.

32. Finspång.

33. Finnekumla.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av doktor Elin Odencrants.

34. Flen.

Föreningen har under året haft 3 styrelsesammanträden och 5 föreningsmöten samt anordnat 1 offentligt föredrag.

Av föreningens medlemmar är 1 ordinarie ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden, 2 ordinarie och 1 suppleant i barnavårdsnämnden, 1 ordinarie i livsmedelsnämnden samt 1 ordinarie och 1 suppleant i folkskolestyrelsen.

35. Flon-Bruksvallarna.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fru Erica Falkman.

4 föreningsmöten ha hållits.

36. Forshaga.

37. Funäsdalen.

Föreningen är bildad under året efter föredrag av fru Erica Falkman.

Under året ha hållits 1 styrelsesammanträde och 1 föreningsmöte.

38. Färgelanda.

Föreningen har haft 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 12 samkväm och 1 offentligt möte med föredrag av kyrkoherde August Bruhn. Dessutom har hållits 1 fest, som avslutades med auktion å diverse skänkta föremål för att anskaffa pengar till L. K. P. R:s insamling.

Samhällskurs, bekostad av den Bergman-Österbergiska fonden, har under året hållits av fröken Emma Aulin.

39. Färila.

40. Gislaved.

41. Glimåkra.

Föreningen är bildad under året.

42. Glöte.

Föreningen är bildad under året efter föredrag av fru Erica Falkman.

43. Gnesta.

Under året har föreningen haft 4 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten med samkväm samt 1 offentligt möte med föredrag av pastor G. Vall.

Distribueringen av första-majblomman har skett genom föreningen.

1 medlem av föreningen är lärarkårens representant i skolrådet och 1 är suppleant, 1 är ledamot av livsmedelsnämnden.

44. Gräbbestad.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 1 föreningsmöte och 1 samkväm.

4 föredrag tillhörande de Bergman-Österbergiska kurserna ha hållits av fröken Tilly Borg.

45. Grängesberg.

Föreningen har under året haft 5 styrelsesammanträden, 5 föreningsmöten och 1 samkväm. Offentligt föredrag har hållits av fru Elisabeth Wærn-Bugge.

1 av föreningens medlemmar är ledamot av dispensarnämnden.

46. Gällivare-Malmberget.

Föreningen har haft 2 möten, ett i mars månad och ett i november. Till marsmötet hade inbjudits Socialdemokratiska kvinnoklubben.

1 medlem är ledamot av dyrtidshjälpkommittén och suppleant i barnavårdsnämnden.

47. Gävle.

Styrelsen har under det förflutna året haft 2 och föreningen 3 sammanträden.

Vid årsmötet den 26 januari upplästes års- och revisionsberättelserna och beviljades styrelsen tacksamt full ansvarsfrihet.

Fru Sigrid Hofrén redogjorde för centralstyrelsemötet, och omedelbart därefter deklamerade fröken Hanna Löfgren: »Snapshots från kvinnordagen 1917», som uppväckte mycken munterhet.

Den 14 maj hade föreningen möte på Nya hotellet. Fru Gerda Modén gav en kort redogörelse av mötet på Auditorium i Stockholm, och apotekare Vikander höll ett föredrag om »Personlighetsprincipen och rösträtten».

Birgittadagen firades med en fest på Kvinnliga kontoristföreningens lokal. Det under året förfärdigade standaret invigdes med ett anförande av majorskan Anna de Maré-Svensson; fröken Lisa Pihlblad höll föredrag om Drottning Margareta, och tiden förflöt sedan angenämt under musik och sång m. m. Det ordinarie höstmötet den 7 december hölls gemensamt med härvarande Allmänna diskussionsföreningen. Kvinnornas rösträttsfråga var uppsatt som diskussionsämne för aftonen, och inledningsföredraget hölls av fru Elisabeth Wærn-Bugge från Stockholm.

Av föreningens medlemmar äro 2 stadsfullmäktige, 10 ledamöter av fattigvårdsnämnden, 6 av pensionsnämnden, 1 av barnavårdsnämnden, 2 ordinarie och 1 suppleant i livsmedelsnämnden samt 1 ledamot av folkskolestyrelsen.

48. Göteborg.

Föreningen har under året haft 7 möten, alla offentliga, och styrelsen har under samma tid sammanträtt 6 gånger. Ett uppdrag, som på möte i november 1916 gavs föreningen att tillsammans med övriga kvinnoorganisationer, som

därtill kunde befinnas villiga, anordna ett möte i livsmedelsfrågan, kunde av flera skäl utföras först den 25 februari, då F. K. P. R. i spetsen för 14 föreningar avhöll ett möte, som fick en storartad tillslutning. Lokalen rymde tyvärr endast 700 personer, vadan stora skaror måste återvända på grund av bristande utrymme.

Talare voro fröken Gertrud Bergström och fru Elisabeth Wærn-Bugge och en livlig diskussion följde på de givande föredragen. Två resolutioner antogos, vilka sedermera överlämnades, den ena till statsministern genom fruarna Burman-Andersson och Wærn-Bugge, och den andra till stadsfullmäktige i Göteborg genom fröken Anna Lessel.

Den 19 april hade föreningen nöjet att som gäst mottaga fru Karen Grude Koht från Kristiania, som höll ett synnerligen intressant föredrag om »Kvinnorna i förvärvsarbetet».

Ett opinionsmöte, i avsikt att stödja de i riksdagen framförda motionerna om kvinnans politiska rösträtt, anordnades den 13 maj med friherrinnan Ebba Palmstierna och fru Anna Carlsson som talare. Mötet, som var talrikt besökt, uttalade sin anslutning till Landsföreningens resolutionsförslag, vilket beslut genom telegram tillkännagavs för L. K. P. R:s vid samma tid avhållna stora möte i Stockholm.

Den 10 november höll fröken Matilda Widegren ett varmhjärtat föredrag om »Kvinnorna och fredsarbetet» och på årsmötet i november talade fru Gurli Hertzman-Ericson om »Kvinnornas samhällsansvar».

På det i mars hållna årsmötet redogjorde ordföranden för centralstyrelsemötet den 8—9 januari och genomgick även dels ett av L. K. P. R:s centralstyrelse gjort uttalande med anledning av den förestående behandlingen i riksdagen av Kungl. Maj:ts proposition angående lag om barn utom äktenskap, dels en av 10 kvinnoföreningar gjord hemställan till Kungl. Maj:t angående skydd åt ensligt boende lärarinnor.

Vid samma möte väckte sekreteraren förslag om anskaffande av ett standar åt Göteborgs F. K. P. R. och utsågs för ändamålet en kommitté, som hade att föra frågan vidare — i första hand genom att insamla erforderliga medel.

Invigningen av det vackra standaret, vars förfärdigande varit anförtrött åt fröken Maria Nordenfelt, skedde den 7 oktober — Birgittadagen — som firades med en anslående festlighet å Lorensberg. En av fröken Leontine Sterner författad dikt »Till standaret» upplästes. Fru Anna Holm höll

föredrag om Florence Nightingale och fru Svea Hertz-Öberg bidrog med ett par sångnummer.

Följande förtroendeuppdrag innehas av föreningens medlemmar: 2 äro stadsfullmäktige, 1 ledamot av fattigvårdsnämnden, 4 ordinarie och 2 suppleanter i pensionsnämnden, 1 ledamot av barnavårdsnämnden, 2 av folkskolestyrelsen, flera inneha dessutom andra kommunala uppdrag och 3 tillhöra Liberala valmansföreningens styrelse.

49. Götlunda.

Föreningen bildades den 11 maj 1917 efter föredrag av fröken Emma Aulin. 3 styrelsesammanträden och 2 enskilda möten ha hållits.

För att i bygden väcka intresse för rösträtten har lämplig litteratur spritts.

Till decemberstämman inlämnades, på uppmaning av länsförbundets ordf., en motion om tillsättande av särskild barnavårdsnämnd.

Motionen upptogs välvilligt, och i barnavårdsnämnden invaldes kommunalnämndens ledamöter samt 8 kvinnor, därav 3 tillhörande föreningen.

50. Hallsberg.

Föreningen har under året haft 2 styrelsesammanträden, 5 föreningsmöten och 1 fest, Birgittadagen. Samhällskurser ha hållits den 16, 17 och 18 april.

51. Halmstad.

Föreningen har under året haft de 2 ordinarie sammanträdena i mars och november. 4 styrelsesammanträden ha hållits, 2 med anledning av de Bergman Österbergska kurserna, som 15—30 september höllos i Halmstad och dess omnejd.

Av medlemmarna äro 3 ordinarie ledamöter och 2 suppleanter i fattigvårdsstyrelsen, 3 ordinarie och 2 suppleanter i pensionsnämnden, 1 tillhör nykterhetsnämnden, och 1 är lärarekårens representant i skolstyrelsen.

52. Hammerdal.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fru Gurli Hertzman-Ericson.

53. Hanebo-Kilafors.

Föreningen har under året haft 4 styrelsemöten och 5 föreningsmöten samt 2 offentliga möten. Vid det första offentliga mötet hölls föredrag av friherrinnan Ebba Palmstierna om »Tidsförhållandena ur kvinnornas synpunkt». Vid det andra mötet talade fru Elisabeth Wærn-Bugge över ämnet »Nya vägar mot en ny värld».

1 medlem av föreningen är föreståndare för platsens föreläsningförening och suppleant i pensionsnämnden. 1 har tjänstgjort i livsmedelsnämnden.

54. Haparanda.

55. Harplinge.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 1 föreningsmöte.

56. Hede.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten, varvid 19 nya medlemmar ingått i föreningen, 2 styrelsesammanträden och 1 samkväm. Föreningen har under året besökts av fru Erica Falkman.

57. Hedemora.

Föreningen har under året haft 2 styrelse- och 2 föreningsmöten samt 1 offentligt möte med fru Gurli Hertzman-Ericson som talarinna över ämnet »Vad tiden kräver av kvinnorna». På Birgittadagen, som högtidlighölls inom föreningen, uppläste ordf. Elin Wägners föredrag »Medan vi vänta», varefter Ronnebymötets resolution enhälligt antogs. För det i alla avseenden vällyckade sommarmötet i Ronneby redogjordes i korta drag av ordf., som bevästat detsamma.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot av stadsfullmäktige, medlem av Hedemora arbetslöshets- och hjälpkommitté samt ledamot av livsmedelsnämnden och dessutom medlem av styrelsen för frisinnade föreningen härstädes, 1 är ledamot av styrelsen för kommunbiblioteket och lärarkårens representant i skolrådet.

58. Hedeviden.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 1 offentligt möte och 2 samkväm.

59. Hjo.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten, 3 styrelsemöten, 1 samkväm och 1 offentligt möte med föredrag av fru Elisabeth Wærn-Bugge över ämnet »Skydd för ensamboende lärarinnor».

Av medlemmarna äro 1 ledamot av pensionsnämnden och 1 har annat kommunalt uppdrag.

60. Huddinge.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 7 föreningsmöten och 1 konsert.

Av medlemmarna är 1 ordinarie ledamot och 1 suppleant i fattigvårdsnämnden, 2 ordinarie och 1 suppleant i barnavårdsnämnden samt 1 suppleant i livsmedelsnämnden.

61. Hudiksvall.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 1 samkväm.

Syftnarna med förfärdigande av spädbarnsutstyrselar åt medellösa mödrar och kläder åt fattiga skolbarn ha fortsatt under året.

Av medlemmarna är 1 ledamot av fattigvårdsstyrelsen.

62. Huskvarna.

Under året ha hållits 7 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten, 5 offentliga möten samt 5 samkväm och fester.

Den 19 februari hölls föredrag av fröken Emma Aulin om »Den Heliga Birgitta».

På 100-årsdagen av Anna Maria Lenngrens död höll lärarinnan fröken Elsa Carlson föredrag om denna författarinna med recitation ur hennes arbeten.

För instämmande i den med anledning av våldsdådet i Nöbböle till Kungl. Maj:t gjorda hemställan om skydd åt ensamboende lärarinnor anordnade föreningen tillsammans med K. F. U. K. och Vita Bandet ett offentligt möte den 26 mars.

Den 3 augusti hölls offentligt möte med ett intressant och uppmuntrande föredrag av kyrkoherde August Bruhn. Aftnar för kvinnlig ungdom ha anordnats, varvid förekommit föredrag, uppläsning, sång, musik och lekar. En basar har hållits på våren och en på hösten. För av dyrtidsnämnden tillhandahållna medel förfärdigades under våren underkläder åt omkring 200 barn.

Den 29 december hölls en julfest under livlig tillslutning särskilt från ungdomens sida.

Av föreningens medlemmar ha 2 varit ledamöter i fattigvårdsstyrelsen, 1 ledamot och 1 suppleant i hälsovårdsnämnden, 1 ledamot i fosterbarnsnämnden, 1 suppleant i pensionsnämnden samt 1 ledamot av länets kvinnoråd. 1 föreningsmedlem är ledamot i styrelsen för den frisinnade föreningen på platsen.

63. Husby.

Föreningen bildades den 21 oktober efter föredrag av fru Gurli Hertzman-Ericson.

1 föreningsmöte har hållits.

64. Husum.

Under året ha hållits 1 styrelsesammanträde och 1 föreningsmöte.

Av medlemmarna är 1 ordinarie ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden.

65. Häggenås.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten.

66. Hälsingborg.

Föreningens styrelse har under året sammanträtt 3 gånger. 2 offentliga möten ha hållits med föredrag av kyrkoherde A. Bruhn »Varför böra männen arbeta för kvinnans politiska rösträtt?»; och av borgmästare J. Bååth »Några ord om våra kristidsförhållanden». Detta senare föredrag hölls på inbjudan av F. K. P. R. och Fredrika Bremer-Förbundet gemensamt.

Efter kyrkoherde Bruhns föredrag bildades här en lokalavdelning av M. F. K. R., som räknar 30 medlemmar. Vid

de två föreningsmötena, som anordnades på våren höllos föredrag av docent Hilma Borelius över ämnet »Kvinnornas solidaritet» och av doktor Hanna Christer Nilsson om »Förslaget till lag om barn utom äktenskap».

Förutom nämnda möten ha också förekommit ett par mindre under form av sällskapsaftnar, varvid fru M. Anholm skildrat »Jane Addams och hennes livsverk» och fröken Signe Wennberg hållit föredrag om »Helen Keller».

Av föreningens medlemmar äro 2 ledamöter av fattigvårdsnämnden, 2 ordinarie och 3 suppleanter i pensionsnämnden, 1 är medlem av livsmedelsnämnden, 1 av skolstyrelsen, 1 lärarekårens representant i skolstyrelsen, 3 av annan kommunal kommitté, och 2 äro ledamöter av frisinnade partiets styrelse.

67. Härnösand.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten med samkväm.

För spridande av Rösträtt för Kvinnor har lista för anteckning om prenumeration cirkulerat bland medlemmarna.

Föreningen har inköpt 25 exemplar av årsberättelsen att utdelas bland medlemmarna samt har prenumererat på L. K. P. R:s artikelserie.

Härnösands elementarläroverk för flickor har som förr välvilligt upplåtit lokal för föreningens sammanträden.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot av stadsfullmäktige, 1 medlem i folkskolestyrelsen, 2 medlemmar i fosterbarnsnämnden, 3 medlemmar i arbetsstugans styrelse, 2 medlemmar i fattigvårdsnämnden, 1 föreståndarinna för hjälpföreningen, 1 medlem i dyrtidskommittén samt 2 medlemmar i arbetslöshetskommittén.

68. Hör.

69. Hörby.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten, av vilka ett var förenat med samkväm.

Skåneförbundets årsmöte ägde rum i Hörby den 25 februari. Vid den offentliga delen av mötet, som var talrikt besökt, hölls föredrag av fröken Anna Lindhagen om »Det nya lagförslaget om barn utom äktenskap».

Med anledning av Nöbbeledådet anordnade föreningen ett offentligt möte, som enhälligt antog den av V. U. föreslagna resolutionen.

Rösträttsdagen högtidlighölls och ägnades åt minnet av drottning Margareta.

Av medlemmarna är 1 medlem av kommunalstyrelsen, 3 ordinarie och 1 suppleant i fattigvårdsnämnden samt 1 ledamot av pensionsnämnden.

70. Johannishus.

3 förenings- och 6 styrelsesammanträden ha hållits. Arbetskvällar ha ägt rum två gånger i månaden. Den 15 december hade föreningen en trevlig bjudning för 26 fattiga barn, som erhöles så gott som full beklädnad.

71. Järpen.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 9 föreningsmöten, 1 offentligt möte samt en offentlig fest.

Rösträtt för Kvinnor är spridd bland medlemmarna och har använts som agitationsmedel.

72. Jönköping.

Föreningen har under året avhållit 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten samt 1 offentligt möte.

I de deputationer, som med anledning av dyrtidsmötena uppvaktade landshövdingen och de olika nämnderna, deltog några föreningsmedlemmar.

Samtidigt med de kurser i matlagning, som anordnades av »Hem och hushållning», lyckades det genom några enskilda medlemmars av F. K. P. R. initiativ att åstadkomma en avgiftsfri kurs för mindre bemedlade. För övrigt kan sägas om arbetet att det skett mest inom föreningen, detta till stor del beroende på att många av föreningens medlemmar anlåtats för deltagande i det kommunala hjälparbetet och deras tid därigenom minskats att arbeta endast för föreningen, men har deras deltagande i detta bidragit till att sprida kännedom om föreningens syfte.

Under arbetsaftnarna har högläsning förekommit bl. a. även om lagförslaget om de utomäktenskapliga barnens ställning. Det har i detta sammanhang betonats vikten av att

noggrant studera och följa detta i dess praktiska utveckling ett sätt varpå vi kunna indirekt främja vår sak. Under arbetsaftnarna förfärdigade arbeten hava försålts och medlen tillfallit föreningens kassa.

Efter offentligt föredrag den 2 augusti av kyrkoherde Bruhn bildades en lokalavdelning av M. F. K. R. och antecknade sig genast ett 20-tal män från Huskvarna och Jönköping.

Av föreningens medlemmar äro 2 medlemmar och 1 suppleant i pensionsnämnderna, 2 medlemmar i fosterbarnsnämnd, 1 suppleant i kyrkorådet och 1 är medlem i styrelsen för frisinnaade föreningen, 1 suppleant i livsmedelsnämnden.

Under året har inom socialdemokratiska partiet bildats en valmansförening, och ingick däri som ordförande en medlem av F. K. P. R. Dessutom inneha 4 andra föreningsmedlemmar uppdrag i olika kommunala nämnder och kommittéer.

73. Kalmar.

Föreningen har under året haft 6 styrelsesammanträden och 5 föreningsmöten, av dessa voro 2 offentliga.

Den 27 april firade föreningen sin 10-åriga tillvaro med en fest, till vilken föreningens stiftarinna, fru Augusta Tonning, inbjudits. Ordf., fru Hilma Runbäck, talade härvid om föreningens verksamhet under de gångna åren och fru Tonning om »Kvinnan och det sociala arbetet». Sång och musik förekom, och tesupé avslutade festen. Birgittadagen högtidlighölls med föredrag om »Drottning Margareta», förevisande av skioptikonbilder över rösträttens historia, sång etc. Vid årets sista föreningsmöte höll fröken Frida Hellstedt föredrag över ämnet »Hur blir kvinnan rustad att rätt använda kommunal och politisk rösträtt?», vilket föredrag åtföljdes av diskussion. De flesta föreningsmötena ha hållits i flickskolan och avslutats med samkväm. Rösträtt för Kvinnor har utbjudits såväl vid möten som vid besök i hemmen.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, medlem i skolstyrelse och barnavårdsnämnd, 1 är medlem i fattigvårdsnämnd, 1 i hälsovårdsnämnd, och 1 är medlem i frisinnaade partiets styrelse.

74. Karlshamn.

75. Karlskoga.

Föreningen har under året haft 4 styrelsesammanträden och 6 föreningsmöten, åtföljda av samkväm.

Birgittadagen firades med offentligt möte, varvid förekom uppläsning av d:r Lydia Wahlströms skildring »Drottning Margareta», fru Elin Wagners föredrag »Medan vi vänta» samt deklamation m. m. Den av L. K. P. R. föreslagna resolutionen antogs. Föreningen har även anordnat ett talrikt besökt offentligt möte med fredsföredrag av fru Elisabeth Wærn-Bugge.

Föreningens flickklubb, som bildades 1912 och f. n. har 35 medlemmar, fördelade i 3 åldersgrupper, har verkat som föregående år med läs-, arbets- och lekafsnar, varvid föreningskommitté diskussion t. ex. »Huru skola vi hjälpa våra föräldrar under kristiden?» — »Betydelsen av att hålla löften» — »Om vänlighet och artighet» — »Huru skola vi sköta vårt arbete?». För att ge flickorna möjlighet till läsning har föreningen förhyrt ett av Folkbildningsförbundets vandringsbibliotek, som flitigt anlitas. För den äldsta årsgruppen har anordnats en kurs i engelska.

Av medlemmarna voro 3 ordinarie ledamöter och 1 suppleant i fattigvårdsnämnden, 1 ledamot och 2 suppleanter i pensionsnämnden, 1 ledamot i barnavårdsnämnden, 1 ledamot och 1 suppleant i skolrådet samt 1 ledamot och 2 suppleanter i nykterhetsnämnden.

76. Karlskrona.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. Birgittadagen högtidlighölls med en enkel fest, till vilken en del utomstående inbjudits, och varvid d:r Lydia Wahlströms föredrag »Drottning Margareta» upplästes.

Föreningen anordnade under förra delen av året för insamlade medel bespisning av fattiga barn under skolåldern.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, medlem av stadens nödhjälps- och arbetslöshetskommitté samt medlem av styrelsen för Frisinnade landsföreningens lokalavdelning på platsen. 6 andra av föreningens medlemmar inneha olika kommunala förtroendeuppdrag.

77. Karlstad.

Under året ha hållits 7 styrelsesammanträden och lika många föreningsammanträden, 5 av dessa i förening med studie- och läsaftnar.

Under varen redogjorde fru Greta Gullström för den nya lagen om äktenskaps ingående och upplösning och fru Gerda Hellberg för förslaget till lag om barn utom äktenskap. Efter årsmötet hölls en talrikt besökt aftenunderhållning med musik, rytmisk dans av fröken Märta Undéns elever och förevisning av den av L. K. P. R. ordnade bildserien ur rösträttsrörelsens historia.

17 kvinnor, av vilka 12 tillhöra F. K. P. R., hava i 13 kommunala delegationer innehaft 14 ordinarie- och 14 suppleantplatser. 4 ha tillhört stadsfullmäktige, 1 livsmedelsnämnden, 1 barnavårdsnämnden. Fattigvårdsstyrelsen har haft 2 kvinnliga suppleanter och skolstyrelsen 1. Flickskolestyrelsen har haft 2 ordinarie kvinnliga ledamöter och 1 suppleant, pensionsnämnderna 3 ordinarie och 4 suppleanter, nykterhetsnämnden 1 ordinarie och 1 suppleant. Kvinnornas Uppbåd har med understöd av vidkommande fabriksledning ordnat en yrkeskurs för arbetslösa textilarbeterskor.

78. Katrineholm.

Under året har styrelsen haft 7 sammanträden och föreningen 6 möten och 1 samkväm. 3 offentliga möten hava anordnats. Vid det första höll fru E. Boheman föredrag över ämnet: »Genom Sverige på vattenväg», belyst med skioptikonbilder. Vid det andra mötet hölls föredrag av friherrinnan E. Palmstierna över ämnet »Kvinnorna och nutidsfrågorna». Föredraget på det tredje mötet hölls av fru E. Hagen över ämnet »Ha kvinnorna väntat länge nog?»

Ett flertal medlemmar ha samlats var fjortonde dag för att sy kläder åt fattiga barn.

Av föreningens medlemmar är 1 ordinarie och 1 suppleant i barnavårdsnämnden, 2 ordinarie i fattigvårdsnämnden, 2 ordinarie och 1 suppleant i föreläsningföreningens styrelse, 1 ordinarie och 1 suppleant i biblioteksstyrelsen, 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 medlem i livsmedelsnämndens kvinnoråd, 1 folkskollärarekårens representant i skolrådet och 1 suppleant.

79. Kil.

Föreningen har under året haft 5 styrelse- och 4 ordinarie föreningsmöten.

Liksom föregående år har föreningen insamlat medel för utdelande av gåvor till behövande gamla inom Kils socken till julen.

Av medlemmarna äro 4 ledamöter av barnavårdsnämnden, och 2 inneha andra kommunala uppdrag.

80. Kiruna.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten, 2 offentliga möten och 1 samkväm. Dessutom ha 3 studiecirkelar hållits.

Av medlemmarna är 1 suppleant i fattigvårdsnämnden och 1 ledamot av pensionsnämnden.

81. Klippan.

82. Knisslinge.

83. Kopparberg.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten.

Fru E. Wærn-Bugge har hållit ett utmärkt föredrag om »Krigets lärdomar för freden». På föreningens landsbygdsområde har fröken E. Aulin hållit flere föredrag, ingående i de Bergman-Österbergska samhällskurserna. Försäljningen av Barnens julflagga har inbragt omkring 200 kr., vilka utdelats till fattiga familjer.

De åt kvinnor anförtrödda kommunala uppdragen i Kopparbergs köping ha ökats till 15; av dessa innehavas 9 av föreningens medlemmar fördelade på följande sätt: 1 ledamot av fattigvårdsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ledamot av livsmedelsnämnden, 1 suppleant i folkskolestyrelsen och 4 medlemmar av andra kommunala kommittéer.

84. Kristianstad.

Föreningens verksamhet har under året bedrivits efter samma linjer som 1916. Styrelsen har sammanträtt 8 gånger,

föreningen 4 gånger, 3 offentliga möten med föredrag ha hållits samt 4 samkväm.

Efter ett föredrag av fröken Anna Lindhagen om »Barnavårdsdagarna» gjordes av föreningen ett uttalande som anslöt sig till de av V. U. uttalade önskemålen. I Nöbbelesaken anslöt sig föreningen till V. U:s resolution.

Rösträtt för Kvinnor hade under 1917 65 prenumeranter i Kristianstad.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, 1 medlem och 1 suppleant i fattigvårdsnämnden, 1 i pensionsnämnden, 1 i barnavårdsnämnden, 1 i livsmedelsnämnden, 1 i folkskolestyrelsen och 3 i allmänna valmansförbundets styrelse. Flera föreningsmedlemmar deltaga som värdare i den legala fattigvården.

85. Kristinehamn.

Föreningen har hållit 2 föreningsmöten.

86. Krokstrand.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 3 föreningsmöten.

Av medlemmarna äro 1 ordinarie och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i livsmedelsnämnden.

87. Kumla.

Under året ha hållits 7 styrelsemöten, 5 föreningsmöten med samkväm, 2 offentliga möten, därav ett med föredrag av fru E. Wærn-Bugge, samt en Birgittaafon med föredrag, musik och sång. 3 föredrag ha hållits av fröken Emma Aulin, bekostade av den Bergman-Österbergska fonden. Av fröken V. Mesterton har skänkts en flagga med stång, vilken restes den 6 juni.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot och 1 suppleant i livsmedelsnämnden, 1 är suppleant i pensionsnämnden och 1 ledamot i den kommunala hjälpkommittén samt biträdande yrkesinspektör.

88. Kälarna.

89. Köping.

Under året ha hållits 7 styrelse- och 2 föreningssammanträden, därav ett med samkväm. 1 offentligt möte har hållits, varvid fru Ester Lutteman talade över ämnet »Viljan till sanning», och fru Nina Andersson, Västerås, skildrade i ord och bild rösträttsrörelsens historia.

Vid årets stadsfullmäktigval deltog de röstberättigade kvinnorna livligt och återvalde den avgående kvinnliga ledamoten.

Av föreningens medlemmar äro 2 stadsfullmäktige, 1 ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ledamot och 1 suppleant i fattigvårdsstyrelsen, 2 ledamöter i nykterhetsnämnden, 1 i samskolestyrelsen, 1 i folkskolestyrelsen, 1 i barnavårdsnämnden, 1 suppleant i livsmedelsnämnden, 2 ledamöter i livsmedelsnämndens hjälpkommitté, 1 är »huvudman» i sparbanken och 1 examensvittne vid realskoleexamen.

Av medlemmarna i föreningens filial i Kungsör äro 2 ledamöter av föreläsningsföreningens styrelse och 1 av barnhemsstyrelsen.

90. Köpmanholmen.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fröken Emma Aulin.

91. Landskrona.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. Vidare har anordnats en Birgittafest och ett samkväm för inbjudna fattiga kvinnor, vilka genom Lapplådan erhållit diverse klädesplagg.

92. Laxå.

Föreningen har under året haft 3 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten. Dessutom ha de Bergman-Österbergiska samhällskurserna hållits.

93. Lidköping.

94. Lillhärdal.

95. Limmared.

96. Lindesberg.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten och 1 offentligt möte.

Av medlemmarna är 1 ledamot av fattigvårdsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ledamot av barnavårdsnämnden och 3 inneha andra kommunala befattningar.

97. Linköping.

Styrelsen har haft 7 sammanträden under året. Föreningen har hållit 2 årsmöten, efter vilka samkväm varit anordnade. Den 1 mars höll doktor Anna-Clara Romanus, inför en fulltalig publik, ett föredrag om »Lagberedningens förslag till lag om barn utom äktenskap». I april månad anordnade F. K. P. R. tillsammans med stadens andra kvinnoföreningar ett opinionsmöte i frågan om skydd åt ensligt boende lärarinnor. På Birgittadagen var en fest anordnad i Elementarläroverkets för flickor lokal, varvid d:r Wahlströms föredrag om »Drottning Margareta» upplästes av grevinnan Louise Stenbock.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot av stadsfullmäktige, 5 kretsombud i fattigvårdsstyrelsen, 1 medlem och 1 suppleant i pensionsnämnden och 2 medlemmar av moderata partiets styrelse.

98. Linsäll.

Under året ha hållits 3 ordinarie och 3 extra föreningsmöten, 1 offentligt möte samt 1 fest, båda med föredrag av fru Erica Falkman från Krylbo. Vid festen förekom utom föredraget sång av blandad kör och damkör, uppläsning och en teaterpjäs »När begreppen klarna». Både det offentliga mötet och festen voro besökta av en talrik och intresserad publik. Att intresset för rösträttsarbetet var stort visade sig bäst i att 10 nya medlemmar ingingo i föreningen. Föreningen har sökt att samla så många prenumeranter som möjligt å tidningen Rösträtt för Kvinnor, samt prenumererat å artikelserien.

Av medlemmarna är 1 suppleant i pensionsnämnden.

99. Lit.

Föreningen har haft 4 föreningsmöten, 1 offentligt möte och 1 samkväm. Vid det offentliga mötet talade fru Gurli Hertzman-Ericson. Efter föredraget ingingo 23 nya medlemmar. Till samkvämet hade för saken intresserade herrar inbjudits. Vid detta höll kantor Vikberg föredrag.

100. Ljungby.

101. Ljusdal.

102. Ljusnedal.

Föreningen bildades den 5 april efter föredrag av fru Erica Falkman.

Under året ha hållits 3 föreningsmöten.

103. Ludvika.

104. Luleå.

Föreningen har under året haft 6 sammanträden och styrelsen 6. Den 29 och 30 oktober firade föreningen tioårsjubileum, första dagen med offentligt möte, varvid invigning ägde rum av föreningens nyanskaffade standar, och föredrag hölls av fru Elisabeth Wærn-Bugge över ämnet »Nya vägar mot en ny värld», andra dagen med enskilt möte och föredrag av fru Wærn-Bugge om »Frihet, ansvar och makt».

Å Rösträtt för Kvinnor har prenumererats på 25 ex. för icke medlemmar huvudsakligen på landsbygden.

Inventarier och tillgångar tillhörande barnkoloniverksamheten har föreningen skänkt till Luleå stads dispensärkommittés barnkolonisektion.

Av föreningens medlemmar äro 3 stadsfullmäktige, 2 ledamöter och 3 suppleanter i fattigvårdsstyrelsen, 1 medlem i pensionsnämnden, 1 medlem och 1 suppleant i livsmedelsnämnden, 1 suppleant i folkskolestyrelsen, 1 ledamot i Norrbottens läns arbetslöshetskommission, 1 suppleant i Norrbottens landstings skolkommitté och 1 medlem av frisinnade lokalavdelningens styrelse.

105. Lund.

Föreningen har under året haft de 2 möten, som enligt stadgarna äro nödvändiga, nämligen årsmötet på våren och valmötet på hösten. Styrelsen har haft 4 sammanträden.

Vid årsmötet höll fröken Anna Lindhagen föredrag om »Det nya lagförslaget om barn utom äktenskap». Föredraget var offentligt.

Vid valmötet höll fru Anna Wicksell föredrag om »Rösträttsfrågans nuvarande läge och riktlinjerna för arbetet».

Efter mötena ha anordnats samkväm.

Av medlemmarna äro 3 stadsfullmäktige, 1 ordinarie och 2 suppleanter i pensionsnämnden, 1 ledamot av barnavårdsnämnden, 2 av livsmedelsnämnden och 2 av folkskolestyrelsen.

106. Lysekil.

Under året ha hållits 9 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten och 1 offentligt möte. Det senare med anledning av instämmande i skrivelsen angående skydd åt ensligt boende lärarinnor.

Te- och läsaftnar ha fortgått liksom föregående år, varvid föreningen fortsatt med sömnad av smabarnskläder, avsedda att utdelas till fattiga mödrar.

107. Långåskans.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fru Erica Falkman.

108. Malmö.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten, 3 offentliga möten samt 2 samkvämsaftnar.

Birgittadagen firades med offentligt möte, varvid föreningsstandar invigdes.

Genom en särskild kommitté har verkats för Rösträtt för Kvinnors spridning.

Av föreningens medlemmar har 1 varit stadsfullmäktige, 2 suppleant i fattigvårdsnämnden, 2 medlemmar och 2 suppleanter i pensionsnämnderna, 1 medlem i barnavårdsnämnden, 1 i livsmedelsnämnden, 1 i folkskolestyrelsen samt 2 ordinarie medlemmar och 2 suppleanter i andra kommunala kommittér.

109. Malung.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten, 3 styrelsesammanträden, 3 offentliga möten och 1 samkväm.

Vid ett av de offentliga mötena höll fru Elisabeth Wærn-Bugge föredrag över ämnet: »Krigets lärdomar för freden», och vid ett annat hölls föredrag av fröken Ester Röhl över ämnet: »Kvinnan i nutid och forntid».

Av medlemmarna är 1 ledamot av hälsovårdsnämnden.

110. Mariestad.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten, de senare med föredrag. Ett offentligt föredrag över ämnet: »Varför böra kvinnorna ha politisk rösträtt?» hölls den 1 aug. av kyrkoherde August Bruhn.

Av föreningens medlemmar är ordföranden ledamot av stadsfullmäktige, av folkskolestyrelsen samt av styrelsen för Mariestads föreläsningförening, 1 är ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ledamot av livsmedelsnämnden, 2 äro styrelsemedlemmar i Mariestads barnhem.

111. Markaryd.

112. Marstrand.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. 3 föredrag tillhörande de Bergman-Österbergska kurserna ha hållits.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, 2 ledamöter av fattigvårdsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i hälsovårdsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ledamot av barnavårdsnämnden, 1 av livsmedelsnämnden, 1 av folkskolestyrelsen och 2 av andra kommunala kommittéer.

113. Mellerud.

Under året ha hållits 5 föreningsmöten, 2 samkväm och 1 offentligt möte med föredrag av kyrkoherde A. Bruhn. Dessutom ha de Bergman-Österbergska kurserna hållits.

114. Mjölby.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 1 offentligt möte med föredrag av Ellen Key om »Kvinnans rösträtt och freden».

115. Mora.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten och 1 styrelsesammanträde.

Då föreningen bildades först under slutet av året, har dess verksamhet varit inskränkt till spridandet av rösträttslitteratur och värvandet av medlemmar.

Då tiden före jul ej kunde anses lämplig för anordnande av samkväm, beslöt föreningen, att ett sådant skulle hållas först under början av år 1918.

Av medlemmarna innehar 1 en kommunal befattning.

116. Motala.

Under året ha hållits 13 styrelsesammanträden och 9 föreningsmöten med föredrag av fru Elisabeth Wærn-Bugge, fröken Anna Lindhagen och läraren Rickard Jansson. Dessutom ha 2 offentliga möten hållits med föredrag av Ellen Key och fröken Ester Röhl, Atvidaberg. Opinionsmöte för ensamboende lärarinnor har hållits med referat av och instämmande i petitionen. Vid årsmötet föredrogs en översikt av rösträttens historia i samband med förevisandet av L. K. P. R:s skioptikonbilder. Den 7 okt. frades med utfärd till Birgittas kyrka, Ekebyborna, vid Ulvåsa, där föredrag hölls om Birgitta.

Tillsammans med Vita Bandet har föreningen anordnat en demonstrationskurs i dyrtidshushållning.

Av föreningens medlemmar voro 3 ordinarie ledamöter i pensionsnämnderna, 1 suppleant i fattigvårdsnämnden, 1 suppleant i samskolestyrelsen, 1 ordinarie i livsmedelsnämnden, 1 ordinarie i nykterhetsnämnden och 2 ordinarie styrelsemedlemmar i männens politiska föreningar.

En lokalförening av M. F. K. R. har bildats under året.

117. Munkflohögen.

Föreningen bildades av fru Gurli Hertzman-Ericson den 19 april. Under året ha hållits 2 föreningsmöten och 2 styrelsemöten. Birgittadagen frades med några erinringar om dagens betydelse.

118. Munkfors.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten, ett i april och ett i november.

Av medlemmarna är 1 suppleant i folkskolestyrelsen.

119. Mölnlycke.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 3 föreningsmöten, då föredrag, sång, musik och uppläsning förekommit. Under hösten hölls de Bergman-Österbergska samhällskurserna i Mölnlycke, med 4 föreläsningar av fröken Tilly Borg. För ökande av medlemsantalet har rösträttslitteratur utdelats.

Av föreningsmedlemmarna är 1 barnavårdsman, 1 ledamot i barnavårdsnämnden, 1 skolrådsledamot, 3 äro invalda i arbetslöshetskommittén, samt 3 inneha andra kommunala uppdrag.

120. Neder-Kalix.

121. Nora.

Under året ha hållits 1 styrelsesammanträde, 2 föreningsmöten samt 1 samkväm.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig samt 1 medlem i nykterhetsnämnden.

122. Norberg.

Föreningen har under året haft 1 styrelsesammanträde, 3 föreningsmöten och 1 offentligt möte, Birgittadagen, då föredrag hölls av fru Mary Arosenius. Dessutom förekom sång, musik och deklamation.

Av föreningens medlemmar är 1 suppleant i pensionsnämnden, och 2 inneha andra kommunala uppdrag.

123. Norrahammar.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. Föreningen har även firat sin 10-åriga tillvaro med en enkel fest, varvid föredrag hölls av fröken Emma Aulin om den »Heliga Birgitta».

124. Norrköping.

Föreningen har under det gångna året haft 5 styrelse-sammanträden och 3 föreningsmöten. Vid föreningsmötena ha förekommit föredrag, diskussion och uppläsning, och 2 av dem ha avslutats med samkväm.

Föreningsmedlemmarnas arbete har under detta, som de närmast föregående åren, varit mera inriktat på socialt hjälp-arbete än på speciellt föreningsarbete. På initiativ av förenin-gens ordförande, d:r Anna Clara Romanus-Alfvén, har Kvinnornas uppbåd inrättat ett bageri, där fabriksarbeterskor få inlämna sitt mjöl och utan omkostnader få det bakat till bröd. Vidare inrättades före jul en lysestuga, där de, som i hemmen voro i saknad av lyse, fingo samlas med sina arbeten. Ett antal symaskiner voro ställda till deras förfogande, och hjälp läm-nades med tillklippning o. dyl. Inom Röda korset och Landstormsföreningarna äro många föreningsmedlemmar verk-samma.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, 1 leda-mot av folkskolestyrelsen, 1 i barnavårdsnämnden, 2 leda-möter och 2 suppleanter i fattigvårdsstyrelsen, 18 fattigvårdare, 1 ledamot och 1 suppleant i arbetsförmedlingens styrelse, 2 ledamöter i pensionsnämnden, 3 medlemmar äro ledamöter i Allmänna valmansförbundets styrelse och 1 av Frisinnade val-mansförbundets styrelse. Av Kommunala hjälpkommittén är 1 medlem ordinarie ledamot, 1 suppleant. Dessutom tillhör föreningens ordförande Hjälpcentralen.

125. Norrtälje.

126. Nybro.

Styrelsen har under året haft 6 sammanträden, före-ningen 6 enskilda möten. Vid dessa möten ha förekommit föredrag, diskussion och uppläsning, och de ha i regel av-slutats med samkväm.

Av föreningens medlemmar äro 2 kommunalfullmäktige och 1 ledamot av nödhjälpskommittén, 1 av barnavårds-nämnden, 1 av fattigvårdsnämnden och 2 av biblioteksstyrelsen samt 1 suppleant i föreläsningsstyrelsen och styrelsen för Ny-bro kommunala mellanskola.

127. Nyköping.

Föreningen har under året haft 4 sammanträden, varav 2 med diskussion, och styrelsen har sammanträtt 4 gånger.

Ett offentligt föredrag har hållits av Ellen Key över ämnet »Kvinnorna och freden». Föredraget, som hölls för utsålt hus, inbragte en nettobehållning på 115 kr., som tillföll Landsföreningen. I stället för anordnande av »offerdag» har å lista insamlats kr. 111:75, som fördelats mellan Landsföreningen och lokalföreningen.

Föreningen har prenumererat på ett antal ex. av Röst rätt för Kvinnor, vilka utlagts på lasarett och hos stadens samtliga läkare.

Genom influtna gåvor i form av kläder, tyg och pengar ha intresserade föreningsmedlemmar sytt kläder åt fattiga barn, så att vid jul föreningen hade glädjen bekläda 14 st.

I samband med länsförbundsmötet höll redaktör G. H. von Koch föredrag om »Kvinnorna och samhällsarbetet».

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot och 1 suppleant i barnavårdsnämnden, 1 ledamot i pensionsnämnden, 1 suppleant i fattigvårdsstyrelsen och 1 ledamot i dyrtidsrådet.

128. Nässjö.

129. Ockelbo.

130. Orsa.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

131. Osby.

Föreningen har under året haft 3 sammanträden, styrelsen 1.

Samhällskurser har varit anordnade med föredrag av fröken Emma Aulin över följande ämnen: 1) »Vad kunna kvinnorna göra i arbetet för sedlighet och nykterhet», 2) »Kommunernas organisation och förvaltning», samt 3) »Fredrika Bremer».

132. Oskarshamn.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot och 1 suppleant i fattigvårdsnämnden samt 1 suppleant i pensionsnämnden.

133. Persberg.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden och 3 föreningsmöten. Dessutom har var vecka sedan september hållits arbetsmöten och förfärdigats hel beklädnad åt 11 barn, 5 flickor och 6 gossar. Genom ett par enskildas stora gåvor kunde också skor anskaffas. Medel har eljes anskaffats genom 2 paketauktioner och gåvor.

134. Persön.

Under året ha hållits 1 offentligt möte med stor anslutning, 1 samkväm för värvandet av nya medlemmar samt 1 enskilt och 2 styrelsesammanträden. Ett par föreläsningaftnar ha dessutom hållits, då tidskriften Hertha föredragits.

135. Piteå.

136. Ragunda.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fru Gurli Hertzman-Ericson.

137. Ramsele.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fröken Emma Aulin.

1 styrelsesammanträde och 2 föreningsmöten ha hållits.

138. Ronneby.

Under året ha hållits 7 styrelsesammanträden och 3 föreningsmöten. I april anordnades till förmån för dels barnkolonien, dels sommarmötet tvenne samkväm, varvid uppfördes »De fyra generationerna», samt fru Frigga Carlbergs pjäs »Samma don». Den 19 oktober firades Birgittadagen.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, 2 medlemmar och 1 suppleant i fattigvårdsnämnden, 1 ordinarie och 2 suppleanter i pensionsnämnden, 4 ledamöter av fosterbarnsnämnden, 2 ha andra kommunala uppdrag och 1 är medlem av frisinnade partiets styrelse.

139. Råneå.

140. Rätan.

141. Rönninge—Tumba.

Styrelsen har haft 6 sammanträden för behandling av löpande ärenden och uttalanden med anledning av V. U:s cirkulär. Föreningen har haft 2 möten, vårsammanträde den 5 maj i Rönninge och Birgittafest den 7 oktober i Tumba.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot av hälsovårdsnämnden och 1 av pensionsnämnden.

142. Sala.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten och 1 samkväm.

143. Sandslån.

144. Sandviken.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

145. Sigtuna.

146. Sikås.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fru Gurli Hertzman-Ericson.

147. Simrishamn.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. Birgittadagen hölls ett talrikt besökt samkväm.

Av medlemmarna är 1 ledamot av kyrkorådet, och 2 inneha andra kommunala uppdrag.

148. Skara.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden och 8 föreningsmöten, därav årsmötet och ett Birgittasamkväm. Dessutom ett samkväm, varmed föreningen hyllade sin avhållna

ordförande, fröken Clara Wallmark, på hennes 70-årsdag den 26 maj. Ett stort antal medlemmar hade infunnit sig i den festligt dekorerade möteslokalen, och flera tal höllos både på vers och prosa, och gåvor överlämnades. Den stämmingsfulla festen var blott ett ringa tack för fröken Wallmarks osjälviska arbete och levande intresse för föreningen och dess mål. På initiativ av fru Velander anordnades i samverkan med Moderata kvinnoförbundet och Vita bandet en turné i Västgöta-städerna med föredrag av fru E. Wærn-Bugge om »Skydd åt ensamboende lärarinnor». Den 30 juli höll kyrkoherde Bruhn föredrag om »Varför böra kvinnorna få rösträtt?» Hans allvarliga och manande tal mottogs med stort intresse. Under året har också bildats en avdelning av Männens F. K. P. R.

Av medlemmarna är 1 ledamot av pensionsnämnden, 8 inneha andra kommunala uppdrag, och 1 är ledamot av frisinnade partiets styrelse.

149. Skellefteå.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

I den frisinnade tidningen Norra Västerbotten ha införts artiklar ur Rösträtt för Kvinnor.

150. Skutskär.

Föreningen har under året sammanträtt 3 gånger och styrelsen 2 gånger.

Av föreningens medlemmar är 1 medlem i fattigvårdsstyrelsen, 1 suppleant i skolrådet och 1 medlem av föreläsningföreningens styrelse, varjämte »1 maj-blommans» styrelse består av 6 föreningsmedlemmar.

151. Sköldinge.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten och 3 offentliga möten, de senare med föredrag av d:r Gulli Petrini, pastor Gunnar Wall och fru Ellen Hagen.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot av pensionsnämnden, 1 av kommunalfullmäktige och 2 av barnavårdsnämnden samt 1 ordförande i föreläsningföreningen.

152. Skövde.

153. Slöinge.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fröken Tilly Borg.

154. Sollefteå.

155. Sprängsviken.

156. Stenstorp.

157. Stockholm.

Föreningen har under året sammanträtt 2 gånger och styrelsen 6 gånger. Styrelsen har anordnat 2 offentliga möten, och liksom föregående år ha under vintern regelbundna månads-samkväm ägt rum, på vilka föreningsmedlemmar haft tillfälle att diskutera något aktuellt spörsmål.

I samband med centralstyrelsemötet inbjöd styrelsen den 10 januari till en offentlig diskussion över ämnet: »Huru förbättra barnmorskornas ställning?» Inledningsföredragen, som höllas av professor Edv. Alin och barnmorskan Anna Häggbom, väckte stort intresse och följdes av ett livligt meningsutbyte, alltigenom präglad av varm sympati för barnmorskornas betryckta läge. En resolution antogs, och en av mötet bemyndigad kommitté frambar sedermera till Kungl. Maj:t de krav på en förbättrad ekonomisk och social ställning för vårt lands barnmorskekår, vilka framställdes av mötet. Jämte andra kvinnoföreningar har styrelsen undertecknat en skrivelse till Kungl. Maj:t för att stödja kravet på lagstiftning till skydd för ensamboende lärarinnor.

Vid årsmötet den 22 mars gav fröken Signe Bergman en intressant översikt av kvinnorösträttens historia i skilda länder, belyst av skioptikonbilder, och fru Anna Wicksell höll ett lärorikt föredrag om »Kvinnorösträttens frammarsch i England», vari redogjordes för de rösträttsreformer, som kriget framkallat, och varigenom kvinnorösträtten ryckt mycket nära sin slutliga lösning.

Kvinnornas rösträttsdag den 7 oktober firades med en anslående fest i K. F. U. K:s för aftonen vackert dekorerade sal. Doktor Lydia Wahlström kastade i ett tankeväckande före-

drag, benämnt »Kvinnosaken och de politiska åskådningarna» historiens belysning över kvinnofrigörelsens sammanhang med personlighetsidéns utveckling inom statslivet. Programmet utfylldes av musik, och fru Elin Wägner uppläste sitt till Birgittadagen utgivna föredrag »Medan vi vänta». En resolution antogs, vari mötet uttryckte sin harm över Första kammarens vägran att vid 1917 års riksdag tillerkänna kvinnorna en begränsad rösträtt.

Vid föreningsmötet den 29 november omvaldes till centralstyrelsemedlem fru Karin Fjällbäck-Holmgren, och till suppleant fröken Anna Lindhagen. Föredragshållare för aftonen voro redaktör G. H. von Koch och fru Anna Wicksell. Den förre redogjorde för den nya barnavårdslagen och uppehöll sig särskilt vid barnavårdsmannainstitutionen, varigenom öppnades en ny och tacksam verksamhetsfär för de socialt intresserade kvinnorna; den senare belyste »Rösträttsfrågans läge just nu».

Vid månadssamkvämen har talats över följande ämnen: »Fredsarbetet i England under kriget» (fru Mia Leche-Lövgren); »Staten och flickornas undervisning» (fil. mag. E. Albihn); »Något om rättsuppfostran» (fröken M. Widegren); »Ungdomen och rösträtten» (fil. kand. Karin Schultz); »Birkagården» (fröken Dagny Thorvall). Samkvämen, som förut hållits i Nya hushållsskolan, ha från och med hösten flyttats till Rösträttsbyråns nya lokal, Karduansmakaregatan 6. Den 29 mars ägde dessutom ett improviserat samkväm rum i K. F. U. K:s lilla sal för att ge fru Nico Hambro, ordförande i Norske Kvinders Nationalraad, som då uppehöll sig i Stockholm, tillfälle att redogöra för »Kvindesagen i Norge».

Vad slutligen den 1916 bildade distriktsorganisationen angår, så har dess särskilda kommitterade under 1917 sammanträtt 7 gånger och avhållit 3 möten för ledare och medhjälpare i arbetet. En rätt omfattande upplysnings- och propagandaverksamhet har bedrivits. Så har under samverkan med Männens förbund för kvinnans rösträtt gratis utdelats tvenne flygblad, vari framhållits i det ena, varför kvinnorna »just nu» borde verka för vinnande av medborgarrätt, i det andra, varför männen borde stödja detta arbete.

Kommitterade ha vidare utgivit en samling »Råd och recept för dyrtidshushållningen», vilken trycktes i 10,000 ex. och erhöll vidsträckt spridning över hela landet. Inom ett par stadsdelar ha även praktiska demonstrationer i matlagning avhållits. Inom de distrikt, dit propagandaverksamheten

huvudsakligen koncentrerats, har man genom personliga besök sökt utröna stämningen i avseende å kvinnornas rösträttsfråga. Resultatet måste anses tillfredsställande, enär av de tillfrågade de flesta — skriftligen — instämde i föreningens syfte, 10 % ställde sig spörjande och endast 2 % avböjande. Ett av de södra distrikten har öppnat egen upplysningsbyrå samt avhållit 1 offentligt och 4 enskilda möten. I ett annat utsändes ett upprop till kvinnorna med anledning av stadsfullmäktigevalen. En mindre kurs i kommunalkunskap jämte diskussionsövningar har anordnats för föreningsmedlemmar. Slutligen må nämnas, att en liten syförening av insamlade gamla kläder förfärdigat plagg, som utdelats genom församlingsdiakonissorna, samt att kommitterade anordnat en teaterafton, då den av professorskan M. Asp författade rösträttspjäsen »Holtermans testamente» spelades av sällskapet »Ynglingavännerna».

I Stockholms stads nämnder, fattigvårdsstyrelser och skolråd äro som ordinarie ledamöter eller suppleanter invalda ett 70-tal kvinnor.

Av Stockholms 7 kvinnliga stadsfullmäktige äro 5 medlemmar av föreningen. I folkskoledirektionen sitta 4 medlemmar, i fattigvårdsnämnden sitta 3 kvinnor, av vilka 2 äro medlemmar. I skolråden sitta 9 kvinnor, därav 6 medlemmar. I fattigvårdsstyrelserna äro motsvarande siffror resp. 22 och 6, och i pensionsnämnderna resp. 31 och 14.

I männens politiska organisationer sitta även ett antal kvinnor, sålunda räkna Stockholms Frisinnade Valmansförenings centralstyrelse och kretsstyrelser sammanlagt 17 kvinnliga ledamöter, varav 14 äro medlemmar av F. K. P. R.

Föreningens byrå har under året flyttats till Karduansmakaregatan 6 II, och är öppen vardagar kl. 1— $\frac{1}{2}$ 5 e. m.

158. Striberg.

159. Strängnäs.

Under året ha hållits 3 styrelsemöten, 2 föreningsmöten, 1 offentligt möte och 1 samkväm.

Ett offentligt föredrag om dyrtidshushållning samt en 2 dagars matlagningskurs å Benninge lanthushållskola har anordnats under ledning av fröken Thora Holm.

Av föreningens medlemmar äro 2 stadsfullmäktige, 1 medlem i pensionsnämnden, 2 i badhuskommittén, och 1 i moderata valmansföreningens styrelse.

160. Strömstad.

Under året har föreningen haft 1 styrelsesammanträde, 2 föreningsmöten och 2 samkväm, det ena till firandet av Birgittadagen.

Under hösten ha hållits 4 föreläsningar, bekostade av Bergman-Österbergska samhällskurserna.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 suppleant i livsmedelsnämnden och 2 fattigvårdare.

161. Strömsund.

Föreningen bildades den 22 april efter föredrag av fru Gurli Hertzman-Ericson och vann från början livlig anslutning. 3 styrelsesammanträden och 3 föreningsmöten ha hållits och försök ha gjorts att en gång i månaden samla medlemmarna till samkväm.

Styrelsen har också fått i uppdrag att anordna en fingerad kommunalstämma i avsikt att för medlemmarna underlätta deltagandet i kommunala angelägenheter. Åt 2 av föreningens medlemmar har uppdragits att verka för spridandet av Rösträtt för Kvinnor.

Av medlemmarna är 1 ledamot av barnavårdsnämnden.

162. Stöde.

Under året ha hållits 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten.

163. Sundsvall.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden och 4 föreningsmöten, samt 1 offentligt föredrag av fru E. Wærn-Bugge.

Följande kommunala uppdrag innehavas av kvinnor: 1 är stadsfullmäktig, 1 medlem i fattigvårdsnämnden, 1 i egna-hemsnämnden, 4 i pensionsnämnden, 3 i barnavårdsnämnden, 1 i livsmedelsnämnden, 4 i folkskolestyrelsen, 2 i kyrkorådet, 8 i diverse andra kommunala kommittéer. Dessutom äro 2 medlemmar i frisinnade föreningens styrelse och 3 i moderata föreningens styrelse.

164. Surte.

165. Svartvik.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 8 föreningsmöten och 2 offentliga möten. Dessutom ha anordnats 2 större fester, en till förmån för behövande och en för föreningens verksamhet, den senare gick av stapeln den 4 mars varvid föredrag hölls av fröken Elin Wahlquist.

166. Sveg.

167. Säffle.

168. Sävsjö.

Föreningen har under året haft 5 föreningsmöten och 1 offentligt möte.

169. Söderhamn.

Under året ha hållits 6 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten, därav 1 med samkväm och tesupé, vartill även några utomstående inbjudits. Den 4 december hade föreningen anordnat offentligt föredrag å goodtemplarsalen, då fru Elisabeth Wærn-Bugge talade över ämnet »Nya vägar till en ny värld».

På grund av den smittkoppsepidemi, som under våren härjade i trakten, måste såväl de planerade samhällskurserna som uppförandet av en inövad rösträttspjäs inställas.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, 1 ledamot i fattigvårdsnämnden, 1 medlem och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 i barnavårdsnämnden, 1 i skolrådet, 1 suppleant i kyrkorådet, 1 ledamot i nykterhetsnämnden, 1 i landstingsdispensären och 2 äro medlemmar i moderata partiets styrelse.

170. Söderköping.

Under året ha hållits 9 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten, 4 samkväm, 1 friluftsmöte och 1 offentlig 10-årsfest. Vid samkvämen, som i allmänhet varit talrikt besökta, ha förekommit uppläsning, sång och musik.

Tvänne föredrag ha hållits, ett i mars av doktor Anna-Clara Romanus-Alfvén om »Lagberedningens förslag till lag om barn utom äktenskapet», samt ett i september av Ellen Key om »Kvinnorna och freden».

Vid friluftsmötet i maj talade fru Helene Ugland-Andersson om den i riksdagen framförda motionen om kvinnans politiska rösträtt, varefter mötet uttalade sin anslutning till resolutionen.

Birgittadagen firades med uppläsning av de för detta ändamål utgivna föredragen av Lydia Wahlström och Elin Wägner samt med musik.

Föreningens 10-årsfest, som hölls den 13 december i Arbetarföreningens salong, var talrikt besökt. Ordföranden, fru M. Grönlund, gav en kort historik av föreningens verksamhet, tvenne pjäser samt sång och musik utfördes.

Föreningen har som föregående år medverkat till 1-maj-blommans försäljning.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot i pensionsnämnden och 1 i folkbiblioteksstyrelsen.

171. Södertälje.

3 styrelsemöten, 2 föreningsmöten, 1 offentligt möte och 2 samkväm ha hållits, därav 1 å Birgittadagen.

Vid det offentliga mötet talade pastor P. Gyberg från Stockholm över Geijer och illustrerade föredraget med sång. I mötet deltog många medlemmar av Järnafilialen.

Föreningen har ökat i numerär, fast flera medlemmar avflyttat.

Föreningen instämde i skrivelse till Kungl. Maj:t om skydd för ensamboende lärarinnor.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot i styrelsen för barnkrubban, 1 i styrelsen för arbetsstugan, 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 styrelsemedlem i folkskolans bibliotek, 1 suppleant i folkskolelärarekårens styrelse; föreningens ordförande är ordförande i Kvinnornas uppbåd. 2 äro dessutom medlemmar i frisinnade föreningens styrelse.

172. Sölvesborg.

Under året ha hållits 5 styrelsemöten, 2 föreningsmöten och 2 offentliga möten samt 4 samkväm. Föreningen har anordnat ett föredrag av kyrkoherde Aug. Bruhn, som varit till stor nytta för föreningens arbete, och föredrag ha dessutom hållits av föreningens sekreterare Anna Jönsson, som inom staden mycket arbetat för kvinnornas bästa.

Ordförande är stadsfullmäktig och innehar flera andra kommunala förtroendeuppdrag. I stadens flesta styrelser och nämnder sitta kvinnor.

173. Tidaholm.

174. Tofta.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fröken Tilly Borg.

175. Tomelilla.

Under året har utom ordinarie och extra sammanträden anordnats 1 offentligt möte, varvid behandlades lagförslaget om barn utom äktenskap. Tillsammans med ortens Vita Bandsförening och sydöstra Skånes Lärareförening anordnade föreningen i mars månad opinionsmöte för skydd åt ensamboende lärarinnor.

Vid Birgittafesten höll f. d. seminarieadjunkt Ester Möllerstedt föredrag om Birgitta. Dessutom har föreningen ingått till socknens kyrkostämma med anhållan om tillsättande av särskild barnavårdsnämnd och inval däri av kvinnor.

176. Torshälla.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten med samkväm. Det senare särskilt festligt med anledning av Birgittadagen.

Av föreningens medlemmar äro 2 ledamöter i pensionsnämnden, 3 i barnavårdsnämnden, och 1 är medlem i fattigvårdsstyrelsen.

177. Tranås.

Föreningen har under året haft 4 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten och 2 offentliga möten.

Av medlemmarna äro 1 ordinarie och 1 suppleant i pensionsnämnden.

178. Trollhättan.

Föreningen har under året haft 9 styrelsesammanträden, 6 föreningsmöten, 2 cirkelmöten, 1 samkväm och 1 offentligt möte med föredrag av kyrkoherde A. Bruhn. Dessutom har

föreningen avhållit en talrikt besökt och lyckad fest å stads-
hotellet den 6 oktober, då föreningens 10-årsdag och röst-
rättsdagen samtidigt firades.

Av medlemmarna äro 2 ordinarie ledamöter och 1 suppleant i fattigvårdsnämnden, 2 ordinarie och 2 suppleanter i pensionsnämnden, 3 ordinarie och 4 suppleanter i barnavårdsnämnden samt 1 ledamot av folkskolestyrelsen.

179. Trälleborg.

Under året ha hållits 4 styrelsesammanträden, 2 samkväm och 2 offentliga möten.

Av medlemmarna är 1 stadsfullmäktig och 2 ledamöter av fattigvårdsnämnden.

180. Tvååker.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fru Frigga Carlberg.

1 offentligt föredrag, 3 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten med föredrag och samkväm ha ägt rum.

Bergman-Österbergska samhällskurserna ha hållits och besökts av omkring 200 personer.

Av medlemmarna äro 2 ledamöter i barnavårdsnämnden.

181. Tännäs.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fru Erica Falkman.

1 styrelsesammanträde har hållits.

182. Uddevalla.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 1 fest. Dessutom ha föredrag för de Bergman-Österbergska kurserna hållits.

183. Ulricehamn.

Under året ha hållits 1 styrelsesammanträde och 2 föreningsmöten.

Kyrkoherde August Bruhn höll i juli månad föredrag över ämnet »Varför böra kvinnorna ha politisk rösträtt?» Efter föredragets slut samlades föreningsmedlemmarna samt även utomstående till ett angenämt samkväm.

Av Bergman-Österbergska kurserna har under oktober månad hållits 4 föreläsningar med fröken Emma Aulin som föredragshållare.

Även dessa föreläsningar avslötos å Stadshotellet med ett enkelt samkväm, vari såväl medlemmar som utomstående deltog.

Av föreningens medlemmar var under året 1 ledamot av fattigvårdsstyrelsen, 1 suppleant i pensionsnämnden och 1 ledamot av barnavårdsnämnden.

184. Umeå.

Under året ha hållits 9 styrelsesammanträden, 5 föreningsmöten med samkväm, 3 offentliga möten och 1 fest. Vid föreningsmötena har redogörelse lämnats för centralstyrelsemötet i Stockholm av fröken Anna Grönfeldt och föredrag hållits över det aktuella ämnet: »Åtgärder med anledning av dyrtiden» av fru Ingeborg Holmström-Vifell samt över »Romain Rolland», av fil. mag. Gunhild Hemming. På Birgittadagen upplästes Lydia Wahlströms föredrag »Drottning Margareta» och Elin Wagners »Medan vi vänta». Musik utfördes av fröken Sigrid Wahlberg. Det första offentliga mötet hölls med anledning av de nya barnlagarnas förestående behandling i riksdagen. Det öppnades av ordföranden, fröken Ingeborg Öqvist, varpå förste länsnotarien Emilén redogjorde för lagberedningens förslag och Kungl. Maj:ts proposition angående lag om barn utom äktenskap, varjämte till sist framfördes kvinnornas synpunkter och krav av fröken Grönfeldt. Jämte F. K. P. R. stodo stadens andra kvinnoföreningar som inbjudare till det andra offentliga mötet, som gällde skydd åt ensamboende lärarinnor. Huvudanförandet hölls av Vita Bandets ordförande, seminarieadjunkt Ester Middelsten. Vid det tredje offentliga mötet talade fru Elisabeth Wærn-Bugge över ämnet: »Frihet, ansvar och makt».

Av föreningens medlemmar äro 4 stadsfullmäktige, 2 medlemmar i fattigvårdsstyrelsen, 1 ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ledamot och 1 suppleant i livsmedelsnämnden, 1 ledamot i folkskolestyrelsen och 1 i styrelsen för elementarläroverket för flickor, 1 sekreterare i taxeringsnämnden, 3 styrelsemedlemmar i de frisinnades organisationer.

185. Uppsala.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 5 föreningsmöten, 2 offentliga möten och 2 fester.

Till årsmötet i maj hade medlemmarna talrikt samlats för att höra d:r Gulli Petrinis intressanta och medryckande föredrag om »Rösträttsfrågan just nu». För övrigt bjöds på sång och musik.

Vid det stora höstmötet hade vi glädjen se hos oss många gäster från Stockholm. Fru Mia Löfgren, doktorerna Ada Nilsson och Alma Sundquist samt fru Ezaline Boheman framlade sina synpunkter om »Kvinnornas uppgifter efter rösträttsens erhållande». De olika anförandena uppskattades mycket, och diskussionen blev ganska livlig i den fullsatta, stora salen i Västmanland-Dala vackra nationslokal. Flertalet stannade kvar till supé och samkväm. Fru Dea Andén sjöng därvid några sånger.

På nyåret anordnade F. K. P. R. en välgörenhetssoaré, varvid behållningen, tack vare frivilliga krafters vänliga hjälp, blev ett ej obetydligt bidrag till understödet åt en lungsjuk arbetare.

Sömnaden till beklädnad av fattiga barn har fortgått.

En extra penninginsamling har ägt rum för upplysningsverksamheten.

Av medlemmarna är 1 stadsfullmäktig, ledamot av drätselnämnden, 1 av fattigvårdsnämnden, 3 av pensionsnämnden, 1 av livsmedelsnämnden och 3 inneha andra kommunala uppdrag.

186. Vadstena.

Föreningen har under året haft 4 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. Ellen Key har hållit föredrag över ämnet »Kvinnan, freden och framtiden».

Av föreningens ledamöter är 1 medlem av barnavårdsnämnden.

187. Valdemarsvik.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 1 samkväm.

188. **Vara.**

Föreningen har under året hållit 3 styrelsesammanträden och 6 föreningsmöten. Den har tagit initiativ till anordnandet av en fredsafton, till vilken inbjudan utfärdades till 12 olika föreningar i samhället. 9 föreningar hörsammade kallelsen, och fredsaftonen ägde rum den 21 mars under stor anslutning. Programmet upptog, förutom sång, musik och deklamation, föredrag av fru Jenny Velander, Skara, över »Fredsrelsens historia». Den 11 maj anslöt sig till föreningen en filial i Grästorp.

189. **Varberg.**

Föreningen har haft 9 styrelsesammanträden och 3 föreningsmöten.

3 föreläsningar tillhörande de Bergman-Österbergska kurserna ha hållits.

190. **Vaxholm.**

Föreningen har under året haft 4 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten samt 1 offentligt möte. Dessutom ha hållits flera samkväm.

För spridande av Rösträtt för Kvinnor ha tillsatts särskilda prenumerantsamlare. Under året har 1 medlem av F. K. P. R. valts av de moderata till stadsfullmäktig och 1 av de liberala. 2 medlemmar ha varit i fattigvårdsnämnden, 1 i hälsovårdsnämnden, 2 i folkskolestyrelsen och skolrådet.

191. **Vemdalen.**192. **Vetlanda.**

Styrelsen har sammanträtt 3 gånger, föreningen 4, och 1 samkväm har hållits.

Bland föreningsmedlemmarna tillhöra 2 pensionsnämnden och 1 fattigvårdsstyrelsen.

193. **Vimmerby.**

1 styrelsesammanträde och 2 föreningsmöten ha hållits under det gångna året.

2 av föreningens medlemmar tillhöra fattigvårdsstyrelsen, och 1 medlem är ledamot i dyrtidsnämnden.

194. Visby.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten. På höstmötet upplästes redaktör G. H. von Kochs föredrag om »Kvinnan och det sociala arbetet» och beslöts, att föreningen skulle försöka verka för att få kvinnor invalda i stadens barnavårdsnämnd.

Av föreningens medlemmar är 1 ledamot av stadsfullmäktige, 1 ledamot och 1 suppleant i pensionsnämnden samt 1 ledamot av en av stadsfullmäktige tillsatt kommitté för utredande av frågan om inrättande av en husmodersskola.

195. Vivsta varv.

Föreningen har under året haft 2 styrelsesammanträden och 2 föreningsmöten med samkväm och diskussion.

196. Vänersborg.

Under året ha hållits 7 styrelsesammanträden, 4 föreningsmöten och 2 samkväm. Föredrag ha hållits av advokat Eva Andén om »Utomäktenskapliga barns ställning enligt den nya lagen» och av kyrkoherde August Bruhn över ämnet »Varför böra kvinnorna få politisk rösträtt». Föreningen har jämte nykterhetsorganisationer och religiösa föreningar deltagit i ett opinionsmöte mot användande av livsmedel till alkoholberedning. Tillsammans med Vita Bandet har föreningen anordnat ett opinionsmöte för »Ensamboende lärarinnors skydd» och ett möte för antagande av rösträttsresolutionen av den 13 maj. En samhällskurs, bekostad av den Bergman-Österbergska fonden hölls den 5—8 november av fröken Emma Aulin.

Av medlemmarna ha 1 varit ledamot av fattigvårdsnämnden, 1 av pensionsnämnden, 1 suppleant i barnavårdsnämnden, 1 suppleant i folkskolestyrelsen och 1 ledamot av nykterhetsnämnden.

197. Västerås.

Föreningen har under det gångna året haft 8 styrelsesammanträden och 6 föreningsmöten.

De föredrag, som hållits vid föreningsmötena ha varit följande: »Redogörelse för Centralstyrelsemötet 1917» av fru

Helga Silverstolpe; »Vår mest aktuella kvinnofråga», av fru Karin Fjällbäck-Holmgren; Referat efter professor Montelius, »Hur länge har kvinnan varit mannens egendom?» av fröken Anna Löfgren; Inledningsföredrag till diskussionen »Hur bör en rösträttskvinna arbeta?» av fru Vira Eklund; »Vår frågas nuvarande läge» av fru Helga Silverstolpe; Uppläsning av d:r Lydia Wahlströms föredrag om »Drottning Margareta»; »Sagan om den svenska kninnan», av fru Vera Åkesson.

Av föreningsmedlemmarna äro 1 stadsfullmäktig, 2 ledamöter och 1 suppleant i fosterbarnsnämnden, därav 1 är ordförande, 3 medlemmar av fattigvårdsstyrelsen samt 4 vårdare, 1 suppleant i folkskolestyrelsen, 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 medlem i nykterhetsnämnden, 2 medlemmar av välgörelsefond, 1 medlem av Arbetarinstitutets styrelse, 1 medlem och 2 suppleanter i styrelsen för Frisinnade Landsföreningens lokalavdelning i Västerås, 1 medlem i kommittén för utredning av frågan om om- och tillbyggnad av fattiggård, 1 medlem av Arbetsstugans styrelse, 1 medlem i styrelsen för stadens barnhem, 1 gymnastikinspektris vid Västerås stads folkskolor.

198. Västkinde.

199. Växjö.

Under året ha 8 styrelsemöten, 3 föreningsmöten, 2 offentliga möten samt 2 fester hållits. Av offentliga möten hölls det första 16 mars, då »Lagförslaget om barn utom äkten-skap» samt »Skydd åt ensamboende lärarinnor» voro föremål för livlig diskussion med åtföljande uttalanden och det andra den 29 mars, då fru Anna Holm från Nääs föreläste om »Kvinnan och kriget». Tvenne offentliga Birgittafester 7 och 10 oktober anordnades, varvid förekom prolog, föredrag med skioptikonbilder, solosång, musik och teaterpjäsen »När begreppen klarna», samt en gisstävlan på 5 skänkta arbeten. Av behållningen, 450 kr., anslogs 250 kr. till Soppkokningen för fattiga inom staden, 100 kr. lämnades till L. K. P. R:s upplysningsarbete och resten tillföll Växjöföreningens kassa.

Av medlemmarna är 1 ledamot av barnavårdsnämnden, 1 av livsmedelsnämnden, 1 av folkskolestyrelsen och 3 inneha andra kommunala uppdrag.

200. Ystad.

Vid första mötet för året lämnade ordföranden en redogörelse för Centralstyrelsemötet. Vid det talrikt besökta offentliga mötet i februari talade fröken Anna Lindhagen om »Den nya barnavårdslagstiftningen». I april hölls som vanligt årsmöte. 7 oktober firades Birgittadagen med föredrag av fröken Elly Neuman om »Drottning Margareta» och av fröken Ester Möllerstedt om »Den modärna kvinnan i den nya litteraturen». Den 7 december firade föreningen sin 10-årsdag. Mötet var ordnat som samkväm med uppläsning och musik. Telegram avsändes till fru Augusta Tonning, som för 10 år sedan bildat föreningen och till fröken Maria Munthe föreningens första ordförande.

Av föreningens medlemmar är 1 medlem av stadsfullmäktige, 1 ordinarie och 1 suppleant i livsmedelsnämnden, 2 medlemmar av fosterbarnsnämnden, 1 barnavårdsman, 1 medlem i nödhjälpskommittén, 1 medlem av frisinnade föreningens styrelse och 1 suppleant i moderata partiets styrelse.

201. Ytterby.

Under året ha hållits 2 föreningsmöten.

202. Ytterhogdal.

203. Åmål.

Föreningen har återupplivats under året efter föredrag av fröken Emma Aulin.

Av medlemmarna äro 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ledamot av barnavårdsnämnden och 2 inneha andra kommunala uppdrag.

204. Åtvidaberg.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 ordinarie föreningsmöten, därav ett med samkväm, varvid rösträttspjäsen »Mobilisering» uppfördes, samt 2 extramöten, därav 1 halvenskilt med föredrag av fröken Thora Wall över ämnet »En svensk medborgares rättigheter och plikter», och fru Frigga Carlbergs dialog »Samma don». Ett offentligt föredrag har hållits av fröken Klara Wahlström över ämnet

»Kampen mot vita slavhändeln», vars behållning skänktes till föreningen Vaksamhet.

Birgittadagen firades med en större fest, då föredrag hölls av pastor H. Falk och deklamation, musik och sång utfördes. Behållningen anslogs till V. U:s upplysningsarbete. I upplysnings- och agitationssyfte har föreningen bekostat 11 föredrag inom Kinds och Bankekinds härader och dessutom utsänt broschyrer och ströskrifter till i folkupplysningens arbete anställda personer.

I december inbjöd föreningen övriga kvinnoföreningar på platsen, Kvinnogillet, Vita Bandet och Missionsföreningen till en diskussionsafton, angående tillsättande av en barnavårdsnämnd. En kommitté valdes och fick i uppdrag att inlämna till kyrkostämman en skrivelse med begäran om tillsättande av en barnavårdsnämnd.

Av föreningens medlemmar är 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 i barnbespisingnämnden och 2 i barnavårdsnämnden.

205. Älmhult.

Under året ha hållits 3 styrelsesammanträden och 5 föreningsmöten.

206. Älvros.

207. Älvsjö.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 2 föreningsmöten och 1 offentligt möte.

208. Ängelholm.

Styrelsen har under året sammanträtt 5 protokollförda gånger och dessutom rådgjort vid förekommande fall.

Föreningen har haft 4 möten, därav 2 offentliga med samkväm.

Dessutom firades Birgittadagen med en större fest, till vilken en talrik publik infunnit sig. Kyrkoherden Aug. Bruhn i Skepparslöf höll härvid ett innehållsrikt och fängslande föredrag om skälen »Varför kvinnorna böra få rösträtt». Aftonens program utfylldes i övrigt med uppläsning av författarinnan Ester Nennes samt musikunderhållning av operasångerskan

Ragnhild Björklund-Anderberg och fröken Anna Ljunggren och avslutades med »Klocka, ring fred», som vackert och gripande ljud från den med blommor och flaggor rikt smyckade estraden.

Av föreningens medlemmar är 1 medlem i stadsfullmäktige, 1 stadskassör och sekreterare i fattigvårdsnämnden, 2 ordinarie och 1 suppleant i denna nämnd, 1 ordinarie i livsmedelsnämnden, 1 ordinarie och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 suppleant i folkskolestyrelsen och 1 medlem av dyrtidsnämnden.

209. Öjebyn.

Föreningen har bildats under året efter föredrag av fru Elisabeth Wærn-Bugge.

1 styrelsesammanträde och 1 föreningsmöte ha hållits.

210. Örebro.

Under året ha hållits 7 styrelse- och 7 föreningsmöten samt 3 offentliga möten med föredrag. Vid det första av dessa, som bekostades av Svenska sektionen av Internationella Kvinnoförbundet för varaktig fred, talade fru Elisabeth Wærn-Bugge över »Krigets lärdomar för freden». Det andra var anordnat som opinionsmöte tillsammans med flere av stadens övriga kvinnoföreningar med föredrag av fröken Anna Lindhagen över »Ny lag om barn utom äktenskap». Samtidigt antogs också resolution angående frågan om »Skydd åt ensamboende lärarinnor». Vid det tredje offentliga mötet hölls föredrag av fröken Emma Aulin över »Folkpensioneringen». Vid föreningsaftnarna ha bl. a. föredrag hållits om »Vår livsmedelsfråga» av fru Alfh. Rydstedt, »Thomas Thorild och kvinnorna», av kassör K. Larsson, uppläsning av redaktör von Kochs föredrag »Kvinnorna och det kommunala arbetet» samt på Birgittadagen föredrag om »Drottning Margareta». Till L. K. P. R:s upplysningsfond har överlämnats 500 kr.

Av föreningens medlemmar är 1 stadsfullmäktig, 1 medlem i folkskolestyrelsen, 1 medlem och 1 suppleant i fattigvårdsstyrelsen, 1 medlem i pensionsnämnden, 1 i livsmedelsnämnden, 2 i centralkökets styrelse, 2 i kommittén för dyrtidshjälpens fördelning, 1 i styrelsen för skollovskolonierna, 1 i slöjdföreningens styrelse, 1 i styrelsen för Sundbergiska fonden, 4 av barnavårdsnämnden utsedda till barnavårdare och 1 medlem i Frisinnade föreningens styrelse.

211. Östersund.

Styrelsen har under året haft 6 sammanträden och föreläsningen 3. Till ett offentligt möte inbjöds allmänheten för att uttala sig angående »Lag om utom äktenskapet födda barn» samt om kvinnoföreningarnas skrivelse till konungen om »Skydd för ensamboende lärarinnor».

Fru Hertzman-Ericson har hållit föredrag över »Franska revolutionens kvinnor». Efter föredraget vidtog ett angenämt samkväm.

Av föreningens medlemmar äro 2 ledamöter av pensionsnämnden, 1 av fattigvårdsstyrelsen, 1 av folkskolestyrelsen och 1 medlem av styrelsen för länets folkhögskola.

212. Östhammar.

Föreningen har haft 2 sammanträden och styrelsen 3.

Av medlemmarna är 1 suppleant i fattigvårdsnämnden, 2 ordinarie och 1 suppleant i pensionsnämnden, 1 ledamot av barnavårdsnämnden, 1 av livsmedelsnämnden.

213. Över-Kalix.

214. Överturingen.

Under året ha hållits 1 styrelsesammanträde.

215. Öxnered.

Under året ha hållits 5 styrelsesammanträden, 3 föreningsmöten och 3 samkväm.

Filialer:

Bestorp,	filial till	Åtvidaberg.
Fjugesta,	» »	Örebro.
Fors,	» »	Avesta-Krylbo.
Frövi,	» »	Örebro.
Gällersta,	» »	»
Grästorps,	» »	Vara.
Järna,	» »	Södertälje.
Kungsör,	» »	Köping.
Landa,	» »	Hanebo-Kilafors.
Leksand,	» »	Falun.
Ljungsbro,	» »	Linköping.
Mariefred,	» »	Strängnäs.
Muskossel,	» »	Arvidsjaur.
Ringkarleby,	» »	Örebro.
Storå,	» »	Lindesberg.
Strömsnäs,	» »	Markaryd.
Trosa,	» »	Strängnäs.
Vasselhyttan,	» »	Lindesberg.
Vindeln,	» »	Umeå.
Västra Strö,	» »	Eslöv.
Åmmeberg,	» »	Askersund.
Östra Ryd,	» »	Åtvidaberg.

Länsförbundens årsberättelser.

Blekinge länsförbund.

Länsförbundet har under året haft 1 sammanträde den 9 april i Karlshamn.

Styrelsen utgöres av fru Augusta Tonning, Ronneby, ordf., fröken Ebba Hultqvist, Sölvesborg, sekr. och kassör, samt fröken Sigrid Kruse, Karlskrona. Suppleanter äro fru Lisa Velander, Karlshamn och fru Jenny Johansson, Eringsboda.

Den 11—12 aug. anordnade länsförbundet de svenska kvinnornas femte allmänna rösträttsmöte i Ronneby. Mötet, som var talrikt besökt, har varit till stor nytta för rösträtts-saken i Blekinge.

Dalarnas länsförbund.

Förbundet höll sitt ordinarie årsmöte den 2 dec. i Falun, till vilket en del av de till förbundet anslutna föreningarna hade sänt representanter. Till styrelsen, som dessförinnan sammanträtt, hade meddelande ingått, att föreningen i Malung under året anslutit sig till förbundet.

Vid årsmötet avsade sig förbundets ordförande sem.-adjunkten fröken Anna Sörensen ordförandeskapet på grund av bristande tid, och av enahanda skäl avsade sig fru Gunhild Landberg sekreterarebefattningen.

Till ordförande i förbundet för år 1918 valdes fru Fredrika Collin, Hedemora och till sekreterare fru Agda Adolfson, Grängesberg. Dessutom omvaldes till styrelseledamöter fruarna Maria Widigsson, Borlänge, vice ordf., och Erica Falkman, Krylbo, kassaförvaltare, samt sem.-adjunkten fröken Anna Sörensen, Falun, vice sekr. Till suppleanter nyvaldes fruarna Karin Gelhaar, Avesta och Greta Andersson, Orsa.

Under oktober månad företog fru Gurli Hertzman-Ericson en föredragsturné genom länet, varvid bildades tvenne nya föreningar och en filial, de förra i Mora och Husby, den senare i Fors, lydande under Avesta-Krylbo. För bekostande av turnén hade bidrag från L. K. P. R:s resetalarfond och länsförbundets kassa lämnats, och som ämne för sina föredrag hade fru Hertzman-Ericson valt »Vad tiden kräver av kvinnorna».

För år 1918 planeras de Bergman-Österbergska kursernas hållande i Dalarna med fröken Tilly Borg som ledarinna.

Skaraborgs länsförbund.

Årsmötet hölls i Lidköping den 18 november. På förslag av ordföranden beslöts att öka medlemsantalet i styrelsen till 7. Nyvalda blevo fröknarna E. Lundqvist, Lidköping, E. Wichman, Vara, och L. Ahlström, Falköping. Under våren hade en förening bildats i Grästorp.

Tvenne föreläsningsturnéer ha anordnats. I förening med Moderata Kvinnoförbundet och Vita Bandet å respektive orter höllos föredrag av fru Elisabeth Wærn-Bugge. Hon besökte Skara, Skövde, Hjo och Grästorp och talade över ämnet »Skydd åt ensamstående kvinnor». I slutet av juli höll kyrkoherde Bruhn föredrag i Mariestad och Skara över ämnet »Bör kvinnan äga politisk rösträtt?» Senare bildades en Männens F. K. R. i Skara.

Länsförbundet har bidragit till utgifterna för dessa turnéer.

Skåneförbundet.

Förbundets årsmöte ägde rum i Hörby den 25 februari. Till styrelse valdes fru Maja Strandberg, Ystad, ordf., fru Louise af Ekenstam, Lund, kassaförv., och teckningslärarinnan fröken Anna Nilsson, Malmö, sekr., med e. o. hovrättsnotarien fröken Elisabeth Nilsson och fil. kand. fröken Hulda Lundh, Tomelilla, som suppleanter. Fru Anna Wicksell, som avgått som ordförande, valdes till hedersledamot.

Förbundet har förmedlat föredrag i Hörby, Osby, Ystad, Lund, Malmö och Kristianstad om »Den nya barnlagstiftningen» av fröken Anna Lindhagen. Dessutom har förbundet anordnat 2 föredrag av fil. mag. fröken Ester Möllerstedt, dels om »Birgitta», dels om »Den nya kvinnan inom litteraturen»; 3 föredrag av rektor I. Bökelund om »Kvinnogestalter i Goethes liv och verk» samt ett av fru Maria Anholm om »Jane Adams och hennes sociala livsverk».

Södermanlands länsförbund.

Årsmötet ägde rum i Nyköping i oktober, därvid föredrag hölls av red. von Koch.

Arbetsutskott: fru A. Widebeck, Strängnäs, ordf., fru A. Möller, Sköldinge, v. ordf., fröken Ingrid Öhrström, Nyköping, sekr., fröken Anna Molin, Nyköping, skattmästare.

Upplands länsförbund.

Samarbetet under det gångna året har varit ringa, men planer äro å bane för en föredragsturné under våren 1918.

Värmlands länsförbund.

Förbundets ordförande har hållit rösträttsföredrag ute i länet. Under hösten hölls länsmöte för att planera för de väntade Bergman-Österbergiska samhällskurserna.

Arbetsutskott: fru Gerda Hellberg, Karlstad, ordf., fröken Ottilia Marin, Filipstad, sekr., fru Adèle Melén, Kil, kassaförvaltare.

Västmanlands länsförbund.

Årsmöte hölls i Västerås 25 november 1917. Arbetsutskottet omvaldes: Fru Nina Andersson, Västerås, ordf., fröken Unda Bohman, Västerås, sekr., fröken Maria Strandell, Köping, kassaförv. Till ersättare valdes: fröken Helga Sundborg, Arboga, fröken Hanna Mogren, Sala, fru Mary Aroenius, Norberg. Revisorerna omvaldes.

Nästa årsmöte skall hållas i Arboga under våren 1918.

Älvsborgsförbundet.

Arbetsutskottet har utgjorts av fröken Ingrid Bergius, ordf., fröken Hildur Selander, v. ordf., fröken Augusta Björkqvist, sekr., fröken Gerda Bäck, v. sekr., fröken Hilma Jacobsson, kassaförvaltare, fröken Mathilda Jonsson och fröken Lina Larsson.

Under juli månad ha föredrag hållits av kyrkoherde August Bruhn i Borås, Färgelanda, Mellerud, Trollhättan, Vänersborg och Ulricehamn över ämnet »Varför böra kvinnorna få politisk rösträtt?»

Samhällskurser, bekostade av den Bergman-Österbergiska fonden, ha hållits av fröken Emma Aulin i Ulricehamn, Borås, Alingsås, Trollhättan, Vänersborg, Magra, Mellerud, Åmål, Färgelanda och Sundals Ryr. Fröken Aulin har även verkat som rösträttskonsulent.

Örebro länsförbund.

Årsmöte hölls i Örebro den 17—18 mars. Till arbetsutskott valdes: fröken M. Forsslund, ordf., fru E. Perselli, v. ordf., fru N. Elgeskog, sekr., fru C. Andersson, kassör, fröken N. Blidberg och fru L. Skoglund. Fröken Anna Lindhagen höll i samband med mötet offentligt föredrag om »Den nya lagen om barn utom äktenskap».

Fru Elisabeth Wærn-Bugge har gjort en föredragsturné, omfattande 19 platser i länet och talat om »Krigets lärdomar för freden». På våren hade länet glädjen mottaga de Bergman-Österbergska samhällskurserna med fröken Emma Aulin som ledare. 68 föredrag hölls på 25 platser för över 7,000 åhörare, däribland 3 kurser vid länets folkhögskolor.

1 ny förening, Götlunda, och 2 filialer, Storå och Vasselhyttan, ha bildats av fröken Aulin, 2 filialer, Frövi och Ringkarleby, efter fru Wærn-Bugges föredrag.

Förbundet har satt som sin huvuduppgift under året att söka väcka kvinnornas intresse för kommunalt arbete, och har rönt en nästan oväntad framgång, i det länsstatistiken över åt kvinnor anförtrödda kommunala uppdrag på mindre än 1 år fått öka sin totalsiffra med minst 75 proc.

Östergötlands länsförbund.

Förbundet reorganiserades på årsmötet i Linköping den 22 april 1917. Nya stadgar antogs. Till arbetsutskott valdes fröken Ester Röhl, Åtvidaberg, ordf., fru Signe Thörnqvist, Motala verkstad, sekr., och fröken Elli Wijkmark, Motala, kassaförv. Ellen Key har i setember hållit föredrag i Vadstena, Motala, Söderköping och Mjölby. Årets agitation har huvudsakligen gällt landsbygden. Ordföranden har besökt Norrköping, Gerdala, Rimforsa, Horn, Hycklinge, Bestorp, Östra Ryd, Kisa, Hellestad och Motala verkstad; sekreteraren Ekebyborna, Ljungsbro, Borensberg, Mjölby och Ödeshög. Resultatet är filialer i Bestorp och Östra Ryd, samt direkt anslutna medlemmar å andra platser. För att skaffa medel har sekreteraren utgivit »Hemmets räkenskapsbok», som givit en behållning av omkring 370 kr., varav hälften tillfaller länsförbundet och hälften L. K. P. R:s upplysningsfond. Även genom tidningspressen har agitationen bedrivits.

Ordförande och centralstyrelsemedlemmar 1918.

Ständiga medlemmar:

Fru Ann Margret Holmgren, adr.: 22 Norr Mälarstrand, *Stockholm*.
Fröken Anna Whitlock, adr.: Glittne, *Djursholm*.
Bankkassören, fröken Signe Bergman, adr.: 15 Grevmagnigatan, *Stockholm*.

Verkställande utskottet:

Praktiserande läkaren, fröken Karolina Widerström, ordf. och c. m.*
adr.: 19 Gamla Kungsholmsbrogatan, *Stockholm*.
Jur. kand., fru Anna Wicksell, v. ordf. och c. m., adr.: Mörby, *Stocksund*.
Friherrinnan Ebba Palmstierna, c. m., adr.: 19 Villagatan, *Stockholm*.
Fil. dr., fru Gulli Petrini, c. m., adr.: 106 Drottninggatan,
Fil. kand., fru Ester Brisman, c. s.** adr.: *Råsunda*.
Fröken Gerda Planting-Gyllenbåga, c. s., adr.: 12 Bragevägen, *Stockholm*.

Alby:

Fru Maria Widegren, ordf. och c. m.
Fotografen fröken Hildegard Hellström, c. s.

Alingsås:

Postexpeditören fru Anna Kling, ordf.
Samskollärarynnan fil. kand. fröken Elisabet Peterson, c. m., adress:
Museum, *Göteborg*.
Fru Maggie Täcklind, c. s.

Alnö:

Folkskollärarynnan fröken Thérèse Almqvist, ordf. och c. m.
Fru Nanna Ström, c. s.

Alsen:

Fru Karin Palmer, ordf. och c. m.
Fröken Märta Edman, c. s., adr.: Hov, *Alsen*.

Alvesta:

Fröken Carolina Bondesson, ordf. och c. m.
Fröken Edith Andersson, c. s.

* c. m. = centralstyrelsemedlem.
** c. s. = centralstyrelsesuppleant.

Anundsjö—Bredbyn:

Fru Ida Andersson, ordf. och c. m., adr.: *Bredbyn*.
Fröken Jenny Lundström, c. s., adr.: *Bredbyn*.

Arboga:

Lärarinnan fröken Helga Sundborg, ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fru Maria Blidberg, c. s.

Arvidsjaur:

Barnmorskan fru Hanna Johnsson, ordf. och c. m.
Fru Nanny Lindkvist, c. s.

Arvika:

Fotografen fröken Brita Crona, ordf. och c. m.
Fru Theckla Ohlsson, c. s.

Askersund:

Samskollärarinnan fröken Nicoline Blidberg, ordf. och c. s.
Lärarinnan fröken Vilma Eriksson, c. m.

Avesta—Krylbo:

Fru Erica Falkman, ordf. och c. m., adr.: *Krylbo*.
Handlanden fröken Hanna Forsell, c. s., adr.: *Krylbo*.

Bestorp:

Fru Mathilda Fransén, ordf.

Boden:

Fröken Hanna Andersson, ordf. och c. m., adr.: *Öjebyn*.
Fru Mina Jonsson, c. s., adr.: Sanden, *Boden*.

Bollnäs:

Lärarinnan fröken Hilma Blomstrand, ordf. och c. m., adr.: *Växbo*.
Fru Brita Eriksson, c. s.

Bomhus:

Vakant ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fröken Emilia Bengtzon, c. s.

Borensberg:

Fru Lydia Larsson, ordf.

Borlänge—St. Tuna:

Lärarinnan fröken Signe Fridholm, ordf. och c. m., adr.: *Borlänge*.
Fröken Thyra Liljeqvist, c. s., adr.: *St. Tuna*.

Borås:

Fru Leonore Odencrants, ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fröken Signe Dahlin, c. s.

Broby:

Fröken Ida Lindahl, ordf., adr.: Lugnet, Broby.

Fru Maria Lindwall, c. m.

Fru Anna Johnsson, c. s.

Brunskog:

Fru Augusta Carling, ordf. och c. m., adr.: Västby, *Edane*.

Fröken Agda Hedlundh, c. s., adr.: Årnäs, *Edane*.

Bräcke:

Fru Judith Fahler, ordf. och c. s.

Fru Elin Wallskog, c. m.

Charlottenberg:

Direktören fru Gerda Grill, ordf. och c. m.

Fil. stud., fröken Stina Olsson, c. s., adr.: Ragnildsrud, *Åmot*.

Degerfors:

Fru Agda Ekström, ordf.

Lärarinnan fröken Maria Henriksson, c. m.

Konditor fru Elin Stålberg, c. s.

Edane:

Handlanden fröken Anna Nilsson, ordf. och c. m.

Lärarinnan fröken Anna Olsson, c. s.

Edsvalla:

Fröken Elise Ahlfbvengren, ordf. och c. m., adr.: Lillnor, *Edsvalla*.

Fru Gunhild Edgren, c. s.

Eksjö:

Fru Hanna Scharp, ordf. och c. s.

Lärarinnan fröken Maria Löfroth, c. m.

Eringsboda:

Fru Jenny Johansson, ordf. och c. m., adr.: Villa Ekeliden, *Eringsboda*.

Fru Ida Pettersson, c. s.

Eskilstuna:

Folkskollärarinnan fröken Ingrid Hallman, ordf. och c. m.

Fru Nanny Grenander, c. s.

Eslöv:

E. o. hovrättsnotarien fru Ester Hofvander-Sandberg, ordf.

Fru Elsa Alkman, c. m.

Fröken Walborg Bergström, c. s.

Falkenberg:

Fru Jisca Jacobsson, ordf.

Samskollärarinnan fröken Anna Trägårdh, c. m.

Fru Eliza Björck, c. s.

Falköping:

Folkskollärarinnan fru Augusta Hallenius, ordf. och c. m.
Fru Karin Hagberg, c. s.

Falun:

Seminarieadjunkten fröken Valborg Olander, ordf. och c. m.
Skolföreståndarinnan fröken Gerda Martin, c. s.

Filipstad:

F. d. telegrafisten fröken Ottilia Marin, ordf. och c. m.
F. d. samskollärarinnan fröken Alma Rundberg, c. s.

Finnekumla:

Grevinnan Signe Sparre, ordf., adr.: Sjørred, Finnekumla.

Finspång:

Folkskollärarinnan fröken Anna Bohman, ordf. och c. m.

Flen:

Fru Marie Pegelow, ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fru Sigrid Andersson, c. s.

Flon—Bruksvallarna:

Fru Karin Norberg, ordf. och c. m.
Fru Karolina Myhr, c. s.

Forshaga:¹

Fru Agnes Thorelius, ordf. och c. m.
Fru Marta Rudqvist, c. s.

Funäsdalen:

Barnmorskan fröken Maria Edblad, ordf. och c. s.
Fröken Thora Jansson, c. m.

Färgelanda:

Fru Elin Andersson, ordf. och c. m.
Fröken Greta Streiffert, c. s.

Färila:

Fru Maria Vallman, ordf. och c. m.
Barnmorskan fru Emma Kring, c. s.

Gislaved:

Folkskollärarinnan fröken Sofie Johnsson, ordf. och c. m.

¹ Senaste uppgift; uppgift för 1918 saknas.

Glimåkra:

Fru Helga Rönn, ordf.

Glöte:

Lärarynna fröken Märta Vikström, ordf. och c. m.
Fru Margreta Mattson, c. s.

Gnesta:

Folkskollärarynna fröken Olga Strandberg, ordf. och c. m.
Småskollärarynna fröken Anna Skoglund, c. s.

Gräbbestad:

Telegrafkommissarien fröken Annie Busck, ordf. och c. m.
Fru Emma Risp, c. s., adr.: Resö.

Grängesberg:

Lärarynna fru Agda Adolfsson, ordf.
Lärarynna fröken Margareta Pettersson, c. m.
Lärarynna fröken Louise Schenström, c. s.

Gällivare—Malmberget:

Folkskollärarynna fröken Anna Bergqvist, ordf. och c. m., adr.: *Malmberget*.
Lärarynna fröken Ebba Lindskog, c. s., adr.: *Gällivare*.

Gävle:

Fru Anna de Maré-Svensson, ordf. och c. m.
Fru Sigrid Hofrén, c. s.

Göteborg:

Skriftställarynna fru Frigga Carlberg, ordf. och c. m., adr.: Hjällbo,
Göteborg.
Förste postexpeditören fröken Hildur Öijer, c. s.

Götlunda:

Lärarynna fröken Lovis Johansson, ordf.
Lärarynna fröken Inga Klang, c. m.
Lärarynna fröken Göta Andersson, c. s.

Hallsberg:

Fru Josefina Molander, ordf. och c. m.
Fru Mina Kindblad, c. s.

Halmstad:

Folkskollärarynna fröken Anna Ljungberg, ordf. och c. m.
Fröken Elin de Maré, c. s.

Hammerdal:

Fröken Kerstin Pålsson, ordf., adr.: Mo, Hammerdal.

Hanebo—Kilafors:

Fru Anna Tybell, ordf. och c. m., adr.: Kilafors.
Lärarinnan fru Anna Skogsberg, c. s. adr.: Kilafors.

Haparanda:

Samskollärarynnan fröken Mia Grape, ordf.
Fotografen fru Mia Green, c. m.

Harplinge:

Handlanden fröken Therese Bengtsson, ordf.
Fröken Sigrd Pettersson, c. m.
Folkskollärarynnan fröken Lilly Waldner, c. s.

Hede:

Fru Olga Frisk, ordf. och c. m.
Fru Anna Carlsson, c. s.

Hedemora:

Fru Fredrika Collin, ordf. och c. m.
Fru Anna Bjurström, c. s.

Hedeviken:

Fru Karin Halvarsson, ordf.
Fru Johanna Taflin, c. m.
Fru Gertrud Vestlund, c. s.

Hjo:

Fru Gerda Bodén, ordf.
Telefonisten fröken Aurora Andersson, c. m.
Lärarinnan fröken Lisa Gustafsson, c. s.

Huddinge:

Fru Hedvig Nilsson, ordf. och c. m.
Folkskollärarynnan fru Anna-Brita Andér, c. s.

Hudiksvall:

Folkskollärarynnan fröken Alma Persson, ordf. och c. m.
Lärarinnan fröken Caroline Tiblin, c. s.

Husby:

Lärarinnan fröken Ida Carlsson, ordf., adr.: Husby, Långshyttan.

Huskvarna:

Fru Hilma Andersson, ordf. och c. m., adr.: Tormenås, *Huskvarna*.
Fröken Gerda Planting-Gyllenbåga, c. s., adr.: 12 Bragevägen, *Stockholm*.

Husum:

Fru Mimmi Pjerrou, ordf. och c. m.
Fröken Signe Grundström, c. s.

Häggenås:

Fru Alva Jonsson, ordf.
Lärarynnan fröken Selma Mattsson, c. m.
Fru Emma Olsson, c. s., adr.: Österåsen, *Häggenås*.

Hälsingborg:

Fru Kristina Borg, ordf.
Prakt. läkaren Hanna Christer-Nilsson, c. m.
Fröken Signe Wennberg, c. s.

Härnösand:

Lärarynnan fröken Emma Westerström, ordf.
Föreståndarynnan fröken Astrid Hamberg, c. m.
Lärarynnan fröken Anna Mankell, c. s.

Hör:

Lärarynnan fröken Johanna Andersson, ordf. och c. m.
Fru Johanna Jönsson, c. s.

Hörby:

Folkskollärarynnan fröken Ulrika Svensson, ordf. och c. s.
Lärarynnan fröken Sonja Nilsson, c. m.

Johannishus:

Lärarynnan fröken Ebba Holgersson, ordf. och c. m., adr.: Vång, *Johannishus*.
Lärarynnan fröken Edit Paul, c. s., adr.: Vång, *Johannishus*.

Järpen:

Handelsidkerynnan fru Märta Möller, ordf. och c. m.
Fru Augusta Nilsson, c. s.

Jönköping:

Tecknarynnan fröken Emma Aulin, ordf. och c. m.
Fröken Emma Wigh, c. s.

Kalmar:

Fru Hilma Runbäck, ordf. och c. m.
Fru Anna Kreuger, c. s.

Karlshamn:

Fru Lisa Fjällbäck-Velander, ordf. och c. m.

Fru Bertha Forsberg, c. s.

Karlskoga:

Bitr. skolföreståndarinnan fröken Hulda Forsgren, ordf. och c. m.

Fru Ninnie Elgeskog, c. s.

Karlskrona:

Lärarinnan fröken Sigrid Kruse, ordf. och c. m.

Lärarinnan fröken Signe Mählén, c. s.

Karlstad:

Fil. kand. fru Gerda Hellberg, ordf. och c. m.

Fru Greta Gullström, c. s.

Katrineholm:

Lärarinnan fröken Anna Frick, ordf. och c. m.

Folkskollärarinnan fröken Selma Lundin, c. s.

Kil:

Fru Adèle Melén, ordf. och c. m.

Folkskollärarinnan fröken Edit Boström, c. s.

Kiruna:

Folkskollärinnan fröken Ester Holm, ordf.

Folkskollärarinnan fröken Göta Landahl, c. m.

Folkskollärarinnan fröken Rut Segerström, c. s.

Klippan:

Telegrafkommissarien fröken Helfrid Bergström, ordf. och c. m.

Fil. mag. fröken Britta Lindblad, c. s.

Knisslinge:

Barnmorskan fröken Ester Ekelund, ordf. och c. m., adr.: Knisslinge,
Vanås.

Fru Paulina Bengtsson, c. s., adr.: Norup, *Vanås.*

Kopparberg:

Fröken Maja Forsslund, ordf. och c. m.

Fru Celin Andersson, c. s.

Kosta:

Fru Sara Johansson, ordf.

Kristianstad:

Fröken Anna Möller, ordf.
 Lärarinnan fröken Anna Hasselgten, c. m.
 Fru Elsa Nordlund, c. s.

Kristinehamn:

Prokuristen fröken Sophie Broström, ordf. och c. m.
 Fru Berta Englesson, c. s.

Krokstrand:

Lärarinnan fröken Serafia Svensson, ordf. och c. m., adr.: Krokstrand,
Björneröd.
 Fru Emma Roos, c. s., adr.: Krokstrand, *Björneröd.*

Kumla:

Fröken Vienna Mesterton, ordf. och c. m.
 Fru Betty Hollmér, c. s.

Kälarne:

Fröken Jenny Sundin, ordf., adr.: Västane, Kälarne.

Köping:

Fru Emilie Johansson, ordf. och c. m.
 Fru Anna Enström, c. s.

Köpmanholmen:

Herr Artur Lundgren, ordf.

Landskrona:

Fru Agnes Sjöberg, ordf.
 Skriftställarinnan fru Berta Francke-Åkesson, c. m.
 Fru Hilda Frisk, c. s.

Laxå:

Fru Ebba Andersson, ordf.

Lidköping:

Fru Hildegard Bäck, ordf. och c. m.
 Handlanden fröken Emilia Lundkvist, c. s.

Lillhärdal:

Barnmorskan fru Anna Frisk, ordf. och c. m.
 Lärarinnan fröken Hilma Bäcklund, c. s.

Limmared:

Fotografen fru Thérèse Nilsson, ordf. och c. m.
 Lärarinnan fröken Marta Ankar, c. s.

Lindesberg:

Folkskolläraryninnan fröken Beda Gustafsson, ordf. och c. m., adr.: *Aspa, Gusselby.*

Småskolläraryninnan fröken Elin Lennkvist, c. s., adr.: *Gusselby.*

Linköping:

Läraryninnan fröken Jenny Wallerstedt, ordf. och c. m.

Läraryninnan fru Eva Hanzén, c. s.

Linsäll:

Fru Ida Mesch, ordf. och c. m.

Sömmerskan fröken Anna Bäckström, c. s.

Lit:

Fru Märta Pährsson, ordf. och c. m., adr.: *Sörekulle, Lit.*

Fru Vilma Vikberg, c. s.

Ljungby:

Fru Frida Trankvist, ordf.

Skolföreständaryninnan fröken Sigrid Hjelmqvist, c. m.

Fröken Thekla Hammar, c. s.

Ljusdal:

Fru Emelie Ivarsson, ordf. och c. s.

Fru Karin Andersson, c. m.

Ljusnedal:

Fröken Dagmar Scholander, ordf. och c. m., adr.: *Funäsdalen.*

Fröken Martina Långström, c. s., adr.: *Funäsdalen.*

Ludvika:

Fru Gerda Carlsten, ordf.

Fru Elsa Söderbaum, c. m.

Luleå:

Läraryninnan fröken Märta Bucht, ordf. och c. m.

Skolföreständaryninnan fröken Anna Svensson, c. s.

Lund:

Fru Louise af Ekenstam, ordf. och c. s.

Docenten fröken Hilma Borelius, c. m.

Lysekil:

Läraryninnan fröken Amanda Mattson, ordf. och c. m.

Läraryninnan fröken Alma Halldén, c. s.

Långåskans:

Fru Anna Dorotea Olsson, ordf. och c. m.

Fru Magnhild Östberg, c. s.

Malmö:

E. o. hovrättsnotarien fröken Elisabeth Nilsson, ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fröken Naëmi Uddenberg, c. s.

Malung:

Fru Karin Holst, ordf.
Handlanden fröken Brita Lissel, c. m.
Fru Brita Vestin, c. s.

Mariestad:

Skolföreståndarinnan fru Andriette Florén, ordf. och c. m.
Fru Jenny Lindberger, c. s.

Markaryd:

Folkskollärarinnan fröken Hildegard Herthelius, ordf. och c. m., adr.:
Postfack 52.
Fru Anna Nilzén, c. s.

Marstrand:

Organisten fru Annie Olän, ordf. och c. m.
Fröken Signe Widell, c. s.

Mellerud:

Folkskollärarinnan fröken Mathilda Johnsson, ordf. och c. m.
F. d. lärarinnan fröken Märta Wolffbrand, c. s.

Mjölby:

Fru Helga Norrby, ordf. och c. m.
Fru Hildur Källström, c. s.

Mora:

Lärarinnan fröken Eva Berg, ordf. och c. m.
Fru Gerda Romsson, c. s.

Motala:

Folkskollärarinnan fröken Erika Häckner, ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fru Signe Thörnquist, c. s.

Munkflohögen:

Fru Märtha Edler, ordf. och c. m.
Lärarinnan fröken Lilly Eriksson, c. s.

Munkfors:

Lärarinnan fröken Jenny Ekeberg, ordf. och c. m.
Lärarinnan fröken Hildur Karlsson, c. s.

Mölnlycke:

Folkskollärarinnan fröken Vendla Lindvall, ordf.
 Fru Helga Severinsson, c. m.
 Fröken Anna Brunskog, c. s.

Neder-Kalix:

Fru Dindi Svanberg, ordf.
 Fröken Ester Taube, c. m., adr.: Vassen.

Nora:

Telegrafkommissarien fröken Anna Arnander, ordf.
 Lärarinnan, fil. mag. fröken Ester Sjöquist, c. m.
 Handlanden fröken Sigrid Lindahl, c. s.

Norberg:

Fru Mary Arosenius, ordf.
 Lärarinnan fröken Greta Sahlén, c. m., adr.: Kärrgruvan.
 Lärarinnan fröken Karin Samuelson, c. s., adr.: Klackberg.

Norrahammar:

Fru Alma Andersson, ordf. och c. m.
 Folkskollärarinnan fröken Klara Hultkvist, c. s.

Norrköping:

Prakt. läkaren fru Anna-Clara Romanus-Alfvén, ordf. och c. m.
 Bokförelaren Betty Olsson, c. s.

Norrtälje:¹

Samskollärarinnan fröken Elsa Stenmark, ordf. och c. m.
 Fru Maria Wennerström, c. s.

Nybro:

Fil. kand. fröken Gertrud Strandberg, ordf. och c. m.
 Fru Ida Feinbaum, c. s.

Nyköping:

Folkskollärarinnan fröken Ingrid Örström, ordf. och c. m.
 Skolföreståndarinnan fröken Anna Molin, c. s.

Nässjö:

Fru Ida Thidell, ordf. och c. m.
 Folkskollärarinnan fröken Sofia Jonsson, c. s.

Ockelbo:¹

Fru Sigrid Hedgren, ordf. och c. m.
 Barnmorskan fru Elsa Stenvall, c. s.

¹ Senaste uppgift; uppgift för 1918 saknas.

Orsa:

Fru Anna-Lisa Chatillon-Winberg, ordf.
Fru Gunhild Lundholm, c. m.
 Skolkökslärarinnan fröken Hulda Johansson, c. s.

Osby:

Kontoristen fröken Lisa Ekström, ordf.
Fil. mag. fröken Hilda Widén, c. m.
Fru Anna Ringström, c. s.

Oskarshamn:

Lärarinnan fröken Elsa Gabrielson, ordf.
Lärarinnan fröken Sigrid Granér, c. m.
Lärarinnan fröken Maria Ekholm, c. s.

Persberg:

Folkskollärarinnan fröken Hilda Fagerqvist, ordf. och c. m.
Fru Lydia Nääs, c. s.

Persön:

Fru Viktoria Nordin, ordf. och c. m.
Fröken Anny Aström, c. s.

Piteå:

Dispensärsköterskan fröken Klara Käck, ordf. och c. m.
Fröken Hulda Åberg, c. s.

Ragunda:

Fotografen fröken Hildegard Löfblad, ordf.

Ramsele:

Handlanden fröken Sara Johansson, ordf. och c. m.
Fröken Laura Molander, c. s.

Ronneby:

Fru Augusta Tonning, ordf. och c. m.
Fru Anna Grönwall, c. s.

Råneå:

Fru Hildur Tjerngren, ordf. och c. m.
Fröken Anna Wallstén, c. s.

Rätan:

Fru Emma Hermansson, ordf., adr.: Rätan, Rätanbyn
Fru Anna Andersson, c. m., adr.: Rätan, Rätanbyn.

Rönninge—Tumba:

Småbrukaren fru Maria Bolin, ordf. och c. m., adr.: *Rönninge*.
Folkskollärarinnan fröken Anna Lundgren, c. s., adr.: *Rönninge*.

Sala:

Folkskollärarinnan fröken Hanna Mogren, ordf. och c. m.
Första lärarinnan fröken Ingrid Nilsson, c. s.

Sandslån:

Fru Jenny Holmgren, ordf. och c. m.
Fru Hilda Bergström, c. s.

Sandviken:

Lärarinnan fröken Maja Olsson, ordf. och c. m.
Fröken Astrid Eriksson, c. s.

Sigtuna:

Fröken Kerstin Larsson, ordf. och c. m.

Sikås:

Fru Frida Dederling, ordf.

Simrishamn:

Bitr. skolföreståndarinnan fil. mag. fröken Agnes Björkman, ordf. och c. m.
Målarinnan fröken Ellen Trotzig, c. s.

Skara:

F. d. skolföreståndarinnan fröken Clara Wallmark, ordf.
Seminarieadjunkten fru Jenny Velander, c. m.
Seminarieadjunkten fröken Elida Andersson, c. s.

Skellefteå:

Sjuksköterskan fröken Hulda Lindberg, ordf. och c. m.
Bankbokhållaren fröken Amélie Nordström, c. s.

Skutskär:

Folkskollärarinnan fröken Adolfina Eriksson, ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fröken Augusta Hammarström, c. s.

Sköldinge:

Fil. kand. fru Anna Möller, ordf. och c. m., adr.: Sköldinge, *Kantorp*.
Lärarinnan fröken Elin Age, c. s.

Skövde:¹

Fru Anna Starck, ordf.
Gymnastikdirektören fröken Ebba Lagerberg, c. m.

¹ Senaste uppift; uppift för 1918 saknas.

Slöinge:

Fröken Elin Svensson, ordf., adr.: Berte, Slöinge.
Folkskollärarinnan fröken Hildegard Wallin, c. m.
Fröken Selma Petterson, c. s.

Sollefteå:

Fru Agnes Westin, ordf. och c. s.
Fru Freja Fredriksson, c. m.

Sprängsviken:

Fröken Beda Buréus, ordf.

Stenstorp:

Fru Hilda Ahlenius, ordf.
Fru Eugénie Dimberg, c. m.

Stockholm:

Fil. dr fru Gulli Petrini, ordf., adr.: 106 Drottninggatan.
Fru Karin Fjällbäck-Holmgren, c. m., adr.: 8 B Norrtullsgatan.
Barnavårdsinspektrisen fröken Anna Lindhagen, c. s., adr.: 15 Floragatan.

Storvik:

Fröken Stina Norbäck, ordf.
Fru Eva Forsmark, c. m.
Fru Karin Zetterlund, c. s.

Striberg:

Fru Maja Johansson, ordf.
Folkskollärarinnan fröken Ebba Ström, c. m.

Strängnäs:

Fru Augusta Widebeck, ordf. och c. m.
Läraryninnan fröken Ninni Huldt, c. s.

Strömstad:

Fru Anna Hellborn, ordf. och c. m.
Läraryninnan fröken Gurli Jacobsson, c. s.

Strömsund:

Fil. mag. Anna Rydbeck, ordf.
F. d. läraryninnan fröken Erika Häggdahl, c. m.

Stöde:

Handelsidkern fru Agda Björlin, ordf. och c. s.

Sundsvall:

Läraryninnan fröken Elin Wahlqvist, ordf. och c. m.
Fru Maja Gerdin, c. s.

Surte:

Lärarinnan fröken Anna Wenner, ordf. och c. m.
Sömmerskan fröken Jenny Ambjörnsson, c. s.

Svartvik:

Fru Hilda Eriksson, ordf. och c. m.
Postexpeditören fröken Emmy Rothvik, c. s.

Sveg:

Lärarinnan fru Maria Almström, ordf.
Fru Anna Eriksson, c. m.
Fru Ester Creutz, c. s.

Säffle:

Telegrafisten fröken Alma Hallby, ordf. och c. m.
Fru Maria Söderqvist, c. s.

Sävsjö:

Handlanden fröken Signe Johansson, ordf. och c. m.

Söderhamn:

Fru Elin Pohlmann, ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fru Augusta Wallin, c. s.

Söderköping:

Fru Malla Grönlund, ordf. och c. m.
Fröken Agnes Herbert, c. s.

Södertälje:

Redaktören fru Maria Dehn, ordf. och c. m., adr.: 2 St. Nygatan.
Fotografen fröken Maria Hallström, c. s.

Sölvesborg:

Folkskollärarinnan fröken Ebba Hultqvist, ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fröken Anna Jönsson, c. s.

Tidaholm:

Fru Emilie Nyman, ordf. och c. m.

Tofta:

Fröken Anna Berndtsson, ordf., adr.: Gummestorp, Tofta.
Fröken Anna Johansson, c. m.
Fröken Anna Andersson, c. s., adr.: Attorp, Tofta.

Tomelilla:

Lärarinnan fil. kand. fröken Hulda Lundh, ordf. och c. m.
Bokbindaren fröken Davida Håkansson, c. s.

Torshälla:

Folkskollärarinnan fru Frida Grönberg, ordf. och c. m.
Folkskollärarinnan fröken Maria Carell, c. s.

Tranås:

Lärarinnan fru Emma Elisabeth Andersson, ordf. och c. m.
Fru Josefina Lundblad, c. s.

Trollhättan:

Fröken Augusta Björkqvist, ordf. och c. m.
Fru Dagmar Rommel, c. s.

Trälleborg:

Lärarinnan fröken Anna Montelius, ordf. och c. m.
Lärarinnan fröken Linéa Eriksson, c. s.

Tvååker:

Folkskollärarinnan fru Thyra Lönnergrén, ordf. och c. m.
Affärsbiträdet fröken Frida Andersson, c. s.

Tännäs:

Telefonstationsförestånderskan fröken Ingeborg Bergman, ordf. och c. m.
Fru Emma Sundin, c. s.

Uddevalle:

Fru Wally Thorburn, ordf.
Fru Thyra Berghman, c. m.
Fru Hilma Kullgren, c. s.

Ulricehamn:

F. d. telegrafkommissarien fröken Hedvig Siedberg, ordf. och c. m.
Lärarinnan fröken Ellen Envall c. s.

Umeå:

Telegrafisten fröken Ingeborg Öquist, ordf. och c. m.
Seminarieadjunkten fil. kand. fröken Anna Grönfeldt, c. s.

Uppsala:

Fru Ellen Hagen, ordf. och c. m.
Fru Maria Hagelin, c. s.

Vadstena:

Lärarinnan fröken Maria Lybeck, ordf., och c. m.

Valdemarsvik:

Fröken Astrid Eriksson, ordf.
 Fru Maria Andersson, c. m.
 Fru Hanna Lindstrand, c. s.

Vara:

Lärarinnan fil. mag. fröken Ebba Wichman, ordf. och c. m.
 Fru Anna Karlsson, c. s.

Varberg:

Fru Elin Linder, ordf.
 Sjuksköterskan fröken Conny Christensson, c. m.
 Lärarinnan fröken Julia Palm, c. s.

Vaxholm:

Fru Alma Lénström, ordf. och c. m., adr.: 86 Östermalmsgatan, *Stockholm.*
 Folkskollärarinnan fröken Maria Andersson, c. s., adr.: *Rindö.*

Vemdalen:

Fru Hilda Fladvad, ordf. och c. m.
 Fru Kristina Höglund, c. s.

Vetlanda:

Fru Anna Nylén, ordf. och c. m.
 Lärarinnan fröken Agnes Petersson, c. s.

Vimmerby:

Folkskollärarinnan fröken Gertrud Fröberg, ordf.
 Samskollärarinnan fil. kand. fröken Julia Helander, c. m.
 Ritlärarinnan fröken Rigmor Svenoni, c. s.

Visby:

Folkskollärarinnan fru Sigrid Herlitz, ordf. och c. s.
 Lärarinnan fröken Vilna Christianson, c. m.

Vivsta varv:

Fru Anna Sundblad, ordf. och c. m.
 Folkskollärarinnan fröken Alice Johansson, c. s.

Vänersborg:

Lärarinnan fröken Ingrid Bergius, ordf. och c. m.
 Lärarinnan fröken Ada Rosengren, c. s.

Västerås:

Fru Helga Silverstolpe, ordf. och c. m., adr.: Villa Welcome.
 Fru Nina Andersson, c. s.

Västkinde:

Konstnären fru Caroline Benedicks-Bruce, ordf. och c. m., adr.: Brucebo,
Visby.
Fru Lova Molander, c. s., adr.: Vible, *Västerhejde.*

Växjö:

Folkskollärarinnan fröken Inez Malm, ordf. och c. s.
Barnmorskan fröken Stina Åkerstein, c. m.

Ystad:

Fru Maja Strandberg, ordf. och c. m.
Gymnastikdirektören fröken Elin Strandberg, c. s.

Ytterberg:

Fru Elin Svensson, ordf. och c. m., adr.: Ytterberg, *Sveg.*
Fröken Kristina Lindell, c. s.

Ytterhogdal:

Barnmorskan fru Brita Borg, ordf.
Fröken Anna Pehl, c. m.
Lärarinnan fröken Helga Andersson, c. s.

Åmål:

Fru Greta Wikström, ordf. och c. m.
Lärarinnan fröken Emma Beckman, c. s.

Åtvidaberg:

Lärarinnan fröken Ester Röhl, ordf. och c. m.
Lärarinnan fröken Gerda Nilsson, c. s., adr.: *Forssaström.*

Älmhult:

Lärarinnan fröken Alma Blohmé, ordf. och c. m.
Handelsidkerskan fröken Agnes Timelin, c. s.

Älvros:

Fru Beda Jonsson, ordf. och c. m.
Fru Elvira Sjöqvist, c. s.

Älvsjö:

Fru Olga Widegren, ordf. och c. m., adr.: Långbro, *Älvsjö.*
Fru Elsa Jansson, c. s.

Ängelholm:

Bankkassören fröken Agnes Rosander, ordf.
Fru Hilma de Flon, c. m.
Fröken Bertha Åberg, c. s.

Öjebyn:

Fru *Hilda Dahlberg*, ordf.

Fru *Ida Sahlin*, c. m.

Fru *Elisabeth Wærn-Bugge*, c. s., adr.: *Saltsjö-Duvnäs*.

Örebro:

Folkskollärarinnan fru *Elsa Perselli*, ordf. och c. m.

Fabrikören fru *Hanna Béen*, c. s.

Östersund:

Fru *Birgit Hedström*, ordf. och c. s.

Fru *Ingrid Beckman*, c. m.

Östhammar:

Gymnastikdirektören och bankkassören fröken *Signe Jacobsson*, ordf. och c. m.

Fröken *Ellen Jansson*, c. s.

Över-Kalix:

Fröken *Allida Bergman*, ordf.

Överturingen:

Fru *Julia Andersson*, ordf.

Fröken *Anna Wahlberg*, c. m.

Fru *Kristina Halvarsson*, c. s.

Öxnered:

Folkskollärarinnan fröken *Hilma Jacobsson*, ordf. och c. m., adr.: *Brinkebergskulle, Vänersborg*.

Sömmerskan fröken *Ida Larsson*, c. s.

Representanter för filialerna 1918:**Fjugesta:**

Representant: Fru *Olga Johansson*.

Fors:

Representant: Fru *Tea Sjöblom*.

Frövi:

Representant: Fru *Olga Viberg*.

Grästorps:

Representant: Fröken Ester Hjertberg.

Gällersta:

Representant: Fröken Kerstin Magnusson, adr.: Almbro mejeri.

Järna:

Representant: Fru Sophie Le Moine.

Kungsör:

Representant: Fru Maria Larsson.

Landa:

Representant: Folkskollärarinnan fröken Stina Wilhelmsson.

Leksand:

Representant: Folkskollärarinnan fröken Anna Linder, adr.: Häradsbygden.

Ljungsbro:

Representant: Fröken Anna Broman.

Mariefred:

Representant: Fröken Karin Norberg.

Muskossel:

Representant: Fru Anna Lidström.

Ringkarleby:

Representant: Lärarinnan fröken Emy Larsson.

Skänninge:

Representant: Fru Emmy Borgström.

Storå:

Representant: Fru Ester Göthblad.

Strömsnäs:

Representant: Fröken Tekla Bengtsson, adr.: *Strömsnäs bruk*.

Trosa:

Representant: Fru Amanda Carlsson.

Vasselhyttan:

Representant: Fru Stina Svedberg.

Vindeln:

Representant: Fru Ingeborg Holmström-Vifell, adr.: Folkhögskolan.

Västra Strö:

Representant: Fröken Anna Viktor, adr.: Trollenäs slott, *Trollenäs*.

Åmmeberg:

Representant: Lärarinnan fröken Nelly Franzén.

Östra Ryd:

Representant: Lärarinnan fru Hilma Svensson.

Ordförande i länsförbunden 1918:

Blekinge länsförbund: fru Augusta Tønning, adr.: Ronneby.

Dalarnas länsförbund: fru Fredrika Collin, adr.: Hedemora.

Gävleborgsförbundet: fru Gerda Modén, adr.: Gävle.

Förbundet för Göteborgs- och Bohuslän: fru Frigga Carlberg, adr.:
Hjällbo, Göteborg.

Jämtlands länsförbund: fru Willanowa Bergner, adr.: Östersund.

Jönköpings länsförbund: fröken Emma Aulin, adr.: Jönköping.

Skaraborgs länsförbund: fru Jenny Velandér, adr.: Skara.

Skåneförbundet: fru Maja Strandberg, adr.: Ystad.

Stockholms länsförbund: fru Alma Lénström, adr.: 86 Östermalms-
gatan, Stockholm.

Södermanlands länsförbund: fru Augusta Widebeck, adr.: Strängnäs.

Upplands länsförbund: fru Ellen Hagen, adr.: Uppsala.

Värmlands länsförbund: fru Gerda Hellberg, adr.: Karlstad.

Västmanlands länsförbund: fru Nina Andersson, adr.: Västerås.

Älvsborgsförbundet: fröken Ingrid Bergius, adr.: Vänersborg.

Örebro länsförbund: fröken Maja Forsslund, adr.: Kopparberg.

Östergötlands länsförbund: fru Margit Holmgren-Ekman, adr.: Motala.

Tabell, utvisande det antal kvinnor, som under uppdrag och

	Kommunalstyrelsen (stads-, municipal- och kommunalfullmäktige-, municipal- och kommunalnämnd)					Drätselkammaren		Fattigvårdsnämnd		Byggnadsnämnd		Hälsövårdsnämnd		
	valda av de moderata	valda av de frisinnade	valda av socialdemokr.	valda utan partifärbeteckning	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.
Medlemmar av F. K. P. R.	17	34	10	7	1	3	86	37	1	1	4	6		
Icke medlemmar av F. K. P. R.	7	3	1	—	—	—	68	33	—	—	3	1		

år 1917 på 119 orter innehaft olika kommunala
befattningar.

Pen- sions- nämnd		Barna- vårds- nämnd		Livs- medels- nämnd		Folk- skole- styrelse eller skolråd		Kyrko- råd		Andra kommuna- kommit- téer		Styrelserna för männens politiska organisationer					
												De mo- derata		De fri- sinnade		Social- demo- kraterna	
ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.	ordinarie	suppl.		
100	80	50	19	37	15	46	19	—	4	133	28	12	4	42	5	3	2
69	54	45	11	25	9	16	8	2	—	56	19	6	—	3	4	—	—

Översikt

över Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.
Lokalföreningarnas bildande. Medlemsantalet 31 december 1917.

Föreningens namn	Län	År	Månad	Dag	Medlemsantal	
					Kvinnor	Män
Alby	Västernorrlands	1913	Mars	2	93	—
Alingsås	Älvsborgs	1913	April	13	34	—
Alnö	Västernorrlands	1912	December	1	50	—
Alsen	Jämtlands	1915	Mars	15	19	—
Alvesta	Kronobergs	1907	Augusti	31	17	—
Anundsjö-Bredbyn	Västernorrlands	1916	December	5	25	—
Arboga	Västmanlands	1904	November	16	50	—
Arvidsjaur	Norrbottnens	1907	November	2	51	3
Arvika	Värmlands	1905	»	29	145	—
Askersund	Örebro	1911	April	28	34	—
Avesta-Krylbo ...	Kopparbergs	1909	Februari	9	98	2
Boden	Norrbottnens	1913	April	3	40	—
Bollnäs	Gävleborgs	1909	Mars	24	128	4
Bomhus	»	1909	Februari	17	66	—
Borlänge-St. Tuna	Kopparbergs	1911	November	11	62	—
Borås	Älvsborgs	1908	Maj	7	95	—
Broby	Kristianstads	1915	December	8	48	8
Brunskog	Värmlands	1916	Februari	13	29	—
Bräcke	Jämtlands	1908	Maj	10	27	—
Charlottenberg	Värmlands	1910	Mars	12	38	—
Degerfors	Örebro	1909	Oktober	23	44	—
Edane	Värmlands	1913	September	14	21	—
Edsvalla	»	1906	November	18	15	—

Eksjö	1904	2	54	—
Eringsboda	1910	10	15	—
Eskilstuna	1908	3	153	3
Eslöv	1903	4	37	10
Falkenberg	»	5	89	—
Falköping	1908	17	25	—
Falun	1905	11	178	—
Filipstad	»	26	91	—
Finnekumla	1917	1	12	2
Finspång	1913	18	29	4
Flen	1909	6	45	25
Flon-Bruksvallarna	1917	6	32	—
Forshaga	1910	9	69	2
Funäsdalen	1917	»	23	—
Färgelanda	»	25	31	—
Färila	1908	25	28	—
Gislaved	1917	30	15	—
Glimåkra	1917	2	16	—
Glöte	1907	9	36	—
Gnesta	»	7	26	1
Gräbbedad	1905	28	34	5
Grängesberg	1904	10	78	1
Gällivare-Malmberget	1902	4	41	3
Gävle	1902	7	187	28
Göteborg	1917	11	902	2
Götlunda	1909	30	27	—
Hallsberg	1903	24	78	—
Halmstad	1917	21	28	—
Hammerdal	1912	27	50	—
Hanebo-Kilafors	1907	19	66	1
Haparanda	1917	30	16	—
Harplinge	1916	13	49	—
Hede	1906	10	47	24
Hedemora	1917	13	39	2
Hedeviken	1917	29	147	—
Huddinge	1917	29	147	—
Jönköpings	1904	2	54	—
Blekinge	1910	10	15	—
Södermanlands	1908	3	153	3
Malmöhus	1903	4	37	10
Hallands	»	5	89	—
Skaraborgs	1908	17	25	—
Kopparbergs	1905	11	178	—
Värmlands	»	26	91	—
Älvsborgs	1917	1	12	2
Östergötlands	1913	18	29	4
Södermanlands	1909	6	45	25
Jämtlands	1917	6	32	—
Värmlands	1910	9	69	2
Älvsborgs	1917	»	23	—
Gävleborgs	»	25	31	—
Jönköpings	1908	25	28	—
Jämtlands	1917	30	15	—
Södermanlands	1917	2	16	—
Göteborgs o. Bohuslän	1907	9	36	—
Kopparbergs	»	7	26	1
Norrbottnens	1905	28	34	5
Gävleborgs	1904	10	78	1
Göteborgs o. Bohuslän	1902	4	41	3
Örebro	1902	7	187	28
Örebro	1917	11	902	2
Hallands	1909	30	27	—
Jämtlands	1903	24	78	—
Gävleborgs	1917	21	28	—
Norrbottnens	1912	27	50	—
Hallands	1907	19	66	1
Jämtlands	1916	13	49	—
Kopparbergs	1906	10	47	24
Jämtlands	1917	13	39	2
Stockholms	1917	29	147	—
Transport			4,035	130

Föreningens namn	Län	År	Månad	Dag	Medlemsantal	
					Kvinnor	Män
Hjo	Transport	1908	Mars	26	4,035	130
Hudiksvall	Skaraborgs	1903	December	3	25	—
Huskvarna	Gävleborgs	1908	November	28	50	8
Husby	Jönköpings	1917	Oktober	21	20	3
Husum	Västernorrlands	1916	December	12	14	4
Häggensås	Jämtlands	1915	Mars	3	44	—
Hälsingborg	Malmöhus	1903	Februari	10	190	—
Härnösand	Västernorrlands	1904	Mars	2	67	—
Hör	Malmöhus	1913	December	6	26	—
Hörby	Malmöhus	1906	December	6	42	—
Johannishus	Blekinge	1915	»	5	25	1
Järpen	Jämtlands	1911	Februari	1	34	2
Jönköping	Jönköpings	1906	Mars	8	200	—
Kalmar	Kalmar	1907	April	6	99	—
Karlshamn	Blekinge	1905	Maj	15	92	4
Karlskoga	Örebro	1907	»	15	58	5
Karlskrona	Blekinge	1904	April	9	100	—
Karlstad	Värmlands	1903	Mars	16	265	—
Katrineholm	Södermanlands	1913	Oktober	16	70	—
Kil	Värmlands	1906	December	15	28	—
Kiruna	Norrbottnens	1913	Februari	9	75	—
Klippan	Kristianstads	1908	December	2	45	—
Knisslinge	»	1915	November	21	17	—
Kopparberg	Örebro	1906	Januari	31	60	—
Kristianstad	Kristianstads	1906	November	6	132	3
Kristinehamn	Värmlands	1910	April	8	68	—
Krokstrand	Göteborgs o. Bohuslän	1910	Juni	26	81	1
Kumla	Örebro	1906	April	28	79	1
Kälarna	Jämtlands	1915	»	8	10	—
Köping	Västmanlands	1908	»	21	66	—

Köpmanholmen	1917	Mars	23	24	—
Landskrona	1903	»	6	90	—
Laxå	1916	Januari	21	17	—
Lidköping	1913	November	13	23	—
Lillhärdal	1915	April	13	30	1
Limnared	1913	Maj	3	6	3
Lindesberg	1905	December	12	20	—
Linköping	1903	Maj	2	149	—
Linsåll	1913	Februari	25	37	8
Lit	1913	September	21	34	—
Lit	1907	Augusti	5	39	—
Ljungby	1907	»	16	67	—
Ljusdal	1917	April	25	22	4
Ljusnedal	1905	December	10	20	—
Ludvika	1907	Juli	11	166	—
Luleå	1903	Januari	24	139	—
Lund	1907	November	6	40	—
Lysekil	1917	Mars	3	31	—
Långåskans	1903	»	21	358	—
Malmö	1913	April	14	48	—
Mahung	1904	December	21	70	—
Mariestad	1908	November	31	36	—
Markaryd	1908	Januari	6	49	—
Marstrand	1911	Juli	26	19	—
Mellerud	1913	November	27	21	—
Mjölby	1917	Oktober	17	23	4
Mora	1909	»	17	134	—
Motala	1917	November	19	29	7
Munkflohögen	1910	April	4	25	—
Munkfors	1916	»	11	37	3
Mölnlycke	1907	Mars	10	22	—
Neder-Kalix	1905	Augusti	17	32	—
Nora	1909	December	5	51	2
Norberg	1907	November	3	30	—
Norrahammar	1903	Januari	9	127	—
Norrköping	1905	November	6	55	—
Norrårlöv	1905	»	—	—	—
Stockholms	1905	»	—	—	—
Västernorrlands	1917				
Malmöhus	1903				
Örebro	1916				
Skaraborgs	1913				
Jämtlands	1915				
Älvsborgs	1913				
Örebro	1905				
Östergötlands	1903				
Jämtlands	1913				
Kronobergs	1907				
Gävleborgs	1907				
Jämtlands	1917				
Kopparbergs	1905				
Norrbottnens	1907				
Malmöhus	1903				
Göteborgs o. Bohuslän	1907				
Jämtlands	1917				
Malmöhus	1903				
Kopparbergs	1913				
Skaraborgs	1904				
Kronobergs	1908				
Göteborgs o. Bohuslän	1908				
Älvsborgs	1911				
Östergötlands	1913				
Kopparbergs	1917				
Östergötlands	1909				
Jämtlands	1917				
Värmlands	1910				
Göteborgs o. Bohuslän	1916				
Norrbottnens	1907				
Örebro	1905				
Västmanlands	1909				
Jönköpings	1907				
Östergötlands	1903				
Stockholms	1905				
Transport			8,431		194

Föreningens namn	Län	År	Månad	Dag	Medlemsantal	
					Kvinnor	Män
Nybro	Kalmar	1914	Februari	5	8,431	194
Nyköping	Södermanlands	1903	»	9	21	—
Nässjö	Jönköpings	1909	December	13	78	—
Ockelbo	Gävleborgs	1909	Mars	21	34	—
Orsa	Kopparbergs	1916	April	17	47	1
Osby	Kristianstads	1911	September	14	29	—
Oskarshamn	Kalmar	1907	»	22	61	—
Persberg	Värmlands	1913	November	23	26	—
Persön	Norrbottnens	1915	Mars	20	20	—
Piteå	»	1907	Juli	10	18	—
Ragunda	Jämtlands	1917	April	—	18	8
Ramsele	Västernorrlands	1917	Mars	28	15	2
Ronneby	Blekinge	1903	April	24	128	2
Räneå	Norrbottnens	1915	November	—	15	—
Rätan	Jämtlands	1916	April	11	20	—
Rönninge-Tumba	Stockholms	1912	Juni	21	42	1
Sala	Västmanlands	1912	Februari	16	40	—
Sandslän	Västernorrlands	1916	November	29	23	1
Sandviken	Gävleborgs	1907	Juni	2	32	—
Sigtuna	Stockholms	1907	Augusti	20	15	—
Sikås	Jämtlands	1917	April	20	15	—
Simrishamn	Kristianstads	1907	December	8	29	—
Skara	Skaraborgs	1903	Oktober	13	58	2
Skellefteå	Västerbottnens	1907	Juli	8	28	—
Skutskär	Uppsala	1906	April	4	50	—
Sköldinge	Södermanlands	1914	Mars	22	43	—
Skövde	Skaraborgs	1909	September	4	25	—
Stöinge	Hallands	1917	»	22	14	—
Sollefteå	Västernorrlands	1906	Oktober	—	46	—
Sprängsviken	»	1917	Mars	13	26	—

Stenstorp	1909	Skaraborgs	1	Augusti	27	—
Stockholm	1902	Skaraborgs	4	Juni	2,546	—
Storvik	1907	Gävleborgs	15	December	7	—
Striberg	1915	Örebro	—	November	15	—
Strängnäs	1906	Södermanlands	14	Februari	70	5
Strömstad	1917	Göteborgs o. Bohuslän	16	»	62	13
Strömsund	1916	Jämtlands	22	April	36	—
Stöde	1910	Västernorrlands	9	Juli	49	4
Sundsvall	1903	»	4	December	118	—
Surte	1910	Älvsborgs	7	Maj	60	—
Svartvik	1910	Västernorrlands	26	Februari	36	1
Sveg	1913	Jämtlands	24	»	30	—
Säfte	1907	Värmlands	7	»	23	3
Sävsjö	1904	Jönköpings	23	Januari	16	—
Söderhamn	1903	Gävleborgs	9	November	70	—
Söderköping	1907	Ostergötlands	30	December	108	1
Södertälje	1906	Stockholms	9	November	84	—
Sölvesborg	1911	Blekinge	4	Februari	103	12
Tidaholm	1906	Skaraborgs	15	Maj	10	—
Tingsryd	1907	Kronobergs	22	»	22	—
Tofta	1917	Hallands	28	Oktober	17	—
Tomelilla	1913	Kristianstads	2	»	46	—
Torsålla	1909	Södermanlands	19	Januari	25	—
Tranås	1910	Jönköpings	22	Mars	29	—
Trollhättan	1907	Älvsborgs	12	November	125	1
Trälleborg	1906	Malmöhus	5	September	31	1
Tvaåker	1917	Hallands	28	Maj	46	10
Tännäs	1917	Jämtlands	4	April	24	7
Uddevalla	1905	Göteborgs o. Bohuslän	10	»	89	—
Ulricehamn	1908	Älvsborgs	1	Februari	36	—
Umeå	1903	Västerbottens	24	Oktober	134	2
Uppsala	1903	Uppsala	21	November	182	1
Vadstena	1915	Ostergötlands	15	Mars	16	—
Valdemarsvik	1913	»	6	April	32	—
Vara	1916	Skaraborgs	10	»	25	6
Varberg	1903	Hallands	20	December	99	—
				April		
				Transport	13,929	278

Föreningens namn	L ä n	Å r	Månad	Dag	Medlemsantal	
					Kvinnor	Män
Vaxholm	Stockholms	1906	November	26	13,929	278
Vemdalen	Jämtlands	1916	April	—	73	—
Vetlanda	Jönköpings	1908	November	28	15	—
Vimmerby	Kalmar	1908	Mars	7	11	1
Visby	Gotlands	1906	September	17	98	—
Vivsta varv	Västernorrlands	1910	Februari	16	55	—
Vänersborg	Älvsborgs	1904	December	6	51	—
Västerås	Västmanlands	1906	Oktober	13	189	—
Västkinde	Gotlands	1912	December	15	15	—
Växjö	Kronobergs	1903	Mars	23	50	—
Ystad	Malmöhus	1907	December	7	83	—
Ytterberg	Jämtlands	1915	April	11	35	5
Ytterhogdal	Östergötlands	1916	Oktober	7	25	10
Åtvidaberg	Älvsborgs	1908	November	18	90	—
Åmål	Kronobergs	1917	Juli	20	17	2
Ålmhult	Jämtlands	1907	April	16	38	—
Älvros	Stockholms	1916	December	—	30	—
Älvsjö	Kristianstads	1917	April	17	32	—
Ängelholm	Norrbottnens	1903	November	23	91	—
Öjebyn	Jämtlands	1917	Maj	1	29	—
Örebro	Stockholms	1903	December	13	216	5
Östersund	Norrbottnens	1903	Februari	14	122	—
Östhammar	Stockholms	1908	November	1	29	—
Över-Kalix	Västernorrlands	1915	Maj	—	15	—
Överturingen	Älvsborgs	1915	April	25	29	9
Oxnered	Älvsborgs	1908	April	5	45	5

STADGAR

för

Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

§ 1.

Landsföreningen är en sammanslutning av lokalföreningar och, på ort där ingen sådan finnes, direkt anslutna medlemmar, som verka för att svensk kvinna må erhålla politisk rösträtt och valbarhet på samma villkor som svensk man.

§ 2.

Varje lokalförening väljer sin egen styrelse och antager sina egna stadgar, vilka dock icke få vara stridande mot Landsföreningens.

§ 3.

Mom. A. I spetsen för Landsföreningen står en centralstyrelse, till vilken varje lokalförening äger rätt utse en medlem jämte en suppleant.

Mom. B. Medlem av centralstyrelsen och eventuellt suppleant för henne för nästa kalenderår utses å allmänt höstsammanträde inom den lokalförening de skola representera. Justerat valprotokoll insändes före november månads utgång till det löpande årets centralstyrelse.

Mom. C. Centralstyrelsen äger att, därest det befinnes lämpligt och möjligt, anställa fast resetalare. Denna blir under sin funktionstid medlem av centralstyrelsen.

§ 4.

Mom. A. Centralstyrelsen har årligen ett ordinarie sammanträde å mellan ledamöterna överenskommen tid och plats. Mellan sammanträdena föras förhandlingarna skriftligt. Flertalets mening utgör styrelsens beslut. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Mom. B. Centralstyrelsemedlemmar, lokalföreningar, lokalstyrelser och enskilda medlemmar av lokalstyrelser äga rätt att väcka förslag till ämnen att å centralstyrelsens årsmöten behandlas.

Avgörandet, huruvida föreslaget ämne skall upptagas, tillkommer centralstyrelsen.

§ 5.

Mom. A. Centralstyrelsen utser på sitt ordinarie årsmöte inom eller utom sig ett verkställande utskott, bestående av fyra ordinarie medlemmar jämte suppleanter, och väljer bland dessa Landsföreningens ordförande. Verkställande utskottets medlemmar äga deltaga i centralstyrelsens förhandlingar och beslut.

Mom. B. V. U. väljer inom sig Landsföreningens vice ordförande samt inom eller utom sig till Landsföreningens sekreterare och skattmästare i Stockholm bosatta kvinnor, vilka uppbära av centralstyrelsen för varje år bestämda arvoden.

Mom. C. Den lokalförening, vars centralstyrelsemedlem inväljes i V. U., äger rätt utse ny representant.

§ 6.

Mom. A. Centralstyrelsen utgör organ för de var för sig självständiga lokalföreningarnas gemensamma uppträdande samt beslutar angående alla sådana åtgärder, som taga deras samfällda verksamhet i anspråk. I fråga om åtgärder, som röra gemensamt uppträdande för uppnående av Landsföreningens mål, äro lokalföreningarna pliktiga att ställa sig centralstyrelsens beslut till efterrättelse.

Mom. B. Förslag från lokalförening angående gemensamma åtgärder hänskjutas alltid till centralstyrelsens avgörande. Dock må ärende, som av centralstyrelsen avslagits och ånyo upptagits av minst 6 föreningar, i sista hand avgöras genom behandling i alla de särskilda lokalföreningarna, varvid den mening, som biträdes av flertalet lokalföreningar, blir Landsföreningens beslut.

Mom. C. Åtgärder, som angå den politiska ledningen av Landsföreningens arbete, exempelvis hänvändelser till regering och riksdag, äro av gemensam natur och må icke utan centralstyrelsens medgivande av någon lokalförening självständigt företagas.

§ 7.

Centralstyrelsens verkställande utskott förmedlar behandlingen av de frågor, som stå under centralstyrelsens avgörande, samt sörjer för verkställigheten av dess beslut. I sådana utomordentliga fall, då särskilda omständigheter göra ett hänvändande till hela centralstyrelsen

omöjligt, har verkställande utskottet myndighet att besluta och handla efter bästa övertygelse i Landsföreningens namn.

§ 8.

Till bestridande av utgifterna för det gemensamma arbetet inbetalar varje lokalförening före april månads utgång till centralstyrelsens skattmästare ett belopp, som motsvarar 35 öre pr medlem. Till grund för beräkningen lägges antalet föreningsmedlemmar 31 dec. föregående år.

För under jan.—mars löpande året bildade föreningar erlägges avgiften efter beräkning av antalet medlemmar 31 mars och inbetalas under april. För under april—juni löpande året bildade föreningar erlägges avgiften efter beräkning av antalet medlemmar 30 juni och inbetalas före september månads utgång. Senare under året bildade föreningar befrias från avgift under kalenderåret.

Direkt anslutna medlemmar betala 1 kr.

§ 9.

Landsföreningens räkenskaper granskas av två i Stockholm bosatta revisorer, vilka jämte två revisorssuppleanter väljas av styrelserna inom de fem största lokalföreningarna. Års- och revisionsberättelser utsändas under mars månad varje år till lokalföreningarnas styrelser, vilka äga bevilja eller vägra centralstyrelsen ansvarsfrihet. Justerat protokoll om decharge insändes före april månads utgång till V. U.

§ 10.

Mom. A. För att beslut om ändring av dessa stadgar skall vara giltigt, skall ändringsförslaget antagas av två på varandra följande centralstyrelsemöten, och å det senaste biträdas med minst $\frac{2}{3}$ av de röstande. Centralstyrelsens ändringsförslag tillställes därefter lokalföreningarnas styrelser, vilka framlägga det vid närmaste föreningssammanträde. Till stadgeändringens antagande fordras att minst $\frac{2}{3}$ av föreningarna biträda detsamma.

Mom. B. Rätt att väcka stadgeändringsförslag tillkommer centralstyrelsemedlemmar, lokalföreningar, lokalstyrelser och enskilda medlemmar av lokalstyrelser.

L. K. P. R:s ställning till andra sociala frågor.

Centralstyrelsens uttalande på årsmötet 1915.

1. Centralstyrelsen anser, att de egentliga kvinnofrågorna så att säga äro innefattade i frågan om politisk rösträtt för kvinnor, och att följaktligen L. K. P. R. såväl som lokalföreningarna äga rätt och plikt att arbeta för dessa frågor på samma sätt och med stadgeenliga inskränkningar som för rösträttsfrågan.

2. Beträffande åter sådana sociala och humanitära strävanden, som utan att vara rena kvinnofrågor dock särskilt intressera kvinnorna, såsom exempelvis nykterhetsfrågan och fredsfrågan, anser Centralstyrelsen att L. K. P. R. icke bör delta i den ordinarie propagandan för dessa frågor, men att i fall under kristider någon undantagsåtgärd behöver vidtagas, och vår organisation anmodas att understödja åtgärden, detta bör tillåtas, ifall kvalificerad majoritet inom centralstyrelsen uttalar sig härför.

3. Vad åter lokalföreningarna beträffar, må de själva avgöra lämpligheten av ett medverkande i dessa frågor även under normala förhållanden. Dock bör vid beslut härom alltid fordras $\frac{2}{3}$ majoritet.

Rösträttslitteratur.

Gustaf A. Aldén: *Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter.* 15 öre.

Emma Aulin: *Den heliga Birgitta.* Utgivet av L. K. P. R. 10 öre.

F. A. Bather, M. A., D. Sc., F. R. S.: *Till de svenska männen.* Utgivet av Uppsala F. K. P. R. 6 öre; 4:50 pr 100 ex.

Hilma Borelius: *Varför är motståndet mot kvinnans politiska rösträtt oberättigat?* Utgivet av Stockholms F. K. P. R. 10 öre.

Anna Bugge-Wicksell: *Gifta kvinnors kommunala rösträtt.* Utgivet av L. K. P. R. 25 öre pr 100 ex.

Frigga Carlberg: *Varför fru Håkansson gick in i rösträttsföreningen.* Utgivet av Göteborgs F. K. P. R. 5 öre.¹

Varför fru Håkanssons dotter gick in i rösträttsföreningen. Utgivet av Göteborgs F. K. P. R. 5 öre.

Samma don. Dialog. Utgivet av Göteborgs F. K. P. R. 25 öre.

Några skäl varför kvinnorna icke skola ha politisk rösträtt. Monolog av en motståndare. Efter amerikansk förebild. 10 öre.

Huru kvinnorna fingo politisk rösträtt. Översättning från Cicely Hamiltons och Christopher St. Johns engelska original. 50 öre.

Varför böra kvinnorna erhålla politisk rösträtt? Utgivet av Göteborgs F. K. P. R.

Statsministerns döttrar. Skådespel i tre akter. Utgivet av Göteborgs F. K. P. R. 75 öre.

Carrie Chapman Catt: *Går kvinnorösträttsrörelsen framåt?* Jämte en kort biografi över Mrs. Catt av Ezaline Boheman. Utgivet av L. K. P. R. 10 öre.

Eva Fröberg: *Birgitta.* Prolog. Utgivet av L. K. P. R. 10 öre.

H. E. Hallberg: *Kvinnan i hemmet och samhället.* Utgivet av L. K. P. R. 5 öre. 4 kr. pr 100 ex.

¹ Av Göteborgs F. K. P. R. utgivna flygblad, brevkort m. m. rekvireras genom fröken Hildur Öijer, Göteborg 1.

Ann Margret Holmgren: *Mor Karin.* Utgivet av L. K. P. R. 3 öre.
2:25 pr 100 ex.

Rösträttsbrevet för dagen. II. Om sammanslutningens betydelse. Utgivet av L. K. P. R. 5 öre. 4 kr. pr 100 ex.

Anna Kleman: *Kvinnans medborgarrätt.* 25 öre.

Sigrid Kruse: *Grannarna.* Utgivet av L. K. P. R. 2 öre. 1:25 pr 100 ex.

Kristid, nykterhet och kvinnorösträtt. Utgivet av L. K. P. R. 35 öre pr 100 ex.

Nykterhetsfrågan och kvinnornas rösträtt. Utgivet av L. K. P. R. 75 öre pr 100 ex.

Selma Lagerlöf: *Hem och stat.* Utgivet av Falu F. K. P. R. 5 öre.
4 kr. pr 100 ex.

Klara Lindh: *Den svenska kvinnorösträttsrörelsens historia i korta drag.* Utgivet av L. K. P. R. 5 öre. 4 kr. pr 100 ex.

Sofi Lindstedt: *Varför böra religiöst övertygade kvinnor ansluta sig till rösträttsrörelsen?* Utgivet av Stockholms F. K. P. R. 5 öre. 4 kr. pr 100 ex.

Ragnhild Modin: *Bröllopet på Ensillre.* 25 öre.

Gullé Petrini: *Kvinnorösträttens riksdagshistoria.* Utgivet av L. K. P. R. 40 öre.

Landstingens uppgifter och betydelse. Utgivet av L. K. P. R. 5 öre. 3 kr. pr 100 ex.

Kvinnorna och kriget. Utgivet av L. K. P. R. 5 öre. 4 kr. pr 100 ex.

Hilda Sachs: *Kvinnornas rösträtt.* 25 öre.

K. A. Sheppard: *Kvinnorösträtten på Nya Zeeland.* Utgivet av L. K. P. R. 40 öre.

Elin Wahlquist: *Partipolitiken och kvinnornas rösträttsfråga.* Utgivet av L. K. P. R. 3 öre.

Lydia Wahlström: *Statsintresset och kvinnans rösträtt.* Utgivet av L. K. P. R. 40 öre.

Drottning Margareta. Utgivet av L. K. P. R. 15 öre.

Lärdomar av den kvinnliga rösträttsrörelsen. Utgivet av Stockholms F. K. P. R. 5 öre.

Den svenska kvinnorörelsen. 45 öre.

Anna Wicksell: *Femtio års kamp för kvinnorösträtten. Den engelska rösträttsrörelsens historia.* Utgivet av L. K. P. R. 25 öre.

Anna Whitlock: *Bör den svenska kvinnan erhålla politisk rösträtt?* Utgivet av Stockholms F. K. P. R. 10 öre.

Elin Wägner: *Medan vi vänta. Reflexioner på Birgittadagen 1917.* Utgivet av L. K. P. R. 10 öre.

Alice Zimmern: *Kvinnornas rösträtt i skilda länder.* Med ett förord av Mrs. Chapman Catt. 50 öre.

Hjalmar Öhrvall: *Kvinnans anställande i statstjänst.* Utgivet av Uppsala F. K. P. R. 5 öre.

Föredrag hållna å offentligt möte i Auditorium i Stockholm den 13 maj 1917. Utgivet av L. K. P. R. 25 öre.

Anvisningar för rösträttsföreningarnas styrelser och deras funktionärer.

Kvinnornas rösträttsfråga inför Första kammaren 1914. Utgivet av L. K. P. R. 10 öre.

Kortfattad ledning för kvinnornas deltagande i de kommunala valen. 60 öre pr 100 ex.

Minneslista. (9:de uppl.) 5 öre.

Om sättet att bilda rösträttsföreningar och att leda förhandlingar. 5 öre.

Hur kvinnorösträtten vinner terräng ute i världen. Utgivet av L. K. P. R. 10 öre.

Kvinnorörelsens landvinningar. Översikt över de sista 70 årens utveckling i Sverige. Utgivet av L. K. P. R. 5 öre. kr. 1:50 pr 100 ex.

Bergman-Österbergska samhällskursernas skriftserie:

Emma Aulin:

I. *Kommunernas organisation och förvaltning.* 5 öre.

V. *Äktenskapslagstiftningen.* 5 öre.

VI. *Folkpensioneringen.* 5 öre.

IX. *Statens organisation och förvaltning.* 5 öre.

Walborg Bergström:

VII. *Skyddslagstiftningen.* 5 öre.

* * *

The International Woman Suffrage Alliance. Report of sixth Congress, Stockholm, Sweden. June 12, 13, 14, 15, 16, 17, 1911. Kr. 1:50.

Den internationella kvinnliga rösträttsalliansens sjätte kongress i Stockholm 1911. Utgivet av Augusta Widebeck, Strängnäs, 50 öre.

The International Woman Suffrage Alliance. Report of seventh Congress, Budapest, Hungary. June 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 1913. Kr. 1:50.

Adress of the President at the seventh Congress of the I. W. S. A. Budapest. 10 öre.

Report of Woman Suffrage in Norway, presented at Budapest. June 1913. 10 öre.

Kvinnornas Kalender 1916. På uppdrag av L. K. P. R. utgiven av Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Göteborg. Resterrande upplaga. Pris 50 öre.

Kvinnornas Kalender 1917. På uppdrag av L. K. P. R. utgiven av Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Göteborg. Pris 1 kr.

Rösträttsbrevkort m. m.

Brevkort med porträtt och uttalanden av kända förkämpar för kvinnans politiska rösträtt:

Ser. I utgiven av Göteborgs F. K. P. R. 5 öre pr st., 50 öre pr 12 st.
 » II » » Uppsala F. K. P. R. 5 öre pr st., 50 öre pr 12 st.
 » III » » Paul Heckschers förlag. 10 öre pr st., 1 kr. pr 12 st.

Brevkort med motiv från rösträttsmötet på Visingsö. 25 öre pr st.

Brevkort med motiv från sommarmötet i Strängnäs. Utgivet av Strängnäs F. K. P. R. 5 öre. 4 kr. pr 100 st.

Jul- och nyårskort, olika sorter, 1 och 2 kr. pr 100 st.

Brevkort med uttalanden av Fredrika Bremer, Selma Lagerlöf och Ellen Key. Utgivet av L. K. P. R. 5 öre. 4 kr. pr 100 st.

Affisch med rösträttsflaggan och rösträttsmärket. Utgiven av L. K. P. R. Två storlekar å 10 och 15 öre st.

Agitationsfrimärke, utgivet av L. K. P. R. 1 kr. pr 50 st.

Läskapper, konstnärligt utstyrt, utgivet av Göteborgs F. K. P. R. 5 öre pr st.

Pappersservetter med rösträttsmärket. Utgivna av Göteborgs F. K. P. R. 50 öre pr bunt om 25 st.

Miniatyrbordvimpel med rösträttsmärket. Utgivet av Göteborgs F. K. P. R. 50 öre.

Annotationsblock. Utgivet av Göteborgs F. K. P. R. 12 öre.

Korsbandsomslag. Utgivet av Göteborgs F. K. P. R. 25 öre pr bunt om 10 st.

Korrespondenskort och kuvert. Utgivna av Göteborgs F. K. P. R. 60 öre pr bunt om 10 st.

Rekvisitioner av litteratur, brevkort m. m. ställas till

L. K. P. R:s expedition

6 Karduansmakaregatan, Stockholm.

Telefoner: Riks 86 00; Allm. tel. 147 29.

Öppen alla vardagar kl. $\frac{1}{2}$ 1— $\frac{1}{2}$ 5 e. m.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR.

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Utkommer den 1 och 15 i var månad. Pris pr år kr. 2:50.
Lösnummer 15 öre. All prenumeration sker genom posten.

Redaktion och Expedition:

6 Karduansmakaregatan, Stockholm. Telefoner: Riks 86 00; Allm. tel. 147 29.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Centralstyrelsens årsberättelse 1917	3
Kassaförvaltarens rapport	31
Revisionsberättelse	33
Lokalföreningarnas årsberättelser 1917	34
Filialer	86
Länsförbundens årsberättelser	87
Ordförande och centralstyrelsemedlemmar 1918.....	92
Representanter för filialerna 1918	111
Ordförande i länsförbunden 1918.....	113
Tabell över kvinnors kommunala uppdrag	114
Översikt över L. K. P. R. Lokalföreningarnas bildande. Med- lemsantal 31 dec. 1917	116
Stadgar för L. K. P. R.	124
L. K. P. R:s ställning till andra sociala frågor	127
Rösträttslitteratur	128

